

IRODALMI

EPRESKERT 5.

SOKOLDALÚ VIRTUÁLIS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

BUDAPEST, 2014. IV. évfolyam 2. szám

000ISSN 2063-1936

Alapítva: 2011. január 1.

Tulajdonos: Bárdos László, Fetykó Judit

MINDEN JOG FENNTARTVA

A megjelentetett írásokat, képeket az alkotók mindennemű ellenszolgáltatás nélkül bocsátják a folyóirat rendelkezésére.

IRODALMI EPRESKERT 5.

SOKOLDALÚ VIRTUÁLIS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

**BUDAPEST, 2014.
IV. évfolyam 1. szám**

**SZERKESZTŐSÉG CÍME:
1144 Budapest, Csertő park 2. IV/43
Tel: 06 30 448 99 06**

**FŐSZERKESZTŐ:
FETYKÓ JUDIT**

**LEKTOR-KORREKTOR:
BÁRDOS LÁSZLÓ PhD**

**TECHNIKAI MUNKATÁRS:
NAGY ZOLTÁN
SÁROSI JÓZSEF**

ISSN 2063-1936

**Alapítva: 2011. január 1.
Tulajdonos: Bárdos László, Fetykó Judit**

MINDEN JOG FENNTARTVA

A megjelentetett írásokat, képeket az alkotók mindennemű ellenszolgáltatás nélkül bocsátják a folyóirat rendelkezésére

Ajánlott lapok

Ambroozia

www.ambroozia.hu

Barátok Verslista

<http://portal.verslista.hu>

Börzsönyi Helikon

<http://www.retsag.net/helikon/lap.htm>

CanadaHun

<http://canadahun.com/>

FullExtra

<http://www.fullextra.hu/>

GRAMOFON

<http://www.gramofon.hu/>

HETEDHÉTHATÁR

<http://hetedhethatar.hu/>

Irodalmi Rádió

<http://irodalmiradio.hu/>

Kaláka

<http://www.kalaka.com/>

Magyar Elektronikus Könyvtár

<http://mek.oszk.hu/>

Mercator Stúdió

<http://www.akonyv.hu/>

Országos Széchényi Könyvtár

<http://www.oszk.hu/>

Versmondó

<http://www.versmondo.hu/afolyoiratrol>

Kamarás Klára honlapja

<http://sidaversei.homestead.com/>

Kenyeres Zoltán honlapja

<http://sites.google.com/site/kenyereszoltan/>

Kotaszek Hedvig honlapja

www.kotaszekhedvig.5mp.eu

Péter Erika honlapja

<http://www.petererika.com/>

Ajánlott megjelenések a MEK-en

(a jelzett oldalakhoz tartozó kapcsolódó oldalakon elérhetők a szerzők további művei)

BÁRDOS LÁSZLÓ: *Szóérintő*

<http://mek.oszk.hu/08800/08805/>

BODÓ CSIBA GIZELLA: *Válogatott versek*

<http://mek.oszk.hu/10400/10429/index.phtml>

FETYKÓ JUDIT: *Epreskert*

<http://mek.oszk.hu/06000/06084/>

HORVÁTH-HOITSY EDIT: *Így élttem itt...*

<http://mek.oszk.hu/11500/11558>

KAMARÁS KLÁRA: *Álmok útján*

<http://mek.oszk.hu/07100/07157/index.phtml>

KASKÖTŐ ISTVÁN: *Az öreg Joe*

<http://mek.niif.hu/09200/09216/index.phtml>

**Hangok bűvöletében NÉMETH SÁNDOR
énekes, vers- és prózamondó RIPORT-KÖNYV**

<http://mek.oszk.hu/12200/12217/>

PÉTER ERIKA: *Túlhordott ölelés*

<http://mek.oszk.hu/08300/08362/html/index.html>

UMHAUSER FERENC: *A felfedezését váró költő*

<http://mek.oszk.hu/10500/10525/>

TARTALOMJEGYZÉK

ALLEN GINSBERG	57
ARANY-TÓTH KATALIN	31
BALOGH ÖRSE	89
BARANYI FERENC	11
BÁRDOS LÁSZLÓ	59
BÁRDOS LÁSZLÓ	92
BODÓ CSIBA GIZELLA	7, 9, 15, 20, 71, 101
CZÓBELMINKA	43
CSELÉNYI BÉLA	56
DEDIK JÁNOS	90
FETYKÓ JUDIT	93
FÖLDESDY GABRIELLA	35
GYÖRGYPÁL KATALIN	30
HEPP BÉLA	70
HORVÁTH-HOITSY EDIT	28
JELENITS ISTVÁN	13
KADZSII MOTODZSIRÓ	17
KAMARÁS KLÁRA	44, 49
KASKÖTŐ ISTVÁN	37
KETYKÓ ISTVÁN	62
KÖLTŐ NAGY IMRE	42
KŐ-SZABÓ IMRE	81
LADÁNYI MIHÁLY	12
MÁNDY GÁBOR	79
MESTER GYÖRGYI	52
NAGY ERZSÉBET (PENDZSI)	27
NYERGES GÁBOR ÁDÁM	61
NYIRI PÉTER	51
ÓDOR GYÖRGY	84
ORBÁN OTTÓ	58
PÁVEL COLTON ISTVÁN	83
PAYER IMRE	10
PÉTER ERIKA	50
PÓSA EDE	63, 65, 66, 67, 68, 69
PROSSZER GABRIELLA JÚLIA	85
RADA GYULA	46
REGÉNYI ILDIKÓ	32
SÁRKÖZI LÁSZLÓ	60
SASS ERVIN	87
SOMLYÓ GYÖRGY	58
SZ. PÓRDY MÁRIA	72
SZÉKELY MAGDA	23
TÁTRAI MIKLÓS	47
UMHAUSER FERENC	26
VASADI PÉTER	16
VERASZTÓ ANTAL	88
VICZAI HENRIETTA	78
VIHAR BÉLA	21, 22
VIHAR JUDIT	20

Letenye, Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár (könyvtárbelső-részeltek) – az épület Nagy Ervin építész, a berendezés Tarackay Ilona belsőépítész tervei alapján készült.

*Letenye. Platán (háttérben a Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár)
Az Andrássy-kastély parkjában, 2014. április 25*

fotók: **BODÓ CSIBA GIZELLA**

A HORVÁTH-HOITSY EDIT IRODALMI-MŰVÉSZETI DÍJ 2014-es díjazottjai:

KAMARÁS KLÁRA

(1932. december 18.)

író-költő

magas színvonalon, kitartóan végzett művészeti és szervező munkájáért;

KASKÖTŐ ISTVÁN

(1929. július 29.)

kitartóan, magas színvonalon végzett művészeti és szervező munkájáért;

a Kaláka virtuális irodalmi periodika fenntartásáért,

mellyel elősegíti a magyar nyelven írott művek mind szélesebb körben való terjesztését

KURATÓRIUM:

BARANYI FERENC Kossuth- és József Attila-díjas költő, író, műfordító

BÁRDOS LÁSZLÓ PhD irodalomtörténész, költő, műfordító

KODAY LÁSZLÓ Csokonai-díjas festőművész

PAYER IMRE PhD irodalomtörténész, költő

VIHAR JUDIT PhD irodalomtörténész, haiku-költő

A plakett **DOMBRÁDI ISTVÁN**, az oklevél **DARVAS JUDIT** munkája.

A díjátadóra 2014. április 25-én du. 18 órakor ünnepi műsorral egybekötve került sor Letenyén, a **Dömők József** igazgató által vezetett Fáklya Művelődési Ház és Könyvtárban.

A műsor megszervezésében és kivitelezésében közreműködött:

Molnárné Pfeiffer Edit, könyvtáros, könyvtári csop.vez.; **Rodek Gyuláné (Judit)**, könyvtáros és a **Letenyei Versmondó Kör**.

A **Letenyei Versmondó Kör** tagjai:

Bogdán Gábor, **Bődör Krisztina**, **Halász Erika**, **Halmi Nándor**, **Kovács Nóra**, **Timár József** (a Versmondó Kör vezetője)

KAPCSOLÓDÓ CIKKEK:

<http://www.kanizsaujsag.hu/hirek/19596/rangos-elismeres-kamaras-klaranak/>

<http://hetedhethatar.hu/hethatar/?p=28766>

<http://canadahun.com/blogbejegyzes/egy-irodalmi-m%C5%B1v%C3%A9szeti-d%C3%ADj-kit%C3%BCntetettjei-kask%C3%B6t%C5%91-istv%C3%A1n-%C3%A9s-kamar%C3%A1s-kl%C3%A1ra.14999/>

Letenye, platán – az Andrássy-kastély parkjában, 2014. április 25

fotó: BODÓ CSIBA GIZELLA

PAYER IMRE

Kavics a cipőben

A cipőmben kavics van, érzem,
nem tudom, hogy került bele.
Ha megyek, jön bármi, fele-
részben érint – másfelében

mindig csak őt érzem, vele
érvényes, mi van s kellene
– a cipőmben kavics van, érzem.

Feljön, lemegy a nap az égen.
Ő mindig itt marad. Dele,
éje egyként sötét. Ege
börtön, kínos álmú régen
– a cipőmben kavics van, érzem.

Bontott ház

Nincs tető, csak ég, csak két emelet.
Az ég költözött elhagyott szobákba.
Torzult alkatrész a lebegő lárma.
Négy üszkös fal az égbe felmered.

A ház mintha emelkedne szállna.
De nem. Nem rom, csak lomos épület.
Szótagok zörögnek a szó helyett,
látványában szétszerelt égi mása:

ahogy mondom őt az átellenes
zajoldalán a forgalomnak.
Visszhangozva már semleges,

csak torkomban, mintha egy ének
– emléke valamilyen felejtésnek –,
szavai zajban oldalognak –

BARANYI FERENC

Ladányi hagyatéka

Egy kifakult ballonkabátot
és egy viharvert svájcisapkát
hagyott... Na, kire is? A jussért
nem jelentkezik, akik kapnák,

összekuszált utak gubanca
s könnyen felfejthető tekintet
maradt utána még – s e jussért
sem jelentkezik, akit illet.

Ki hát az örökös? Ki gázol
eztán az álom-törmelékben?
(Benne – s azért nem rajta, hogy hát
véletlenségből rá ne lépjen...)

Ki marad arra kapható, hogy
ami eltört – tovább ne törje?
Lesz még, ki nem tiporja összebb,
amit már nem illeszthet össze?

Jelentkezzen, aki merészen
nem vállal részt a rombolásból
s kímélő híve marad annak,
amibe fájva belegázol!

BARANYI FERENC: *Könyörgés apátiáért, Új versek, 1987-1997*

LADÁNYI MIHÁLY

Elégia

Ladányi, te fáradt kisember,
ki valaha úgy csavarogtál
a városokban, mint templomokban az isten,
vígán megéltél a hozsannákból s a perselypénzből,
mert valami álom
muzsikált benned a világról,
mert a valóság az álomtalanokat
szereti szomorúvá —
de te sorbaálltál a szél illatáért,
a víz csillogásáért,
napi egy csókon és egy pohár boron is
eltengetted boldogságodat —
mert gazdag voltál a csoda péterfilléreitől,
mert volt még csoda —
Mos a komforteszményű világ esőiben,
az adóhivatalok felszólításával hónod alatt,
s behúzódva
az utolsó szerelem ereszalja alá,
öreg, szomorú fecske,
hova indulsz, ha ősz jön a világra,
s hova térsz meg ha fészkedbe
verebek települnek?
Boldogan kaparják a lószart,
s véletlenek indokolják már
kollektív csiripelésüket.
S az ének olyan szennyezett,
mint a folyók vize,
nem lehet inni belőle ráhajolva.
Hagyd hát a szavakat.
Menj az erdőbe gombát szedni,
dőlj a puha mohára,
manók közé
álmodd magad.

JELENITS ISTVÁN

Jézus húsvéti ajándéka: a Lélek

Pünkösöd

Jn 20,19-23

Az Ószövetség népe hétszer hét napon át ünnepelte a húsvétot: az ötvenedik nap, a pünkösöd ennek a nagy ünnepi időnek záró eseménye volt, amikor Jeruzsálemből hazaindultak a zarándokok, megújult szívvel, sajátos küldetéstudattal.

Szent Lukács írásaiból arra következtethetünk, hogy a föltámadott Jézus húsvét napján jelent meg először a tanítványai előtt, aztán negyven napon át hol itt, hol ott ismét találkozhattak vele, majd elbúcsúzott tőlük, és a mennybe ment, de biztatta őket, hogy maradjanak Jeruzsálemben, s ott majd megkapják a Szentlelket pünkösdkor, az ünnep utolsó napján. *Jánosnál* minden egyszerre történik. A Föltámadott mar mennyei dicsőségében jelenik meg a tizenkettő előtt, mint aki elfoglalta helyét „az Atya jobbján”; és már húsvét vasárnap rájuk lehel: „Vegyétek a Szentlelket!”

Hogy történt, mi mikor történt, melyik a pontosabb a két beszámoló közül? Ezt hiába firtatnánk. Az a fontos, hogy *mi történt*, ebben meg egymást erősíti a két beszámoló. A feltámadott Jézus húsvéti ajándéka a Lélek. Nemcsak azon a legeslegelső húsvéton újíttotta meg vele tanítványait, nekünk is adja, bőkezűen, hatalmasan.

Milyen szép is az evangéliumi jelenet, érdemes megállni egy-egy szava előtt. *Este van*, mint a János 13,30-ban, amikor az utolsó vacsoráról indult el Júdás, hogy megkeresse megbízóit. Akkor azt írta az evangélista: „Éjszaka volt”. A tanítványok együtt vannak ebben a sötétségben, de nem a remény, a várakozás, hanem a félelem gyűjtötte össze őket. Azért imádkoznak (?), bóbiskolnak (?) *zárt ajtók mögött*. Ugyan mitől is védik meg őket ezek az ajtók? Akárki betörheti a zárat. Inkább csak arra jók, hogy saját riadalmuk foglyaivá tegye őket.

Hogy is írja a *Müncheni Kódex*? „Jövő Jézus és állaték az tanejtványoknak közöttük.” Nem zörgetett, nem lökte be az ajtót. Körülötte nyilván fényesség támadt, és megnyílt a világ. „Békesség nektek!” Azután „megmutatta nekik kezét és oldalát”, vagyis a sebeit, amelyek nem gyógyulnak be soha. Hogy egyértelmű legyen: ugyanaz a Jézus jelent meg itt, akit harmadnapja keresztre szögeztek, akinek szívét lándzsa döfte át.

„Az Úr láttára”: elég *látniuk* ahhoz, hogy „öröm töltse el” a szívüket. De Jézus ismétli a köszöntést, és meg is toldja egy jelentős mondattal: „Amint engem küldött az Atya, én is küldelek titeket!” A negyedik evangéliumban sokszor emlegeti Jézus, hogy őt az Atya küldte, s hogy minden szava, cselekedete ezt a küldetést teljesíti be. Hogy is mondta az utolsó vacsorán? „Már oly régóta veletek vagyok, és nem ismersz, Fülöp? Aki engem látott, az Atyát is látta. Hogy mondhatod hát: Mutasd meg nekünk az Atyát? Nem hiszed, hogy én az Atyában vagyok s az Atya bennem?” (Jn 14,8-10) Így küld most ő minket. Hogy aki minket lát, velünk találkozik; Őt lássa, Vele találkozzék. Hogy mi Benne legyünk, Ő meg mibennünk.

Aztán *rálehel* a tizenkettőre. Úgy, ahogyan a teremtkor Ádámra lehelt az Isten, hogy élő, Hozzá hasonló lény legyen. Új teremtk ez, aminek tanúi, részesei vagyunk! „Vegyétek a Szentlelket!” Milyen szép és erőteljes a magyar Lélek szó, amely a lélegzetvételt juttatja eszünkbe, és a lelkes – meg a lelketlen, lélektelen – szavakat, ennek az ősi szavunknak megannyi élő származékát. A *szellem* szót *Kazinczy* alkotta: máig sem tartozik az igazán eleven, lényegre nyitó szavaink közé. Mennyivel felszínesebb a szellemes, a szellemtelen szó a lelkesnél, a lélektelennél, a lelketlennél! Az a Lélek, akit Jézus – leheletével! – átad a benne hívőknek, nem valami hűvös Szellem, hanem éltető erő. Tűz és vihar, mondja majd róla Szent Lukács. Az az élő és éltető Kapocs, aki összekapcsolja a Fiút az Atyával, s mostantól minket mindkettejükkel. Hogy Jézus szava, példája, kegyelme ne váljék számunkra múlttá, történelemmé, hanem élő és éltető valóság legyen.

S lám. ennek a küldetésnek tartalmát a bűnök megbocsátásában lehet összefoglalni. Isten Báránya azért jött, hogy „el vegye a világ bűnét” (Jn 1,29). Általunk veszi el – vagy tartja meg! A legtöbb szakértő szerint itt nem a bűnbánat szentségének megalapításával van dolgunk, sokkal

inkább a keresztségre kell gondolnunk. Az nyitja meg a „világ bűnéből való szabadulásunk”, a megtérésnek első lehetőségét, s ha még marad bennünk egy s más a világból, ha újra meg újra azon kapjuk magunkat, hogy mi is vétkeztünk, akkor fordulunk a második keresztséghez, a bűnbocsánat szentségéhez.

S ez az utolsó mondat sem csak a tizenkettőnek vagy csak a papoknak szól, hanem az egész egyháznak. Mindannyian együtt Isten irgalmasságának jeleként élünk a világban.

Az a Lélek, akit a feltámadott Jézus belénk lehel, otthon érzi magát az egyházban. Egyenként mindannyiunkban, akik Jézus halálát és föltámadását ünnepejük, s akik egész létünkkel igyekszünk „mondani”: „Jézus az Úr”. De az intézményben is, amely épp Átala szerveződik élő testté: Krisztus testévé.

Nem azt jelenti ez, hogy kisajátíthatnánk a Lelket, inkább kérleljük, hogy ő hasson át egyre jobban. Ámulva, fejünket kapkodva próbálunk engedelmeskedni a sugallatainak, ízlelgetjük nyugtalanságát és békéjét, csendjét és hangosságát.

Krisztus Lelke, szentelj meg minket!

Jelenits István: *Élet és evangélium*, Bp., 2001, Új Ember Kiadó 298–300.

Hogy életünk legyen

Úrnapja, „C” év

Lk 9,11b-17

A mai ünnep evangéliuma *Szent Lukács* könyvéből való: a kenyérszaporításról szóló elbeszélés. Jézus csodatettei közül erről olvashatjuk a legtöbb beszámolót, mind a négy evangélista följegyezte, *Márk* és *Máté* két változatban is. Miért tartották olyan fontosnak? Egyrészt bizonyára ószövetségi előzményei miatt. *Mózes* imádságára mannát és fürjeket juttatott Isten a sivatagban vándorló izraelitáknak. Ezzel mutatta meg, hogy testi szükségleteik kielégítésére is gondja van. Később *Illésről* és *Elizeusról* olvashatunk valami hasonlót. Illés a száreptai özvegyasszonynak és fiának táplálékát biztosította, Elizeus valósággal kenyeret szaporított, hogy jóllakják vele a sokaság. A *Királyok* második könyve egy szállóigét is megörökített ezzel kapcsolatban: „Add csak oda a népnek, hadd egyék, ezt üzeni ugyanis az Úr: Esznek is, marad is!” (2Kir 4,43). Erre a mondásra a kenyérszaporításról szóló evangéliumi elbeszélés eléggé nyilvánvalóan visszautal, hiszen itt is összeszedik a maradékot. Csakhogy Elizeus száz embert vendégelt meg. Jézus körül ötezer férfi s a hozzájuk tartozó számlálatlan asszony meg gyerek telepszik le, s lakik jól a kenyérrel meg a hallal.

A biblikusok, akik jellegük szerint csoportokba fogják a Bibliában szereplő csodákat, régebben a természetalakító csodák közé sorolták a kenyérszaporítást. Ma egy új csoda csoportot neveznek úgy, hogy csodás ajándékozások, s ebbe a társaságba utalják a mi történetünket. A csodatévő ezekben az esetekben maga kezdeményez, beavatkozását senki sem kérte, nem is gondolt rá senki emberfia. Többnyire anyagi javakat ad a rászorulóknak, elsősorban ennivalót, mint itt, a mi esetünkben is. Az elbeszélésben a csoda véghezvitele nem kap jelentős szerepet, az eredménye annál inkább. Ezeknek a csodáknak köznapi egyszerűségében Isten gondoskodó szeretete mutatkozik meg, hogy az kiterjed a rá hagyatkozó ember – közösség – leghétköznapibb szükségleteire is. Mintha a Miatyánknak a mindennapi kenyérre vonatkozó kérését kívánná megalapozni ez a néhány elbeszélés vagy a Hegyi beszéd mondatát: „Ti keressétek először az Isten országát és annak igazságát, a többi mind hozzáadatik nektek” (Mt 6,33).

A kenyérszaporítás esete azért is kedves lehetett az ősegyház közössége előtt, mert itt Jézus a tizenkettőt is bekapcsolja a csodatétel örömébe. Ők telepítik le a néptömeget, az ő kezük alatt sokasodik a kenyér meg a hal. Lukácsnál ez a vonatkozás külön hangsúlyt kap azzal, hogy ez a csodáról szóló szakasz közvetlenül a tizenkettő első missziós útjának befejezéséhez fűződik. Most gyűltek össze ezek az apostolok, örömmel számolnak be arról, hogy igehirdetésük nem volt eredménytelen. *Francois Bovon* kommentárja szerint „a kenyérszaporítás úgy kapcsolódik az

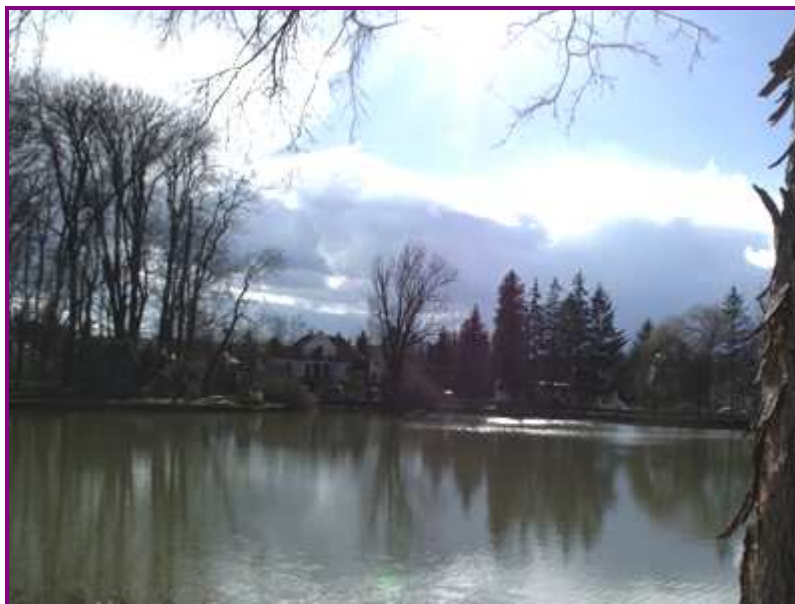
apostolok missziós tevékenységéhez, ahogyan az ős-egyház nyilvános igehirdetéséhez *az utolsó vacsora megisméltése*”.

Lám, itt eljutottunk a másik kapcsolatig, amely a kenyérszaporítás emlékének „népszerűségét” érthetővé teszi. Már az ősegyház az eucharisztia ígéretét látta, kereste ebben a csodában. Ez János evangéliumából derül ki legvilágosabban. De itt, Lukács elbeszélésében is feltűnő, hogy Jézus gesztusait ugyanazokkal a szavakkal idézi fel az elbeszélő, amelyeket majd az utolsó vacsoráról szóló elbeszélésben is használni fog. Jézus *fogta* az öt kenyeret, *megáldotta*, *megtörte*, és tanítványainak *adta* őket. Számunkra még a *föltekintett az égre* szókapcsolat is eucharisztikus emlékeket idéz, hiszen szerepel a szentmise római kánonában.

Bizonyára ezért került épp ez az evangéliumi részlet az úrnapi misébe. Magát az utolsó vacsorát *Szent Pál* szövege idézi fel: ez a legkorábbi beszámoló az eucharisztia alapításáról. Jézus a kenyeret és a bort saját testévé és vérévé változtatja. Azt is mondhatnánk, hogy maga változik kenyérré és borrá, hogy életünk és italunk legyen. Isten szeretetének ugyanaz a gyöngéd és hatalmas mozdulata ez, amellyel a tanításra figyelő sokaság testi szükségletéről is gondoskodott. Az eucharisztia testi tápláléknak kevés, de az, hogy Jézus nemcsak tanít, hanem kenyerrükké válik, emberi természetünknek csodálatos elfogadása, megszentelése.

A középkori eucharisztikus himnusz szerint Jézus istensége elrejtőzött a keresztfán, az eucharisztia viszont nemcsak istenségét rejt el, hanem még emberségét is. Hitünkkel fedezzük fel a kenyér és a bor „színe” alatt az Istenembert, aki azért rejtőzött el ennyire, hogy egészen közel kerüljön hozzánk. Nem vétünk a hagyományos keresztény tanítás ellen, ha arra gondolunk, hogy az eucharisztia, amelyet ma ünneplünk, nem valami szent bűjőcska, amellyel Jézus a hitünket próbára teszi. A kereszten elrejtőzött Isten hatalma, de megmutatkozott szeretete. Az eucharishtiában ugyanez történik. „Ez az én testem, amelyet értetek adok... Ez a kehely az új szövetség az én véremlében...” Azzal, hogy elrejtőzik, legalább annyira meg is mutatkozik itt Jézus: így szeret. Azért jött, hogy életünk legyen.

Jelenits István: *Élet és evangélium*, Bp., 2001, Új Ember Kiadó, 301–303

Olajág 1 – Zirc, arborétum

fotó: **BODÓ CSIBA GIZELLA**

VASADI PÉTER

Vezércikk I.

I
Országos bálra készülünk.
Fönt
nyájaskodók,
kenet, ígéret, diskurálás,
lent
vastaps, duruzs és *zabra*, golf-
fütők
bokra a szalon sarkában. Akinek
van,
húzza magának a nagyharangot.
Az ötödik hadoszlop el
vegyül a sétálók között,
falba épül, ablak alatt
lapít, hallgatózik, s a
tétova lépéseket gépbe
szedi.
Fagomb
nagyságú lehallgatója fülébe nőtt
a kapitánynak.
Szemmel tartja a törzshajlítást
balról jobbra, beijedt pissenőket,
erdőben sátorozó vakok hogy
énekelnek-e, a pikniken fogy-e
a sör, papírtálcán a sült kolbász,
lapockatájt ölelik-e a tiszteket
bankárok, dámák, vének, tollnokok?
A bál forog.
Sötét pincében fekszik
szénporon
a hibernált lelkiismeret.
linótok?
cg Szerelem és portya

II.
A harci öklök fönnmaradtak.
A toronymagas szerkentyű a
parkban akadozik, nyiszorog,
de nem képes összeomlani.
Füttyszóra bekapcsolják a
kaméleoni őstudást, mely
mindent átvilágít. Kinyújtják
jó messzire a főtárogatót,
érintgesse csak az angyal kard élet:
valódi fémpenge? Nem műanyag?

III.
Ha éle van, elő a trombitákat.
Legyen zene. Nagydob és induló.
Ütemesen püföld a csöndet.
Betömni gittel, kóccal, panírozott
szavakkal a mondén száját.
Fogcsikorgatás helyett új harcmodort.
És koszorúzni. Lengetni zászlót.
Mindegy, milyet, csak sok legyen.
A reménynek mindig öreg barkedője
van.
Most is a parton fölbakolva vesztegel.

Vezércikk II

Egy ember talpig fehérbe öltözött.
Bottal kopogtatja végig a világot.
Nem szomjas hatalomra.
Nincs hadserege. Tornácos cowboy-
kúriát sem épített magának.
Nem gyűjt ritkaságokat.
Görbe, akár egy pásztorbot.
Lassan hajlik a föld felé.
Körbemutat egy kovásztalan korongot
és bort aranykehelyben.
Töri magát, hogy megtöressék.
Tekintete már odaáti.
Megcsókolja a földet, áldja a levegőt.
Rég túl van erején, többé nem fárad el.

S jön egy török, oson az éljenzők
mögött, ki tudja, mely jól szervezett
pokol eskette föl, és lelövi.
Károm golyót ereszt belé. Miért?
Egy fehérbe öltözött embert le kell
lőni okvetlenül? Rosszban sántikál?
Bujtogat? Fertőzi a világszellemet?
Hazugságokkal tartja fönn magát?
A szelídek ellen összeesküszik?
Mágus? Vezér? Labilis zseni?
Épp hogy visszatántorodik a haláltól
De amint ismét lábra áll,
két tenyeréből a törökhöz
röpteti a fehér bocsánatot.

Vasadi Péter: *Hajnal Kentuckyban. Versek*, Budapest, 2005, Kortárs Kiadó, 40-41; 44.

KADZSII MOTODZSIRO

A citrom

Egy érthetetlen, ostoba és szerencsétlen csomó vég nélkül a szívemet nyomta. Hol düh, hol undor, a jó ég tudja, mint valami másnaposság egy kiadós berúgás után. Mert ha valaki minden nap iszik, biztos, hogy eljön az az idő. Hát most eljött. Szörnyen éreztem magam! De nem az erősödő légcsőhurut, és nem a gyengülő idegek miatt. Még csak nem is a tarkómat perzselő kölcsönök kínoztak. Amiatt a szerencsétlen csomó miatt volt minden! Hogy tudtam azelőtt örülni egy gyönyörű dallamnak, egy gyönyörű strófának! Csak azért jártam el otthonról, hogy gramofont hallgassak, mostanában viszont amint felhangzott két-három taktus, azonnal menekülnöm kellett. Mintha valami űzött, hajtott volna. Vég nélkül az utcákat jártam.

Akkoriban a jelentéktelen apróságok gyönyörűsége ragadott magával. A város szélén közelebb állt hozzám egy eldugott sikátor, mint egy rideg főútvonal: szerettem a kitergetett száradó piszkos ruhát, az ócska kacatokat, a nyomorúságos szobák rám szegeződő pillantását. Azt mondják, hogy az eső verte, szél zúzta sikátor csakhamar a földdel lesz egyenlő, az agyagból döngölt kerítések összeomlanak, a kunyhók megsüppednek. Csak a növényeknek van életerejük: amikor eljön az ideje, csodálkozva tekint szét a napraforgó, virágzik a kankalin.

Amikor néha-néha ezeket a sikátorokat járom, erőnek erejével megpróbálom elképzelni, hogy egyáltalán nem Kiotóban vagyok, hanem Szendaiban vagy Nagaszakiban, többszáz ri¹ távolságnyra innen ott járok-kelek. Ha elmehetnék Kiotóból, rohanva menekülnék egy olyan városba, ahol senkit sem ismerek. A nyugalom a legfőbb! Kicsiny szoba egy kihalt japán fogadóban. Tiszta matrac. Illatos szúnyogháló, kikeményített köntös. Elterülnék az ágyon akár egy hónapon át gondolkodás nélkül! Bárcsak minden az a másik város lenne itt egy darabig! Amint egy illúzió alakot ölt bennem, azon nyomban kifestem képzeletem színeivel. Mintha az illúzióm lenyomatát és a kies sikátor látványát összeillesztenék. Úgy élvezném, ha valóságos lényemmel belefeledkezhetnék ebbe a világba!

És hát igencsak megszerettem a kis kézi tűzijátékot! Működése másodlagos volt a számomra, igazából a piros, a lila, a sárga, a kék formák izgattak, a „nakajamai templom csillaghullása”, a „virágok vetélkedése”, a „japánsás”! Ahogy ezeket a különleges csillagszórókat körben egymás mellett elhelyezték a dobozban! Az ilyen tárgyak aztán különösen rabul ejtették a szívemet!

Azután igencsak megkedveltem a színes kagylók, termések és virágok mozgatasának játékát, az o-hadszikit², és különösen a színes üveggolyókat szerettem. A legnagyobb élvezetet az jelentette, ha szopogathattam őket. Vajon van-e hűvösebb az üveggolyó ízénél?! Gyerekkoromban a szüleim gyakran szidtak, amikor a számba vettem egyet-egyet, s bár feldúlt lelkemben most talán újjászülettek és elhatalmasodtak, az édes gyermekkor emlékei, úgy érzem, a nehezen megragadható friss költői szépség éppen az üveggolyó ízében rejlik!

Mint ahogy bizonyára rájöttek már, nem volt semmi pénzem. Feltétlenül szükségem volt hát valami fényűző dologra. Ha egy kicsit is megdobbant a szívem, ilyenkor, ezek a tárgyak egy-egy pillanatra elterelték a gondokról a figyelmemet. Olyan csillogó holmik voltak ezek, amelyek mindössze két-három szénbe³ kerültek. Gyönyörű tárgyak, amelyek érzéketlen ujjaimban felébresztették az érzékenységet. Természetes nyugalmat adtak, ahogy mondtam. Mielőtt még nem gyötört meg az élet, legszívesebben például a Maruzen üzletlánc egyik boltjában tartózkodtam. Piros és sárga kölnik és parfümök! Választékos finomságú, különleges mintázatú rokokó stílusú borostyán

¹ 3,927 km

² gyermekjáték, színes üveggolyókat, kagylókat, terméseket kell egy táblán pöccintéssel elmozgatni megfelelő szabályok szerint

³ a jen század része

és jáspis üvegcsék! Pipák, török, szappanok, dohány... Órákig el tudtam gyönyörködni bennük. És végül fényűzően megvettem magamnak a legjobb ceruzát. Az utóbbi időben azonban a Maruzent nyomasztónak éreztem. A könyvek, a diákok, a kiszolgáló pultok mind-mind zaklató hitelezők kísérteteinek tűntek.

Akkoriban hol az egyik barátomnál, hol a másiknál húztam meg magam. Egy reggel, miután a barátom elment az iskolába, teljesen egyedül maradtam az üres lakásban. De még ekkor is úgy éreztem, hogy menekülnöm kell! Valami hajtott, űzött. Egyik sikátorból a másikba mentem. Ahogy már mondtam, az eldugott sikátorokat kedveltem, megálltam egy-egy kis cukrászda előtt, egy szárított-thal-árus kirakatában megbámultam a garnélát, a tökehalat, a szójatúrót, végül leballagtam a Teramacsi utcán, a Nidzsó út irányába, s megálltam egy zöldséges előtt.

Ezt a zöldségest külön be kell mutatnom, mert az összes bolt közül, amit ismertem, ezt szerettem a legjobban. Maga az üzlet nem volt valami előkelő, de különleges szépsége rögtön szíven ütött. A zöldségek hatalmas tálakban ferdén magasodtak előttem, úgy tűnt, mintha ezeket az időtől megkopott tálakat valamikor fekete lakk borította volna. Valami ragyogó szépségű zene folyt egyenesen felém tempo „allegro”, mint egy Gorgófő, melyről azt mondják: ha valaki ránéz, menten kővé változik. S valóban, mint kővé dermedt muzsika színt és formát öltve, sorakoztak a különböző zöldségek, s minél beljebb kerültem az üzletbe, egyre magasabban tornyosultak előttem. Még a sárgarépa zöld levelei is lenyűgöző szépséget árasztottak! Aztán a víztől harmatos szójabab meg a japán nyílfű!

Az üzlet szépsége azonban teljes valójában éjszaka mutatkozott meg. Emberektől hangos a Teramacsi utca, mégis kellemesebben érzed itt magad, mint Tokióban, vagy Oszakában, a kirakatokból gazdagon ömlik a fény a járdára. Csak ennek a boltnak a környéke volt különösen sötét, nem tudni, miért. A ház egyik oldala a sötét Nidzsó út sarkán állott, érthető hát, hogy itt koromsötét volt minden, de a Teramacsi utca szomszédos házaiban sem volt világos, hogy miért, nem tudom pontosan. De ha ez a ház nem lett volna sötét, akkor, azt hiszem, talán nem is bűvölt volna el ennyire. Ráadásul az eresze is úgy volt kialakítva, mint ha valaki a sapkája ellenzőjét alaposan a szemébe húzná, emiatt azt gondolhatta az ember: „Jé, ez az üzlet olyan, mintha sildes sapkás házban lenne!” De még az eresz fölött is teljes sötétség uralkodott. Mivel az egész környék vaksötét volt, a villanyfényben úszó bolt bejáratánál olyan bőségesen és megállíthatatlanul ömlött örökké a fény, mint a záporosó, és az üzlet belseje elképzelhetetlenül csodálatos látványt nyújtott. Semmi sem vonzott annyira a Teramacsi utcában, mint ennek a különleges zöldséges boltnak a kirakata: hol az utca felől gyönyörködtem benne, amint a fénysugár, mint hosszú keskeny villanyfúróként szinte belehasított a szemembe, hol a közeli cukrászda első emeleti ablakából.

Azon a napon vásároltam először abban az üzletben. Hadd jegyezzem meg, hogy a boltban ritkaságszámba menő citromok voltak! A citrom egészen hétköznapi gyümölcs, és az üzletben sem volt semmi különlegesség. Olyan volt, mint minden más zöldséges. Őszintén szólva, szeretem a citromot. Egyszerű színe olyan, mint amikor a sárga festék kijön a tubusból és megszilárdul, az alakja olyan, mint egy orsóé, amelyre teljes hosszúságában feltekerték a fonalat. Döntöttem: egyetlen citromot veszek csupán. Hogy ezután hová mentem és milyen hangulatban? Sokáig jártam a várost. Vég nélkül nyomta a szívemet az az érthetetlen, ostoba és szerencsétlen csomó, amint azonban a citromot a kezembe fogtam, úgy éreztem, kissé felszívódott, s ahogy a városban bolyongtam, elképzelhetetlenül boldog voltam. Annyira hozzám szegődött már a búskomorság, most mégis elrejtőzött előlem, ahogy a citromot a kezemben tartottam. Vagy tán azért, mert valamiben kételkedtem, ami paradox módon valóságos volt. Lám, ilyen megfoghatatlan a lélek!

A citrom hűvössége valóságos élvezetet jelentett. Abban az időben a tüdőm, különösen a tüdőcsúcsok rossz állapotban voltak, emiatt állandó lázzal küszködtem. Hogy meggyőződjem arról, lázam van-e, megfogtam valamelyik barátom kezét. De mindig az én tenyerem bizonyult melegebbnek. Talán a testem forrósága miatt volt olyan kellemes érzés, mintha a tenyeremen keresztül szívárgott volna belém a citrom hűvössége.

Hányszor, de hányszor emeltem orromhoz a gyümölcsöt, hogy megszagoljam! Elképzeltem magamnak Kaliforniát, ahol termett. Emlékeim foszlányai között felsejlett a klasszikus kínai óra. „A mandarinárus beszédei” című régi kínai műben szereplő kifejezés: „*az orrát megcsapta*”. És akkor – mivel nem egész tüdővel lélegeztem – mélyre, nagyon mélyre magamba szívtam ezt az illatot, egész testembe s arcomba forró vér tolult, s ebben a pillanatban nem tudni, miért, úgy éreztem, egészséges vagyok...

Különös meglepetés volt számomra, milyen kellemesek ezek az egyszerű érzések: hűvösség, tapintás, szaglás, látás, hiszen oly régóta már, hogy éppen ezeket keresem.

Ruganyos léptekkel, könnyed lelkesedéssel jártam az utcákat, s mint egy gyönyörű ünneplőbe öltözött, csúsztatott tánclepekkel járó költő. Miközben arra gondoltam: mi lenne, ha egy piszkos törülközőre tenném a citromot, azt pedig az elegáns kabátra, aztán pedig megnézném, hogy a színe miképp tükröződik vissza, egyfolytában azt ismételtettem magamban: „Hát ez bizony nehéz!” De hát éppen ez a nehézség az, amit minden öröndetes, minden szépséges dologban állandóan és állhatatosan kerestem, s amely kétségkívül dekára megmérhető. Ilyen ostoba gondolatok járták át magasan szárnyaló felvidult lelkemet, s mindez valamiképpen a boldogságot jelentette nekem.

Hogyan s hová mentem, magam sem tudom, de egyszer csak ott álltam a Maruzen előtt. Általában megkerülöm az épületet, s csak azután megyek be az üzletbe, most viszont könnyedén besétáltam. „Ma bemegyek és körülnézek”, gondoltam magamban és minden teketória nélkül beléptem az ajtón.

A lelkemet betöltő boldogság azonban – miért, miért nem – lassacskán elillant. Nem bűvöltek el sem a kölnis üvegek, sem a pipák. Kezdte betölteni szívemet a csüggedés, s arra gondoltam, biztos a sok kószálástól fáradtam el. A művészeti könyveket nézegettem. Azon merengtem, milyen kár, hogy nincs annyi erőm, mint máskor, alig bírom leemelni a polcról a súlyos albumokat. Ennek ellenére vettem le egyiket vettem le a másik után, kinyitottam, de nem tudtam tisztességgel végiglapozni egyik kötetet sem. Ennek ellenére megátalkodott módon levettem a következő albumot is. És újból ugyanaz történt. Addig nem nyugodtam, míg legalább egyszer bele nem néztem az albumba. Aztán, amint elviselhetetlennek éreztem, félretettem a könyvet, miként az előbb. Még arra sem voltam képes, hogy visszarakjam a helyére. Ezt számtalanszor eljátszottam. Végül akkori kedvencem, Ingres súlyos narancssárga albumát vettem le a polcról, hogy átlapozzam, de nem bírtam a súlyát, s még ezt is félretettem. „Kegyetlenül megalázó érzés!” Továbbra is gyenge a kezem! Teljesen elcsüggedtem, s egyre csak az általam feltornyozott könyvekre meredtem.

Mi lesz ezekkel a művészeti albumokkal, amelyek azelőtt annyira vonzottak? Miután belebelelapoztam egyikbe, másikba, körülnéztem, s most már inkább élveztem az össze nem illő dolgok furcsa hangulatát. „Aha!” – jutott eszembe ebben a pillanatban a kimonóm ujjában lapuló citrom. – A könyvek pompázatos színei egymásra tornyosulva halmozódtak föl előttem. „Mi lenne, ha egyszer próbára tenném a citromot? Igen!”

A korábbi könnyelmű lelkesedés visszatért belém. Az ujjaim érintésével szépen felhalmozott könyvkupacot most kapkodva szétdobáltam, majd hebehurgyán újból feltornyoztam. Újakat húztam ki, s tettem hozzá, másokat kivettem a kupacból. A meghökkentő és fantasztikus vár hol pirosra, hol kékre sikeredett.

Végül csak elkészült. Lecsillapítottam könnyedén kalapáló szívemet, s a várfal tetejére remegő kézzel ráhelyeztem a citromot. Remekül sikerült!

Ahogy jobban megnéztem, láttam, hogy a citrom pazar színe az összekeveredett tónusok harmóniáját csöndesen orsóalakú testébe szívta, s fényesen ragyogott. Úgy éreztem, a Maruzen poros levegője pattanásig feszül a citrom körül. Egy darabig csak ezt figyeltem.

Váratlanul még egy ötletem támadt, de ez a különös elképzelés megrémisztett. „Az egészet, úgy, ahogy van, itt hagyom, s ártatlan arccal távozom.”

Meglepően csiklandós hangulatom támadt. „Akkor elmegyek! Igen, elmegyek!” – Azzal sietve kimentem az üzletből.

Az útkereszteződésnél e furcsa huncut derű mosolyra készítetett. Milyen érdekes volna, ha én, a találékony gonosztevő, aranyszínben pompázó, rettenetes bombát helyeznék el a Maruzen polcaira, és az tíz perccel később már hatalmas durranással robbanna fel a művészeti albumok között?

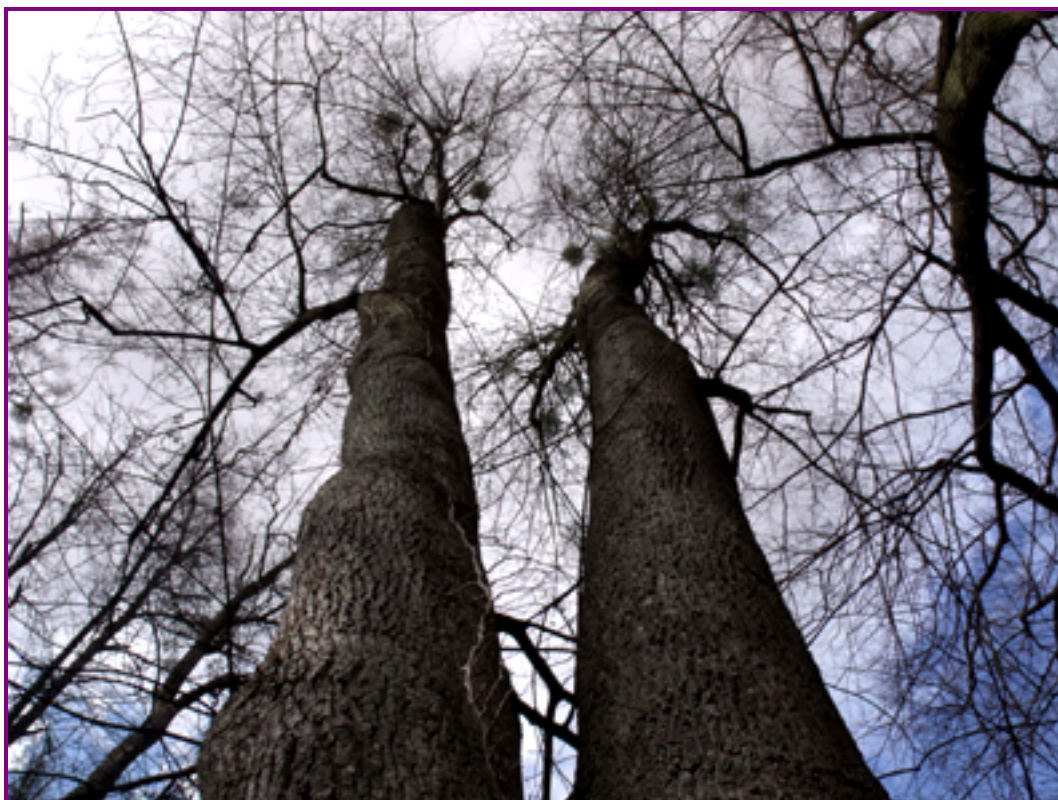
De nem hagyott nyugodni ez az elképzelés: „Ha így történt volna, akkor ez az átkozott Maruzen is darabokra hullott volna!”

És elindultam lefelé a Kjógoku negyed irányában, amelynek utcáit a filmszínházak csodaszép plakátjai díszítették.

1924

*Japánból fordította: **Vihar Judit***

Kadzsi Motodzsiró (1901–1932) a japán irodalom „ezüstkorának”, a dekadencia korszakának írója. Alkotóművészete alig tíz évre tehető, mert korának gyógyíthatatlan betegsége, a tuberkulózis véget vet fiatal életének. Kadzsi oszakai születésű, apja vállalati alkalmazott, aki teaházakban mulatja el a család pénzét, anyja óvónő, aki megpróbál mindent megtenni nyolc gyermekéért, de közülük négyen a tüdőbaj áldozataivá válnak. Kadzsi a középiskola elvégzése után a híres Tokiói Egyetem angol szakára jelentkezik, s csakhamar kiadja az *Aozora* 'Kék égbolt' című folyóiratot. Egymás után jelenik itt meg az a húsz elbeszélés és néhány esszé, melyeket magasra értékel az első Nobel-díjas japán író, Kavabata Jaszunari. 1924-ben Kadzsi kiadja az itt közölt *Remon* című önéletrajzi fogantatású elbeszélését, mely később összefonódik nevével. A mű egy Cézanne festmény hatása alatt íródott: Kadzsi számára a citrom a tökéletes szépség megtestesítője.

Olajág 2 – Zirc, arborétum

fotó: **BODÓ CSIBA GIZELLA**

VIHAR BÉLA

Az első fény

Gyufa sercent, és mint aranylepke,
felcsillant a kanócon a fény,
s megrebbentve a szoba homályát,
bontogatta lassan sugárszárnyát,
mint szegények között a remény.

Megremegett, mintha fázna-félne,
óvatosan bámult szerteszét,
s mint galamb, ha csőrét vízbe mártja,
az olvadó mécses viaszába,
hajtotta le szomjas lángfejét.

Felgyulladsz-e? – óvtuk, így becéztük:
Álmos pille, mosolyogsz-e ránk?
A batyu, mint nagy bánat, a széken
Elmerengett, és a vaksötétben
Átsuhant az úszó csöppnyi láng.

Villant, surrant az asztalon, ágyon...
Óh első fény, ősi drága jel!
Te szólottál, itthon vagyunk újra,
Hazatértünk, úzve, bujdokolva,
Rettenetek emlékeivel. –

Égő mécses, hány év távolából
most is csillogsz, az időkön át,
sugárköröd látom, ahogy lebben,
s körülötted halovány keretben,
búvik össze egy kicsiny család.

Budáról még száz ágyú kiáltott,
de itt bent az élet jeleként
főtt a leves, dalolt meleggel,
s fészkét újra rendezte az ember
gyújtva ismét otthonában fényt.

Aranylepke, csillagarcú ékszer,
első esténk sugármadara,
ne libbenj el, tenyeremmel védlek,
s hadd érezzem súgását az éjnek,
amikor te voltál a haza.

Az az este!... Mintha hallanám még!
Miként mélyből gyöngyöző zene,
felcsilingelt a koromsötétből,
egy csecsemő – lánykám – bölcsőjéből,
gőgicselő, ezüst éneke.

Be rég hallgatott már mint a néma,
halálból fakadó kis virág,
és e mécsláng játszi szökkenése,
hajladozó, ringatózó fénye,
megnyitotta lezárt ajakát.

Beszélt a tűz: béke lesz, jövőendő...
Betöltötte hangja a szobát,
s ahogy szemünk előtt táncolt, lengett,
ünnepelte a gügyögő Gyermekek,
s Őt figyelte az egész Világ.

[1953]

VIHAR BÉLA

A kutya

Könyörögtem, hogy adja vissza
sárgaszőrű kicsiny kutyám.
Így loholtam sírva-ríva
a sintér kocsija után.

Ne bánts! Adja vissza, bácsi!
zokogtam, kértem, a gyerek...
A kövön megdőccent a kordé,
s nyikorogtak a kerekek.

Vitte kutyám, a hűt, a kedvest,
egy láda börtönfenekén.
Ringott a ló hátán az ostor,
s követtem rab pajtásom, én.

– Megöli! Meg! – tépett szívembe.
– Meg ám! – csúfolt ki a kerék.
Már láttam is a sújtó bunkót,
huroktól megvérzett fejét.

Vitte a láda boldog kedvem,
a kószálások víg sorát,
vitte a mellemhez símuló
lágymeleg, buksi homlokát.

Cserébe érte rézgolyómat
kináltam s hozzá szép botom...
Sötéten ült bakján az ember,
s az út nem sikolt: irgalom!

Kiáltanék!... A kocsi messze!...
Elnyelte por, zörgés, z sivaj.
Csak magának sír, aki gyenge,
csak törött, csorba kard a jaj.

De alkonyatra hazatért ő,
mint csatából a katona.
Mily iszonyat villant szemében,
testén vad küzdelmek nyoma.

Vesztőhelyen, a gyilkos kézzel
vívott tusát és megszökött?
Élni akart, hogy engem lásson,
s kergetőzzünk a fák között?

Nem bújt hozzám, bár megöleltem.
Becéztem, hívtam, elfutott.
Talán a csalódás fájt néki,
hogy én is erőtlenség vagyok.

Éjt-naphosszat fel-felvonított.
Még nem értettem, hogy miért
nem feledheti, aki rab volt,
az acélhurkot és a vért.

Ütöttem is, játszani jöjjön,
de soha többé nem tudott,
s egy reggel hiába kerestem,
az éjben merre bujdosott.

A mezőt jártam, hogy megleljem,
kerestem, míg csak este lett...
És akkor, mintha láttam volna,
ott fut, ahol a fellegek...

Aranyszőre fényben világol,
vágat a csillagokon át! –
s onnan a távol végtelenből
szellő sodorja panasztát.
(1955)

HOMLOKTÉR

SZÉKELY MAGDA

(1936–2007)

Kőtábla

1.
Iszonyú volt régen. Kemény
törvények buktak és születtek,
lobogott élő szózata
kőtáblának és feszületnek.
A hasadozó ég szava
próféták csontjaiba vágott,
tűzoszlopok és víziók
ragyogtatták a pusztaságot.

Ma iszonyúbb. Jónás mikor
futott a szótól, tudva tudta,
melyik a hang, melyik a hús,
melyik a város és a puszta.
De ma Tarsis és Ninive,
mint két tojás, egyforma város:
Ki tudja, hogy menekül-e,
vagy most ért el feladatához?

Mert megritkultak az egek,
isteni szó senkit nem öklel.
Hadakozunk, és nem segít
ma senki fényes hírnökökkel.
Nekünk kell tudni egyedül,
testünk mulandó kén és foszfor,
s ha késlekedünk szólni,
a föld s az ég is velünk pusztul.

2.
A homokpuszta közepén
ételem ritka fű és sáska.
Fülemből régesrég kihalt
a tengerpartok csattogása.
Nem nyelt el a hal. De a föld
a kedvemért mannat sem termett.
Fölöttem égő korona,
a nap kemény tüskéi vernek.

Szavam száraz, mint ez a táj.
Mert ki a népet attól óvja,
ami majd eljön, biztosan,
ha addig meg nem tér a jóra,
az még segíthet. De aki
maga mögött az iszonyattal
a megtörténtet hirdeti,
annak már nincs tennivalója.

Én minden éjjel csontmezők
fölött virrasztok. Néma oltár.
Mind rámmered. Nincs szigorúbb
a megvalósult víziónál.
Mert rámmered és kényszerít,
s ki erre egymagam maradtam,
szólnom kell. Semmisem segít,
de ne maradjon kimondatlan.

HOMLOKTÉR – SZÉKELY MAGDA

Ikon

Nemes Nagy Ágnesnek

A makulátlan arcok,
a nyílegyenes vállak
állnak a lapnyi térben,
összeszorítva állnak.

Nincs hely eleven fának,
nincs hely eleven égnek,
alig elég a testnek,
mi elég az igének.

Barna aranyban állnak
úgy eltakarva állig,
csak a végleges arcok
erős vonása látszik.

Az idő megcseréli
minden követ a falnak,
a lapnyi térben állók
hibátlan megmaradnak.

Az arc

Harmincon túl az arc
elszabadul.
A rossz, a jó kiütkezik
Javíthatatlanul.

Hiába, ha a tettetés
tökéletes.
A gyalázat az arcot
szétrágja, mint a szesz.

Minden elvétett indulat
belehasít.
Jelzi a hús a jellem
földcsuszamlásait.

Kivési, meglazítja
a réseket.
Kicsap a szenny az arcok
töltései felett.

Az elhagyott vonásokat
fölveri a vadon.
Harmincon túl az arcon
nincs hatalom.

HOMLOKTÉR – SZÉKELY MAGDA

Átváltozás

Folyton szétfúj és összerak,
a mozdulaton át
mindig feléledő irányban
mutatva meg magát.

Ítélet

Leomolván az idők, mint a várak,
napján a végső elszámoltatásnak,
mindkét oldalon ugyanazok állnak.

Egy szín alatt a jók, a rosszak,
szorongatókon a szorongatottak
enyhületlen egymásba rajzolódnak.

Pedig törekedve hiába
minden idom külön kiválna,
vissza enmaga térfogatába.

De nincs hely ott hiú törekedésre,
nincs mód kitérni a kiterjedésbe,
a bűn kényelme végleg visszavéve.

Ott nincs gonosz már továbbindulóban,
a készületlen kívülebb lelobban,
emlékezete elmarad a porban.

Ott csak a jó az, ami súlya nélkül
felsorakozva útra kelni készül,
a gyöngé híd csak egy hívásból épül,

ha majd beteljesedve
odaátról, áradnak egyre,
a fényből másba, fényesebbe.

UMHAUSER FERENC

Régen-volt értékek temetőjében

Régen-volt értékek temetőjében
koszos forintok a fejfák.
A madár sem dalol
már ingyen.
A szeretet fillérre kimérve,
a tudás csak hasztalan
ócska lom,
ha nem fiaz forintokat.
Kit érdekel lelked szépsége?
Lehet púpod, bárgyú, torz pofád,
ó-lábad és lópofád,
a szerelmet olcsón megkapod,
mert az élet ez a rossz lotyó
minden stricire ránevet,
a szégyenlős meg elmehet...
Elmehet...
Bolyongj hát! Tudod:
ami fontos az az út.
E sivár kivagyiság
pénzéhes, szürke kis barmai
bégecsenek csak jóllakottan,
hadd véssék gránitba, márványba
a nevük, ragadozómadár-kezük
hadd szorítson több és még több
Júdászüstöt görcsösen.
Hétköznapi, pénzszagú gondok
hullámai összecsapnak fölötted...
Föl ne add!
A végső megmértetésnél
a forintok súlytalan elgurulnak...

NAGY ERZSÉBET (PENDZSI)

– reggel –

új nap kapaszkodik ablakomon
bennem öntudatlan sikolyok a
holnap kérdőjele feszíti gerincemet
agyamban úzótt vadként száguldanak
látomás-vágyak vetítövászón-szemem
még sötét tónusú keret a film még nem
indult el csak kattog mint megakadt lemez
pedig odakint most indul útjára a tavasz

– monotonok –

Még egyet simítasz kabátodon,
bekötöd cipőfűződet, megölelsz.
Nem tudom kiolvasni szemedből
a választ. Nem kérdezlek.
Elindulsz, lépteid elhalnak
a lépcsőházban. Csend;
- napfogyatkozás –
Aztán újra élednek a lépcsőfokok,
felnyög valamelyik szinten egy ajtó.
Beleébredek a valóságba.

HORVÁTH-HOITSY EDIT

Hiperkomfort

Fény-rács, árny-rács és lézer-rács
egy bárdolatlan nyáj akla körül;
szemen-szedett, szedett-vedett
„való-világ-szabadság” integet:
üvegkalitban közszemlére tett
kísérleti – önkéntes – dísz-nyulacskák
a virtuális panelek között
élnek valami látszat-közösségben,
górcső alatt, álomban-ébren;
egy szerencsés –, a többi kivetett,
esetleges sorsnak átengedett
elejtett „senki” lesz maholnap.
...A mesterséges szálak meglazulnak,
akár a rosszul sodrott hánckötél.
(A „kis” siker: kudarc –, ha „sztárnak lenni”: CÉL.)
Az intézményes, célzott megtévesztés: megengedett,
mivel a „gépezet” beépített modulja lett.
Minden manipulált –, főként az EMBER !
Kínálják szintetikus eledellel:
a választék hatalmas, ám ízre majdnem EGY,
de meg kell hagyni: tetszetős nagyon;
a baj csak az: már nem tudom,
hogyan mit eszem és mit iszom,
s hogy mit nyelsz-kortyolsz, nem tudod te sem !
– s mert csábítón kínálja önmagát
a drága cikk, s a sok hiper-kolossz
gigant-plakáton reklámoz saját
emblémával kétes produktumot.

Húsban-gyümölcsben, bio-dobozosban,

elegyes preparátum, nem ismert adalék van;
ott áll a címkén ! – felsorolva szépen:
„Mi nyílt lapokkal játszunk, szépen kérem,
a fogyasztói érdek védelmében –,
semmi kockázat !” S te mégsem tudod, mi elég
a rád tukmáltból, hogy egy mélyedés
lakója légy – idő előtt... Felesleges,
s felette hasztalan időfecsérlés: felelőst
keresned. „Felszívódott” – akár a méreg...

S mérgeződik a lélek –, az „agymosás” az élet
szerves részeként „működik”. „Fogyassz és higgy !”
A szent cél érdekében kampány kampány sarkára lép
–, szervezés dolga az egész ! – s te lépre mégy,
s hogy becsaptak: olykor már meg se érzed.

Minden MEGA és MÉGMEGÁBB, ÉS LESZ MÉG LEGMEGÁBB,
a „ráolvasás” fúrja koponyád, és tölcsérrel töltik beléd
a konzum-maszlagot. Elönt a reklám- s szlogen-áradat.
Mai Peer-ként* homogén szószba keveredve
megtanulod kilúgozni magadból – önmagad.
A szándék az, hogy mind nagyobb legyen
a bárgyú nyáj – a „homo sapiens” – pokoli butasága:
a kollektív vezethetőség. Ezért semmi se drága
– legyen bármi – kapitális az áldozat... Hogy védekezz,
tudom, miszerint megpróbálsz. Körülsandíthatsz, ámde
nem marad – nincs tény, ennél világosabb –
semmi esélyed... Itt csak naiv, beteg számár remélhet...

* Peer Gynt

GYÖRGYPÁL KATALIN

Pár perc

Pár perc, vagy csak pillanat
ahogy egy-egy gondolat átvillan
kiszámíthatatlanul
mögötte, utána, vele érzélem
jön s megy
megfejtethetlen
milyen mélyről, emlékből,
melyik évből, évtizedből --
átsuhanó árny, öröm
és újra fájdalom;
irányítani szeretnénk,
uralni,
birtokolni,
hiszen a miénk, a sajátunk!
-- és mégsem az.
Mindig lebegni szeretnénk
boldogan, önfeledten,
magasan a föld felett –
és mindig, mindig
visszaesünk a földre.
-- Szerencsére.
Hisz igazi élet
csak itt van, lenn,
emberek között, a „mélyben”.

Múlik az élet (Születésnapon)

Szeretetajándékaim
csak forgatja,
nem tud mit kezdeni velük.
Törődés van bennük,
figyelem... Mindez
idegen neki. Már tudom.
Látom, indulatok nélkül.
Már nem bánom.
Sok évig küszködtem.
Feleslegesen. Már tudom.
Változom én is.
Elfogynak lassan
szeretetmorzsáim felé.
Marad majd a puszta Ajándék,
érzelem nélkül.
Talán épp' ezt szeretné.

Emberek vagyunk.
Múlik az életünk.
Kitöltheti találkozásunk
a szürke unalom,
ha lebecsül, háttérbe szorít.
Már nem érdekel.
Kár, hogy érdekelt
szemernyit valaha is.

De a felismerés
boldoggá nem tesz.
Nem tehet.
S elmúlik életünk.

Kérges vers

Kérgesedő
világukban
kérgesedik
a lelkünk, és
-- szenved tőle.
Bizton tudom.
Tagadhatjuk
váltig, folyton.
Csak csillogni,
csak költeni!
Álságosan
fillért vetni!
Nem sokat ér.
Szinte semmit.
Védjük magunk.
Változtatni,
a kergünket
lefejteti
kockázatos.
De – megérné.
Csak módjával!
Meggondoltan.
Felkészülten.
Míg még – lehet.

ARANY-TÓTH KATALIN

Mesemúltban

Valamikor réges-régen,
képzeletben gyufaárus voltam.
Otthonok meleg fényénél fáztam
koldus-hideg kapualjban.

Álmomban

Nap voltam, szél voltam,
esőként hulltam a földre.
Hollószárnyak röpítettek
vadvirágos, zöldellő rétekre,
tündér-leplet terítettem
bélpoklos, fekete sebekre.

Vágytam, hogy lehessek
könny-harmat reggelek,
regés szivárvány-egek,
s legendák ismerőse:
didergő királyok,
jávorfát öntöző leányok,
faragott furulyák
csöndes könyörgése.

Örökkön keresve, futva és elesve
utaztam a Föld körül,
csillagok közt, holdsugárban,
lebegve, magányos-nesztelenül

.

Mesemúltból visszatérve,
vállamon maradt egy kék palást.
Rózsám tüskéje, mint a hajnal tiszta fénye,
s mint anyám, gyermekem, szerelmem ölelése,
mind, mind engem vigyáz.

Hitem, s igazam bennem érik,
s bár vagyonom szűken mérik,
tudom, hogy mi fontos, megmarad.

Lábaim már nem sietnek,
Utamon törött szárnyú angyalok
szelíd mosollyal követnek –
a Világgal egy vagyok.

S te édes-szomorú,
gyermeki varázs-világ,
úgy lobogsz bennem most is,
mint rőt gyertyaláng...
s ringatsz, ringatsz,
mint hajdani mesékbe halkuló,
hulló csillagok vágyaiba temetett
- de el soha nem feledett -
álmot hozó, örök éjszakák.

REGÉNYI ILDIKÓ

Anci néni

Mindig halk, fátyolos hangon beszélt, mégis minden szavát értettük. Valaha-szőke haja csíkokban őszült, hátrafésülve, laza kontyba csomózta a tarkóján. Keret nélküli szemüvege mögött világoskék szempár csillogott. Mindig nevetett a tekintete, a szája soha. Hófehér köpenye állandóan kifogástalanul mosva-vasalva. Ingblúzokat viselt, mindig a köpenyre kihajtott gallérral.

- Minden óra akkor jó, ha szakszerű, arányos, és elegáns!
- Elegáns? – szaladt fel Gabi szemöldöke.
- Meglátják, figyeljenek.

A tanárképző főiskola negyedik évének első felében négyünknek ő volt a csoportvezető tanára. Heti öt órában gyakorlati foglalkozásainkat kötelező óraszámmal, az osztályzattal záródó félév végéig ő irányította. Egyik órán az általa tanított anyagrészt hallgattuk meg – hospitáltunk – azt megbeszéltük, és a következő órát nekünk kellett tartani. Nem állítom, hogy lámpaláz nélkül.

Ezért nagyon felkészültünk. Kézzel írott, alapos, pontos óravázlatainkat átfutotta, nem adott részletes tájékoztatást.

- Észlelni fogjuk, mi valósul meg belőle!

Ennyi...

Nyolcadikban 32 fős osztályának József Attila: Hazám című versét tanította.

Fátyolos hangja szomorú nyomatékot adott a vers minden súlyos mondatának. Tisztán, csaknem szenvedélytelen értelmező pontossággal, könyv nélkül mutatta be a költeményt. Kis kerekded termete szinte „földbe gyökeredzett”, mikor a felszárnyaló utolsó sorokat elmondta.

Szokatlanul hosszú, rezzenéstelen csend keletkezett... nemcsak a gyerekek, mi négyen is nagyon halkan vettük a levegőt.

- Ez hát az elegáns...– írta a jegyzete szélére Éva. Dehogyan mertünk volna suttozni az utolsó padban...

Végigvezette a hét szonett gondolatainak halk tónusú hangján az osztályát. Nem csupán a szakszerű fogalmakat kérdezte tőlük, hosszabb gondolkodásra alkalmas kérdéseket is feltett, amelyekre láthatóan nem várt azonnali választ. Észre vettük, hogy a gyerekek a tankönyv margójára, ceruzával leírják ezeket a kérdéseket.

- Vélemény? Kérdés?

Ez már a kistanáriban hangzott el.

- Nagyszerű volt, elképesztő... mi sosem leszünk képesek így átadni az anyagot!

– Dehogyan! Ha akarják!

- Kié a számon kérő-gyakoroltató órája ennek az anyagnak?

Nagyot sóhajtva jeleztem: én... két napom van rá!

- Nahát akkor: merje használni a fantáziáját! De figyeljen: 14 éveseknek szól az óra, és úgy szóljon, hogy a közepes is értsen, a jeles meg ne unatkozzon!

– Aha... ezzel sokra megyek... Elkecserepedve, és kicsit ijedten baktattam hazafelé.

Aztán eszembe jutott, hogy én is tudom ezt a verset könyv nélkül, meg még jó néhányat. Voltam én amatőr színpadon versmondó...– így vigasztalgattam magam, mikor merész ötletem támadt. Nem rég a csoporttársaktól hallottam:

– A gyakorlóiskolába járó gyerekek kicsit „manipuláltak”, nagyon tudnak segíteni, és be tudnak tartani, ha akarnak. A sok új fehérköpenyes, olykor tévovázó kistanár, bizonyos fókig ki van szolgáltatva nekik. Okosak, fegyelmezettek, de zavarba ejtő kérdéseket is képesek „összedobni”... Próbálom megelőzni őket.

- Nagyon izgalmas, gyönyörű verset ismertetek meg. Ugyan van-e valaki, aki meg is tanulta néhány sorát? Idézni tudtok-e esetleg kedvenc sorokat belőle?

Tíz kéz röppent magasba azonnal.

Rámutatott a legközelebbi jelentkezőre.

– Én egy egész szonettet tudok belőle!

– Én is! Én is! Én is!

– Nagyszerű! Akkor nézzük. Hányan tudjátok az első szonettet?

A másodikat? A harmadikat...

Összeállt egy kép villámgyorsan: az elsőt és az utolsót többen is tudták, az ötödiket egyikük sem.

– Tudjátok mit? Akik az első szonettet megtanulták, álljanak ide. Aki a másodikat, melléjük, a harmadikat, a negyediket, az ötödiket, ide beállok én, a hatodikat, és akik a hetediket, szintén egymás mellé.

Kis irodalmi színpad lettünk, szemben az osztály többi tanulóival és az évfolyamtársakkal, valamint a hátsó padban figyelő Anci nénivel.

Intettem, kezdhetjük.

Szépen mondták egyszerre is, jól értelmezve a szólások is, bíztam benne, hogy én is kitettem magamért. Őszinte elképedésemre meg is hajoltak, tehát én is. Az alkalmi nézők tapsoltak.

Innen már szinte repült az óra. Képi eszközeit kerestük a versnek, meghatároztuk a hangulatok váltakozását, megbeszéltük a szonett-forma sajátosságait.

Lopva az órára néztem, volt még két perc..."arányos"... hallani véltem a halk fátyolos hangot... Mentő ötletem támadt:

– Múlt órán ceruzajegyzeteket láttam néhány könyvben. Megosztja-e valaki velünk, miről szólnak?

Első padból szemüveges kislány:

– Megkerestem, mire gondolt a költő, amikor az „egyke” bűnét sorolta fel.

Itt az Ormányságban is divat volt. Azt jelentette, hogy a földvagyon egyben maradása érdekében, csak egyetlen gyermeket hoztak világra, hogy csak ő örököljön. Ha egy fiatalasszony mégis gyermeket várt, attól a falusi bábák megszabadították. Néha az életébe került... Ezért tartotta a költő bűnnek!

Ekkor szólalt meg a csengő. Jól éreztem magam, megdicsértem őket, és megköszöntem szíves közreműködésüket.

Vártam az elismerést. Szükszavú volt.

– Jeles ez bizony, mindhárom alapvetésnek megfelelt.

– Tanárnő kérem, a nyelvtan óráknál is ez a három alapvetés?– bátortalankodott Mari.

Neki kellett ugyanis a 6. osztályos igemódok–igeidők gyakorló–összefoglaló óráját tartani.

– Természetesen! Miért is ne? Itt az óravezető tanár leleményességén is múlhat az elegancia!

Nagy érdeklődéssel vártuk, hogy a sportban járatos, jó humorú, nálunk kicsit „lazább” évfolyamtárs órája hogy lesz elegáns!

Hát az lett.

– Jöttök–mentek, nem figyeltek? Most már mindenki ül. Jó lesz nagyon figyelni, mert játszani is fogunk, ha akarjátok!

A 6-osok is voltak 34-en, a szokatlan megszólításon elcsodálkoztak, majd a kikészített házi feladatokat a padra tették és várták, mit akar a kistanár néni.

Mari elindult a piros tollával a füzeteket ellenőrizni, és közben halkan mondta:

– Senki sem figyelte, hogy kezdtem az órát?

Bele-belejavított egy–egy feladatba, és körülnézett. Négyen jelentkezték.

– Csupa ígét tetszett mondani!

– Meg tudna néhányat ismételni valaki?

Összeszedték a hallottakat, szépen mondták az igemódot, igeidőt, számot, személyt.

– Nagyszerű! Akkor most padosorverseny! Gyűjtsetek 10 jelen idejű egyes szám 3. személyű ikes ígét! 3 perc! Hallgassuk meg egymást! Húzzátok ki a gyűjteményből, amit a másik padosor is írt! Az a győztes, akinek a padosorában a legtöbb jó igealak maradt! Tegyétek,– ugyanígy – padosoronként versenyezve múlt időbe, jövő időbe! Tegyétek át feltételes módba! Most felszólító módba, de válasszunk ki három ígét, amelynek a helyesírását a táblán is bemutatja valaki!

A kicsik boldogan versenyeztek, az éppen győztes padosorban mindenki kapta a piros pontot, amelyből 5 egy beírt jelest ért! Csiszátoltak a lábukkal a pad alatt, elég nagy alapzaja volt az órának, kíváncsian pillantottunk Anci néni felé. Rezzenéstelen arccal figyelt minden mozzanatra.

– Alkossatok írásban a három nehéz helyesírású igéből mondatokat! Van még 5 perc a meccs végéig, meghallgatunk néhányat!

Otthon idézzetek fel mindent, amit az igékről eddig tanultatok, akinek összejött az osztályzata, csengetés után hozza az ellenőrzőjét, beírom! Jót játszottunk, minden csapat győzött! Klasszak voltatok!

– Kétségtelenül látszik, hogy sportol, Mari!

Szokatlan módon, keresztnévvel szólította meg a kiskolleginát.

– Nagyszerűen vitte be a versenyszellemet az órába, a kicsik ezt még nagyon szeretik, 7-8 osztályban, már személyesebbre kell szabni a feladatokat. Nem baj, hogy nyüzsögve dolgoznak, az izgalom kiválthatja, ennyi belefér! Én még azt sem bánom, hogy meccsnek nevezte a tanórát, még azt is elfogadom, hogy „klasszak” voltak. Ha nem tudnám, hogy kezdő, azt hinném, rutinos tanár, ami az értékelés szervezését illeti.

Tehát: megvolt a három alapvetés! Jeles!

– De tanárnő, hogy lehet mindig ilyen sokszínűen tálni az anyagot? Mikor lehet egyénre szabott feladatokat kiagyalni? Azt nem tanítja tankönyv, nem tartalmazza munkafüzet!

– Jegyezze meg örökre, Éva, feladatokat kiagyalni mindig lehet! Például rántás keverése közben, vagy mikor tésztát dagaszt az ember lánya otthon, vagy a nagyszerű ingvasalás közben! Aztán mikor befejezte az éppen esedékes családellátó tevékenységet, leül, és gyorsan leírja, mellé, kinek szánja másnapra... verset is így lehet megtanulni legkönnyebben, mert azt látom, érzékelik, hogy úgy igazi az átadás.

– De hát kinek van erre ideje állandóan?

– Például nekem is...öt fiam van...egyetemistától óvodásig...hihető, amit a felkészülésről mondtam?

FÖLDESDY GABRIELLA

A neve legyen Zsombor

Éppen kóruspróbán ültünk az iskolai tanteremben, a karvezető, akit mindannyian imádtunk, és csak „Verusnak” hívtunk, mert Vér Veronika volt a rendes neve, a Verusból aztán nem derült ki, hogy melyik nevét becézzük. Szóval, Verus ilyenkor, a próba elején néhány szívhez szóló mondatot szól hozzánk általában a közeli fellépésekről, az iskolai főnökségről (egy általános iskola adott helyet a kórusunk próbáinak), vagy a próbára járás fontosságáról (mindig sokan hiányoztak, volt, mikor a létszám fele hiányzott, negyven helyett húszan jöttek el). Így az elején van idő kicsit elmélázni, beszélgetni. Egyébként is, úgy tűnt, sokan csak a barátnőikkel való beszélgetés miatt jártak énekkari próbákra, és csak mellékesen az éneklés miatt. A női kórusok már csak ilyenek. Én nemrég jártam közéjük.

A nők fele asszony volt, többen már iskolás vagy felnőtt gyerekekkel bírtak, a kórus másik fele még leány volt vőlegénnyel vagy udvarlóval. Jól megvoltunk egymással, mindenki mindenkivel. Tóth Ági nagyjából egy éve lehetett férjnél, kistermetű, vidám, bájos fiatalasszony formát mutatott, aki megőrizte gyereklányos kinézetét. Nemrég vettem észre, hogy gyereket vár. Mostanra már jól látszott előrehaladott állapota, a hetedik hónapban járhatott. Jó volt nézni, ahogy örül, ahogy mesél közeli barátnőinek, mindig mosolyog, szinte irigyeltem, nem a gyermektelen nők irigységével, hanem az idősebb nőkével, akiknek van felnőtt gyerekük, de unokájuk még nincs, újabbat szülni pedig már életkoruk miatt sem tudnak.

Ági az előttem lévő sorban ült, nem barátkoztunk, de muszáj volt hozzá szólnom: „Tudod már, mi lesz a neve?” é kérdeztem halkán. Gyorsan válaszolt, kicsit hátrafordulva, rám mosolyogva: „Zsombor”. Rosszul érthette a kérdést, azt hitte, azt kérdezem „mi lesz a neve?” „És mikorra várod?” é kíváncsiskodtam tovább. „Februárra” é válaszolt, és előre is fordult, jelezve, nem kíván tovább beszélgetni.

Kicsit hevesebben vert a szívem, mert annyi minden jutott eszembe. Egyrészt örültem Ági boldogságának, szerettem volna ezt kifejezni neki, hogy tudja, az ő öröme az enyém is, de nem akartam tolamakodni, erőltetni a barátkozást, nem biztos, hogy szüksége van az én empátiámra. Láttam rajta, hogy boldog, önfeledt, ez elég.

Az igazi szívet melengető és megdobogtató dolog a Zsombor név elhangzása volt. Ha meghallom akárhol, akárkitől, vagy olvasom újságban, szövegben, tv-ben, rádióban elhangzik, valakit így hívnak, esetleg megjelenik a közreműködők listáján, ugyanez a szívdobbanás hat át.

Zsombor közeli ismerősöm, mondhatom, barátom volt a szó legnemesebb értelmében, attól fogva, hogy megismertem, egészen haláláig, ami negyvennyolc éves korában érte. Ez az időszak tizenhárom évet ölelt át. Őt is egy kórusból ismertem, egy másik kórusból. Amikor beléptem oda, Zsombor már a basszusban énekelt több mint két éve. És szinte velem egy időben érkezett a kórusba Verus is, a mostani karnagy, ő akkor még zeneakadémiai hallgató volt, aztán évek múlva alakította meg a mostani kórusát, ahová hívott engem.

Zsombor senki számára nem volt közömbös, lénye lenyűgöző volt minden pillanatban, imádott szerepelni, de sosem bántóan tette, ha mondott valamit, oda kellett figyelni. Állandó mosoly ült az arcán, akkor is, ha felháborodott valamiért. Legtöbben szerettük, lelkesedtünk érte, néhányan azonban ki nem állhatták sajátos humorérzéke miatt, ilyenkor gúnyolódott, de ezt is szimpatikusan tette. Azokból, akik nem szerették, hiányzott az egészséges humorérzék.

Bevallom, engem már a neve is elbűvölt, keresztnévként megismerésekor hallottam először a „Zsombor” nevet, varázsa volt hangzásának, ez a varázs az ő személyéhez kapcsolódott, és egy egész életen át elkísér. Sziluettje, arcvonásai, alakja állandóan felbukkan emlékezetemben, sokszor nem hagy nyugodni. Mikor meghalt, nem akartam elhinni magát a tényt, vártam, hogy a hírközlő módosít, és bevallja, hogy csak ugratott. Hiánya örületes volt, mert hatalmas űrt hagyott maga után.

Hogy élt és volt, azt úgy megszoktam, annyira élveztem, csodáltam, azt hittem, örökké tart a Zsombor korszak számomra. Önzően kellett a lénye, a jókedve, a meséi, történetei, mosolya. Most, hogy egyszer csak megszűnt, úgy éreztem, megszökött, elment, és nem szólt előre, hogy vége, nem jön többé, vegyem tudomásul.

Mindez most is előjött, mikor hallottam nevét. A megrohant érzés először átfut rajtam, aztán jönnek a közös élmények. Összefutottunk a könyvtár lépcsőjén, együtt sétáltunk Lipcsében, eljártunk szavalásaira, amikor Illyés „Koszorú” c. versét mondta. De eljött első gyermekem születése után látogatóba, aztán a második után is, és eljött egyszer Szilveszterkor vacsorára. Ott volt Finnországban is a kórossal, Kassán és Kismartonban, és ott volt az esküvőmön, amikor a kórus énekelt nekem a templomban. Egyszer kihúzta a nevem a karácsonyi ajándékozaskor – egy Musil regényt kaptam tőle é, és havonta jött békásmegyeri otthonunkba, mert halála előtt egy évet ő is Békásmegyeren lakott.

Tíz év különbséggel kétszer járt Kanadában bátyjánál, akit ugyan Csabának hívtak, de az angol nyelv nem tűri az ilyen ősmagyar neveket, kénytelen volt magát „Stephan”-nak hívatni. Másodszori hazatérte után kapta a hírt, Csaba (Stephan) hirtelen meghalt. Ekkor lett rosszul, kómába esett, és nem tért magához többé, két hét múlva meghalt.

Halálában bizonyára közrejátszott az a tény is, hogy felesége elvált tőle még akkor, mikor két közös gyerekük általános iskolás volt. Az érzelmi válság megviselte, társat keresett, egyik barátja halála után az özvegyhez költözött. Ez akkor jó megoldásnak tűnt, kiderült, hogy nem az, új csalódás, új érzelmi válság következett. A viszály részleteit rendre elmesélte nekünk, és mi é bár együtt éreztünk vele és sajnáltuk – szórakoztatónak találtuk, ahogy mindezt előadja. A kívülállónak semmi se drága, Zsombor problémáit nem vettük komolyan, azt hittük, kilából ebből is, majd megünnepeljük, és eljön megint vacsorára, uzsonnára, szórakoztat bennünket, bizony mi nagyon szeretjük, amikor beszél hozzánk, mert akármit mond, minden érdekes és figyelemreméltó.

Önző az ember, azokkal legjobban, akiket szeret. Ha elveszíti szeretetét, dühösen reagál, mint a gyerek, akitől elvették a játékot hirtelen, és még fel is pofozzák, hogy legyen miért bögnie.

Vajon mi lett Ágival és Zsombor nevű fiával? Nem tudom, mire a gyerek – feltehetően februárban, ahogy Ági jelezte – megszületett, én már nem jártam a kórusba. Bízom benne, jól vannak. Így múlik el minden esemény körülöttünk, marad egy pillanatnyi emlék, amit esetenként kinagyítunk magunknak. E néhány sor is egy ilyen nagyítás. Egyetlen nagyítás sok más nagyítás között, de olyan, ami gazdaggá teszi az ember lelkét, valahányszor előveszi, és újból megnézi.

KASKÖTŐ ISTVÁN

A Petrullo házaspár rejtélyes esete

egy rövid regény vagy hosszú novella

(6. rész)

– Marcoooo! Mit értettél az alatt, hogy *segíteni fogsz*? Hogy fogsz segíteni? Marcoooo! – ha eleve nem hiszed? – hirtelen a fejéhez kapott, a felismerés, mint villám csapott bele. – Te szentséges szűz anyám, minden szentek, te atya egy úr isten te... te... te engem meg akartál ölni?⁴

Egy fúria szabadult el benne, ráugrott a meglepett emberre és két ököllel ott ütötte, ahol érte. Lovagolt a tehetetlen Marcon, átvetett lábakkal ült a hasán és verte, az csak az arcát próbálta védeni, két karját maga előtt tartva. Lina szeme szikrázott a méregtől, fehér, izzadságtól gyöngyöző teste fénylett a félhomályban és ömlött belőle a véget nem érő szitok és átok.

– Az úr istenit az anyádnak te rohadt gazember, hogy döglenél meg, te nyomorult kurvapeccér, égjen a pokolban az a gyilkos maffiózó vén szar, aki összeházásított veled, te, te, te, szétverem a ronda calabrese pofádat, hogy az anyád se ismerjen rád, te, te, piszok szemét...

Marco, hogy az asszony lélegzetvételnyi szünetet tartott az átkozódásban, kihasználta a pillanatnyi lehetőséget és átkarolta a kapálódzó nőt és szorosan magához szorította. Így aztán ütni nem tudott, de a szája be nem állt. Csak mondta, csak mondta, mint a vízfolyás. Marco egy nagy lendülettel maga alá fordította és a két karját, oldalt kiterítve, lefogta. Arcuk összeért és, hogy a veszett átkozódásnak véget vessen, Marco csókkal fogta be Lina száját. Az kapkodta a fejét jobbra, ballra, hogy elkerülje az aljas támadást, de hamar belefáradt és megnyíltak az ajkai. Meglepődött. Nem volt köztük szokás a csók, talán nem is emlékszik rá, hogy mikor érezte azt a váratlan, bizsergető érzést. Egész testében megremegett, izmai elernyedtek és ahogy az első meglepetés elmúlt, mohón csókolta vissza az átkozott pajzant.

S a képzelet eltölpül a valóság mellett, soha, soha azelőtt ilyen intenzív, ilyen felszabadult és vad kettőjük szexuális párbaja nem volt. Megszűnt tér és idő, majd mikor már semmit sem tudtak tenni, vagy mondani, szinte egy és abban a pillanatban, hogy kimerülten megbomlott az időtlen, hosszú ölelés, mindketten mély álomba merültek.

Marco riadtan ébredt. Ránézett az órára, te úr isten... fél tíz. Üres volt mellette az ágy, Lina!!!

Belevágott a felismerés. Mi történt itt az éjszaka? Nem volt kétsége a történeteket illetően, de... Minden porcikájában érezte az éjszaka emlékeit, talán soha sem tapasztalt nyugalom szállta meg, de...

A TERV!

Mi lesz a tervvel?

Kinézett az ablakon, a hóesés megállt, a nagy szűzi fehérség közepette Lina lapátolta a havat. A bejáró már csupasz volt, az asszony a járdáról tolt a havat, szilvakék steppelt pufajkában szaporán szedte rövid lábait a nagy hólapát mögött. Alig egy-két szomszéd tevékenykedett az utcában, tipikus ünnep előtti, lusta szombat, téli nyugalom.

Bement a fürdőszobába, hosszasan nézte magát a tükörben. A jobb halántékán pár centis, hosszú karmoláson rászáradt a vér. Lina jegygyűrűjének a nyoma. Forró zuhanyt vett, csak néhány percnyit, mellőzte a borotválkozást is, gyorsan öltözött.

Ötödik lépés a szabadsághoz.

Fennhangon emlékeztette magát, nem lehet tovább halogatni. Menni kell. A terv csak annyiban változik, hogy Lina marad. Hiába képzelte be magának, hogy végre tudja hajtani az eredeti tervet, de ahhoz egy Gino Batelli kellett volna. Sikkasztani az egy dolog,

⁴ Ez a három sor lapunk előző számában közölt történet-részlet záró sora volt. Jelen fejezet könnyebb megértéséhez emeltük be ismét a szövegbe. [F. J.]

lelkiismeret furdalás nélkül, bármikor, de elvágni az asszony torkát? Miért is hülyítette magát? Hol van az előírva, hogy csak azért mert *azoknak* a szolgálatába volt kénytelen élni, a módszereiket is követni kell?

Lófasz! Marco Petrullo egy becsületes ember s az is marad.

Gondos figyelemmel, rejtette az előre tervezett módon a dollár-kötegeket. Száz százdolláros egy-egy csomagban, plastik zipp zacskóban, összesen tizennégy darab. Egy-egy a zoknijába, kabát bélésébe, farzsebbe. És így tovább. Jól át volt mind az gondolva. A problémát csak a csomó kisebb értékű bankjegyek okozták, amit utoljára vett fel a bonusz csekk ellenében. Azokat a vásárló zacskó fenekére rejtette az ingek alá.

Éppen elkészült, amikor hallotta, hogy Lina befejezve a hólapátolást és bejött bejárati ajtón. Próbálta elképzelni, hogy mit csinál, most leveszi a kabátját, a hócsizmát... bemegy a konyhába és önt magának egy bögre kávét, hogy felmelegedjen...

Óvatosan, hogy ne hívja fel magára a figyelmet, lesietett a pincébe. Rövid kutatás után megtalálta, amit keresett, egy tekerics celluxot. Letekert róla egy jó méternyi darabot, de nem tépte le és a háta mögé rejtve felment a konyhába. Jól sejtette, Lina ült az asztalnál és melengette a kezét a kávé bögrén.

– Na, te alomszuszek... friss a kávé, önts magadnak, – hátra se nézett, ahogy letette kezéből a csuprot.

Marco csak arra várt, egy villámgyors mozdulattal rátekerte a celluxot az asszony mellére, két karjára és a szék támlájára.

Lina elsikoltotta magát:

– Marcoooo! Ne... Mit csinálsz? Ne bánts... – elrúgta magát az asztaltól, a székekkel együtt felborult, de Marconak sikerült felállítani és közben még néhányszor körültekergette celluxal.

Az asszony sírva, sikoltva kiabált segítségért. Rémülettől kimeredt szemekkel kereste a férfi tekintetét, de az csak szótlanul tekerte a szalagot, még többet és többet, végül a lábait a szék lábához erősítve.

– Ne üvölts, az istenit... ne szarj be, nem foglak bántani. Hagyd abba!!! Hallod? – próbálta túlkiabálni az asszony kétségbeesett jajveszékelését. Majd letépett egy arasnyi szalagot és a kapálódzó nő szájára tapasztotta.

Letérdelt előtte, gondosan eligazította a szoknyáját és békítően szólt.

– Na, most hallgass. – s letörülgette az asszony arcáról a könnyeket –, nem bántalak... Nem is tudnálak bántani... De kell nekem egy kis idő...

– Lina! Én elmegyek. Elmegyek örökre, ne is keress, úgy sem fogsz megtalálni, de még a világ minden rendőre sem. Elég volt ebből az életből, az a gonosz apád csapdába ejtett, rabbá tett. Minden nap, valahányszor megnyitottam a Russo dossziét emlékeztetett a kegyetlenségére. Minden nap arra voltam kényszerítve, hogy lássam, gyarapítsam azt a vagyont, amit sose fogok magaménak tudni, minden nap ott vigyorgott a gonosz pofája az orrom előtt, a túlvilágról is röhögött a hülye Marco Petrullón. Tűrtem, tűrtem mert nem volt más választásom... Aztán, emlékszel, mit mondtál, hogy meg

akarsz szabadulni a földi javaktól. – Kisimította Lina arcába csüngő haját és halkán folytatta, – Azt mondtad, majd én tudom, mit kell tenni, mert én ügyes vagyok. Emlékszel, meg, hogy te készülsz a mennybemenetelre. Emlékszel?. Az adta az ötletet és... Lina, tényleg megszabadítottalak... majdnem. Alig maradt a Russo örökségből. Az most már mind az enyém. Csak az enyém, az a gonosz apád foroghat a sírjában. Lina, Linácska ne haragudj... te magad akartad, így nincs már semmi akadály, szabad vagy, ha tényleg hiszel a mennybemenetelben.

Lina kétségbeesetten, tagadóan rázta a fejét, *nem, nem, nem*.

– Már késő, dolce cuore, Mi dispiace, sajnálom. Majd csak megleszel. Maradt még majd egy millió részvényekben... a bankban is több, mint háromezer... Tom Corelle majd elintézi, hogy hozzáférj. Találsz magadnak valami munkát, úgy is mindig panaszkodtál, hogy be vagy zárva a házba. Pénztáros lehetsz a szupermarketben, vagy nyithatsz egy vendéglőt.

– Ja, az lesz a legjobb, ahogy te főzöl, biztos siker lesz. Képzeld el, Angelina's Ristorante, a híres Niagara Falls-i vendéglő, sorban állnak majd a japán turisták, hogy élvezzék az Osso buco-t. A végén még hálás is leszel nekem. Na... na... Lina ne sírj...

– Én most elmegyek, csak annyi idő kell, hogy átérjek a határon... most tíz óra múlt... – fordított egyet a széken, hogy Lina láthassa a faliórát. – Látod? Esküszöm neked, hogy tizenkettőre megszabadulsz. Ha átértem az Államokba, felhívom az öreg magyart, tudod Steven a tarka kutyával? Itt lakik a Crimson úton, majd megkérem, hogy jöjjön át, mert valami problémám van a computerrel. Úgy is mindig azzal dicsekszik, hogy egy computer szakértő. Nyitva hagyom a bejárati ajtót, hogy be tudjon jönni.

– Linácska... na ne sírj, ne nehezítsd meg a dolgom. Beláthatod, hogy így lesz a legjobb. Csak két órát kérek? OK? – Megcsókolta az asszony homlokát, letörülgette a könnyeket az arcáról és kisietett a konyhából. Egy perc sem telt bele, csapódott utána a bejárati ajtó, aztán csend lett.

Lina hangosan felzokogott.

Cazzo bastardo – ott dögölj meg, ahol vagy, rothadjon le a hús a pofádról, a patkányok rágják le a farkad. Piszok calabrese fattyú.

Marco... Marco... Marco, miért csináltad ezt velem?

Jaj, szűzanyám, Mária, meg az összes szentek, mi lesz most velem. Kirabolt, itt hagyott a gazember, hogy a pokol szakadjon rá.

Marco Petrullo, hát nem voltam én egy jó feleség? Hát nem csináltam meg mindent, amit csak kívántál? Sose panaszkodtam, csavarogtál bele a nagyvilágba, kurvák után futottál és szóltam én egy szót is? Nem voltak nekem kívánságaim, olcsó cseléd voltam, főztem, mostam rád. Engem nem érdekelt a pénz, az apám pénze, vagy a te pénzed Marco... Nekem sose volt, sose kellett. Tizenöt évig a zárdában éltem, belénk verték a kedves nővérek, hogy a szegénység istennek tetsző erény, míg ők gazdagodtak a maffiózók kölykei után.

Apám nekem a legolcsóbb rongyokat vette, nem tűrte a „cifraságot” – mondta...

Marco... míg a feleséged nem lettem, nekem nem volt semmi, ami szép volt, ami tetszett.

Marco... Marco... mért csináltad ezt velem... Én, én mindent neked köszönhetek, kényszer volt a házasság vagy sem, nekem ez jelentette az életet... és most vége? Mi lesz velem?

Kinek kell a csúnya Lina? Inkább öltél volna meg, mint itt hagyni... egyedül lenni. Félek Marco...

Minek is kellett nekem az új hit, hinni a szélhámos Martin meséinek. Annak is te vagy az oka Marco... sokat voltam egyedül, míg te csavarogtál bele az éjszakába... én csak vártam, vártam...

Szent Antal, segíts meg... Ne hagyj el... Marco, tudom te sose szerettél, a pénz miatt vettél el... mindenki tudta azt, sugdosták is a hátam mögött a jólelkek, nem vagyok én ostoba, nem is vártam, hogy szeress.

Marco, baby... azt még magamnak se vallottam be soha, de Marco Petrullo, én nagyon megszerettelek... hogy ott fordulj fel, ahol a kutyák se találhatnak majd rád.

Jaj Istenem, mi lesz velem, jaj, jaj, ajaj... Mindennek az a gonosz apám az oka, maradtam volna inkább vénlány... már úgy is beletörődtem. Zárdába is mehettem volna... szűzen... sose tudtam volna meg, hogy mi az, asszonynak lenni... Jaj, hogy én milyen buta voltam... örültem, hogy részegen átaludtad a nászéjszakát és megmenekültem az erőszaktól... Senora Alexa épp eleget sugdosta a fülembbe, hogy milyen borzasztó dolog az asszonyi kötelesség, eltűnni a férj mocskos ügyeit az ágyban... hogy le kell szoktatni abban a pillanatban, hogy jön a gyerek, menjen a kurvákhoz arra rendelte őket a sors... és hagyják a tisztességes asszonyt békében. Elhittem a vén satrafa hülyeségeit, meg a kedves nővérek prédikációit a test bűneiről... Lina, Lina, hogy te milyen buta is voltál... Ha Marco nincs, sose tudtam volna meg, hogy milyen egy igazi bűnös éjszaka... Ez lett volna hát az én utolsó szerelmes éjszakám? Soha többet? Kinek kell a csúnya Lina? Marco...

Marco miért hagytál el, jaj én jó Istenem... csak még egyszer szerethetném azt az átkozott, piszkos gazembert, hogy a sátán élve nyúzza meg...

Marcoooo... dolce cuore... egyetlen drága férjecském... te, te, te rothadt calabreze fattyú...

De lassan múlik az idő, mindenem elszibbadt már... mi van, ha nincs otthon az öreg magyar... itt fogok éhen halni... pisilni kell... Ha kutyánk lenne... hányszor kértem azt piszkos pajzantot, hogy

legalább egy kutyát tarthatnék, most megmentene, segítségért menne, mint Lassie a tévében... Se kutyá, se macska... mindig csak magam... várni, hogy mikor jön haza, remélni, hogy magához ölel az ágyban és végre élvezhetem, amit az a gonosz vénasszony, Senora Alexa az asszony megalázásnak nevezett. Le merem fogadni, hogy sose baszták meg úgy istenigazából, nem csoda, hogy nem tudta mi a jó... Marco, Marco...

Még szerencse, hogy nem vettem ki a pulykát a mélyhűtőből, amit az ünnepi vacsorára szántam... kinek, fogok én főzni ezután? Mi értelme lesz az életemnek... beugrok a Niagarába... egy vasárnap délután, mikor tele van a promenád turistákkal... felállok a korlátra, ott mindjárt a vízesés fölött... a türkizkék selyem ruhát veszem fel... amit Marco vett tavaly a születésnapomra... várni kell tavaszig, majd, ha jó idő lesz... felállok a korlátra és belekiabálom a vízesés morájába, hogy Isten veled világ, Isten veled Marco Petrullo... A japán turisták felveszik videóra és a CNN fogja közvetíteni az esti hírekben.

Remélem, akárhol is lesz az a gazember, látni fogja és a lelkiismeret-furdalás öngyilkosságba fogja kergetni. Ez az! Ezt fogom csinálni, majd ha kimelegszik az idő. Májusban. Ajajaj, nagyon kell már pisilni...

Nagy robajjal vágódott ki a bejárati ajtó.

Hála az égnek, itt az öreg magyar!

Nem! Marco robbant be a konyhába, szó nélkül ledobta a vásárló zacskót a konyhaasztalra és kihúzta a szekrény fiókot...

Lina megszeppenve követte tekintetével... a fiók!

A konyhakések!

Uramisten, segíts, visszajött, most fog megölni! Alig tudta tartani, majd hogy nem össze pisilte magát a rémülettől.

Marco elővett a fiókból... nem kést, hanem egy nagy ollót és egymás után kezdte elvágni a kusza celluxot, szabadította ki a meglepett asszonyt a bilincseiből. Legutoljára a szájáról tépte le a ragacsos szalagot... bajuszkájával együtt. Lina felszisszent, de szólni nem mert. Marco, tétován, kissé remegő kézzel kisimította az asszony haját az arcából, visszadobta az ollót a fiókba és halkán megszólalt.

– Gyere Lina, megyünk. Jössz velem.

Még annyi időt hagyott neki, hogy megkönnyebbüljön a fürdőszobában, aztán rásegítette a pufajkát, hócsizmát, gondosan bebugyolálta a némán zokogó asszonyt és elhagyták a házat. Félúton a bejárón, Marco megállt.

– Add ide a kulcsaidat... mondta, majd türelmét veszelve, ahogy Lina kesztyűs kézzel ügyetlenkedett –, ő maga szedte elő Lina zsebéből a kulcscsomót és a magáéval együtt bedobta az ajtó levélnyílásán.

Sietős léptekkel indultak el a néptelen, szűzhavas utcán, ki a McLeodra, majd végig a Stenley Avenuen. A vízparton, a vízesés felé már benépesült a promenád, csevegő, ámuldozó turisták bámulták a zuhatagot. Még korai a tél, még nyoma sincs a tornyosuló jéghegyeknek a folyómederben, de a parton már mint megannyi bizarr, absztrakt jégkreáció, csillognak a fák a reggeli napsütésben. Szikrázik a levegő, villog a milliárdnyi permetszem és nagy ívben öleli át a szakadékot a sokszínű szivárvány.

Marco megáll, nézi az asszonyt, megigazítja fején a piros, horgolt kendőt és halkán, alig hallhatóan rászól.

– Utálom, amikor a hátam mögött kullogsz... Tarts lépést. OK?

– Okay...

S ahogy újra elindultak, Lina belekapaszkodott Marco kabátujjába, szaporán szedte a rövid lábait. És mit ad Isten, egyszeribe' abbamaradt a szipogás.

Hatodik lépés a szabadsághoz.

December huszonharmadikán, tizenegy óra kilenc perckor, hátat fordítva a kanadai szülővárosuknak, a Petrullo házaspár, kéz a kézben, rálépett a Szivárvány Hídra.

Drummond Villageben is, úgy mint bárhol máshol, gyakran előfordul, hogy egyik, vagy másik szomszéd eltűnik egy-két hétre. Semmi rendkívüli abban nincs. Senki sem hiányolja őket, különösen, ha valakit megkérnek a szomszédok közül, hogy nézzenek időnként a házra. Így aztán fel sem tűnt, még a legkíváncsiskodóbb szomszédnak sem, hogy a Petrullo ház lakói hiányoznak.

Nem addig, míg úgy február elején, három rendőrautó le nem parkolt a ház előtt. Lakatossal nyitatták ki az ajtót és jöttek, mentek, ki s be. Két rendőr aztán végigjárta a szomszédokat és érdeklődött, hogy látták-e őket, megfigyeltek-e valami rendkívüli eseményt a Petrullo ház körül. Na, erre aztán bőven ellátták a rend őreit teóriákkal.

UFO.

Kétség ahhoz nem fér, esküdözött Bill McInnis nyugalmazott városi levéltárnok, elismert tudója minden misztikus és paranormál tudománynak, hogy ő már hónapokkal ezelőtt mondta, hogy az úrhajót várják. Lám csak, lám csak ismét őt igazolták a történetek. Petrulloék útban vannak a Stratecolis planétára...

A szomszédság véleménye aztán megoszlott úgy fifty-fifty, az UFO és a maffia emberrablásos ügye között, ugyanis tudva volt, hogy Lina Petrullo, Jonny the Fixer csemetéje volt.

– Ki tudja, milyen bűnök rejlenek a csendes családi ház falai mögött – zárta le a vitát Danny Wilson.

Lassan napirendre tértünk a megfejtethetetlen rejtély felett. Ahogy kitavaszkodott, leverték a ház előtt az ingatlanügynökség tábláját.

„Ez a ház eladó!”

Jött egy nagy bútorszállító és kipucolták a Petrullo ingóságot, valószínűleg azt is eladják. Fogalmam sincs, hogy ilyen esetben mi a szokás.

Nem telt bele néhány hét, a ház már el is kelt. Na, persze a bank nem sokat alkudozott mindaddig, míg a saját pénzét ki nem veszi belőle. Megért az ingatlan több mint kétszázezret, a hitel rajta meg csak annak a fele volt. Ha Sony Kovalszki nem bukkan rá, csupa véletlenségből a Petrullo eset hivatalos történetére, áldott tudatlanságban szenvednénk az örökkévalóságig. Micsoda szerencse. Az öreg Kovalszki a nyugdíjasok házában sakkozik minden hétfőn, szerdán és pénteken, nyitástól zárásig egy Brian nevű (a családi nevét nem tudja) nyugdíjas taxisofőrrel. Brian harmadik unokatestvére, anyai ágról, vadházasságban él egy jamaikai illegális bevándorlóval, akinek a törvénytelen fia albérletben lakik a Murray streeten egy rendőr pince-lakásában, aki a Provincialis Rendőrségen diszpécser. Szóval, megbízható, első kézből eredő információ szerint a Petrulloék csak úgy leléptek... több, mint nyolc millió dollárral a zsebükben. A dologban a furcsa az a tény, hogy hátrahagytak egy valag dohányt, részvényeket, bank számlát, kocsit... a ház fele értékéről nem is beszélve. Úgy cirka másfél milliót.

Miután megállapítást nyert –, összevetve az összes tényezőt –, hogy tulajdonképpen bűncselekmény nem történt, kivéve egy súlyos, de kizárólag polgári ügyet. A Johnny Russo végrendeletében szankcionált bizományi feltételek kijátszását, ami a legrosszabb esetben is pénzbírsággal lenne sújtható. Enyhítő körülménynek számítana, hogy maguk az örökösök követték el a *bűncselekményt*, hogy öt évvel előbb élvezhessék a vagyon gyümölcseit. Mármint Angelina Petrullo, született Russo, Marco Petrullo törvényes büntérrel szövetkezve.

Marco szerepe is tisztázódott. Monsignore Purificate, Mrs. Petrullo lelkiatyja és Tom Corella a Royal Bank managere eskü alatt igazolták a házaspár személyazonosságát az amerikai határőrség videó felvétele alapján, amint azok 2007. december 23-án 11.15-kor kart karba öltve átsétáltak a határon. Mrs. Petrullo rajongó tekintete minden kétséget kizárt a házaspár idillikus viszonyát tekintve.

Így nyert aztán a Petrullo ügy végleges magyarázatot, bár még a mai napig is, egyesek csökönyösen ragaszkodnak az úrhajós változathoz.

Vége

KÖLTŐ NAGY IMRE

(1896-1942)

Tücsök a máglyán

Ég a csősz rossz szalmakunyhója,
és lángjában picic parázsként
egy tücsök ég, melynek lantjáról
az ének a szívemig száll még.

Ég a kunyhó, s lobogó tüzét
az őszi szél magasra szítja,
s szívemig érzi a nyár hőségét,
amint felém repül egy szikra.

S a kis tücsök égé éneke,
mely a nyárról zeng a máglyán is,
vígán szálló piros lángokban,
hogy egy percig legyen még nyár is...

Keresek egy hervadt virágot,
s a kis tücsök hamvára vetem,
nekem zengte utolsó dalát,
tudta tán, hogy dalát szeretem.

Sok víg nótát zengett a nyárban,
néha megállt a kaszám nyelén,
s a tizedik kévére ugrott,
és onnan is küldött dalt felém...

Most ott hamvad az őszi tűzben...
Ott a mezőn kékebb szarkaláb
nyílik majd a nyárban, és árnyán
újra tücsök zengi a dalát...

CZÓBELMINKA

(1854-1943)

EUNOÏA

Az egy, hatalmas, végtelen nagy Isten
Lebeg a végnélküli Nirvanában
Elszenderül – a nagy, kimondhatatlan
Kétségbeejtő magasztos magányban.

Elszenderül, – és teremtő erővel
Álmában megteremti most az *álmot*,
Megálmodja magát, eget és földet
Meg az egész, nagy, végtelen világot.

Oly mélységes, hatalmas lett az álma
Hogy mind, e változandó álmoképek
Folytatva, az örök nagy Isten álmát
Azt álmodják: hogy léteznek, hogy élnek,

Az Isten álma szép, magasztos, tiszta,
De belefolyt a nagy harmóniába
Elferdítőn, zavartan, visszatetszőn
A sok teremtetett álmoképek álma.

Hová fejlődik még e vad zavargás?
Ilyen alakban meddig tart még itten
Az árnyak képződése, szétfolyása?
Mikor ébred már fel az öreg Isten?

KAMARÁS KLÁRA

Piros, a kutya és a Zsuzsika-effektus

A nagyszülők sorsa és öröme, hogy az unokát hosszabb-rövidebb időre vendégül láthatják.

Misi még alig tudott beszélni, mikor megérkezett hozzánk. Csekély szókinccsel és némi mutogatással már az első félórán tudtukra adta a számára legfontosabb eseményeket.

A fejére csapott és jelentőségteljesen hozzáfűzte:

– Zsuzsika verte!

Belemarkolt a hajába:

– Zsuzsika húzta! Zsuzsika tépte!

Megrémültem.

– Csak nem bántotta valaki ezt a gyereket? Talán csak fantáziál, mesél... kitalálta az egészet.

– Bizony, igaz minden szó – mesélte Misi édesanyja. – Zsuzsika a szomszéd család kislánya. Egyidős a két gyerek, de Zsuzsika jóval fejlettebb Misikénél, nagydarab, dundi kislány. Nem tud szépen, nyugodtan játszani. Legfőbb szórakozása, hogy Misikét csépli. Nem akartam a szüleit megsérteni azzal, hogy megtiltom neki, hogy bejöjjön hozzánk, mert nem csak szomszédok vagyunk, hanem, a drága jó édesanyja, még kollégám is! Félttem, hogy veszekedés lesz belőle, vagy a munkahelyemen kellemetlenkedik, inkább beadtuk Misikét az óvodába. Nagy nehezen vették fel a kiscsoportba, hiszen még beszélni is alig tud, de megértették a körülményeket. Minden hiába... Zsuzsika szinte leste, mikor érünk haza, azonnal átjött és kezdődött a goromba játék. Misike pedig megadóan tűrte a hatalmaskodást. Beláttam, hogy el kell választani egymástól ezt a két gyereket! Ezért is hoztuk el Misikét pár hétre.

Előszedtük a régóta őrzött játékokat, hogy ne unatkozzon a gyerek. Volt itt maci, kutya, bohóc – még az apja gyerekkorából. Kezdődhetett a játék.

– Mi legyen a bohóc neve?

– Zsuzsika! – vágta rá kicsi unokám, szinte gondolkodás nélkül.

– Adjunk nevet a kutyusnak! No, hogy fogjuk hívni?

– Zsuzsika!

A mackó nevét már meg se mertem kérdezni.

Húsvétra egy elő nyuszt hoztunk kölcsönbe. Úgyse kell sokáig. Hozzá se mert nyúlni. Egy simogatásra se lehetett rábírní, etetni se akarta.

– Zsuzsika, Zsuzsika! – bizony a nyuszinak is Zsuzsika lett a neve. Másnap vissza is vittem a gazdájának.

Nem lesz ez így jó! Járjon óvodába itt is, talán a sok gyerek között feledésbe merülnek Zsuzsika gonoszkodásai, és a kislány is leszokik a hajtépésről, mire az unokám haza utazik.

Így lett Misiből letenyei óvodás.

Már a beszoktatás első napján jól érezte magát az új oviban. Ragyogó idő volt és mindenféle szabadtéri játékból lehetett választani. Sok szórakozási lehetőség várta: hinta, csúszda, mászóka, homokozó, gyerekkézbe való, műanyag ásóval, lapáttal. Minden gyereknek jutott játék kedvére.

Az Misi rögtön a csúszdához szaladt, amire éppen egy másik kisfiú akart felmászni.

Misike azonnal félrelökte egy határozott csatakiáltással:

– Most én vagyok a Zsuzsika! – és ő mászott fel elsőként a csúszdára.

De nem is Misikéről, hanem a kutyáinkról akartam írni. Elsősorban Pirosról, a menhelyi kutyáról. Mikor először megláttam, egy fedetlen kennelben ült egy kis kutyaház tetején. Lakótársa egy, fél szemére vak, fekete puli, keverék kan volt, aki uralta a területet. Övé volt a kis kutyaház,

nemcsak azért, mert ő befért, Piros pedig aligha, hanem mert ő volt a régebbi lakó. Előjogait ki is használta, így Piros a kutyalak tetején vészelte át a telet. Megküzdeni a meleg szálásért nem tudott, mert törött lábát nemrég foltozták össze. Így az időjárás, a kemény téli fagy hamarosan megviselte.

Piros, szép, zsemleszínű, ivartalanított szuka volt. Azonnal megakadt rajta a szemem. Ahogy mondani szokták, ezt, vagy semmit, és azonnal örökbe fogadtuk.

Hamarosan kiderült, hogy a balesete, a hideg tél, és még ki tudja, mi minden, amiről nem is tudtunk, alaposan tönkretette az egészségét, ezért benn alhatott a lakásban, pedig a méretei nem éppen szobakutyaságra predesztináltak.

Két év telt el, közben gyógyszerezés, műtét, mindent türelmesen viselt.

Na, de valakinek a házat is őrizni kell!

Így került hozzánk Brutus, a fiatal kan. Övé lett az udvaron álló kutyaól.

Piros, akinek jó helye volt eddig a lakásban, új szokást vett fel. Ha kiment az udvarra azonnal elfoglalta a kutyaházat, amire eddig rá se hederített.

Talán felrémllett neki a múlt, a menhely, a hiába vágyott kutyaóllal... Mintha azt mondaná:

– Itt most végre én vagyok előnyben... Most én vagyok a Zsuzsika...!

Emberek, kutyák, egyre megy... mindenki felül akar kerekedni valamiben, le akar győzni valakit, mindenki Zsuzsika szeretne lenni...

Bizony, így adódnak tovább az elszenvedett sérelmek.

Szomorú.

RADA GYULA

A fákhhoz

Majd egy nap kiköltözöm
közétek, eljövök, s nem
megyek többé az ordas
nép közé, csak a jószágú
erdő lesz az enyém ...!
...hol mint a gomba megbújok
egy hamvas bokor rejtek ölén,
beleírom a szelekbe,
ködbe, ropogós hóba,
meg ibolyamezőkbe
az életem, soraim közt
lel majd kis békét az ős-
tölgyes, s az ifjú rét...

...erdőn, mezőn, vízen...

TÁTRAI MIKLÓS

Diana ajándéka

Február utolsó napján az ébresztőóra hajnali négy órakor szólalt meg. Nem sokat aludtam az éjjel. Álmatlanul forgolódtam, és többször felidéztem az előző esti vadászat eseményeit.

A vetés közepén vettem észre a két süldőt. A patak túloldalára igyekeztek, ahol már addig is komoly károkat okoztak a repcében. Az elsőt céloztam meg, jónak éreztem a pozíciót, biztosnak a találatot, de nem ez történt. A lövés után mind a kettő azonnal megpördült, és versenyt futottak a bokrokig. Már teljesen besötétedett, amikor a rálövés helyét, és vérnyomokat kerestem lámpám erős fényében. Semmit nem találtam sem ott, sem a bokroknál, de tudtam, hogy a kutatást reggel meg kell ismételnem, ahogy ezt minden lelkiismeretes vadász megtenné.

A közeli falu öt órát jelző harangját már a magaslesen hallgattam. Hó alig esett a télen, aznap már nyoma sem volt. A süppedő zöld vetés, a fák és a bokrok, az itt-ott már zöldülő, de még döntően sárgás-szürkés színű száraz, magas gaz inkább a tavaszt sejtette. Szinte észrevétlenül világosodott, lassan tisztult a kép. Döbbsenem vettem észre a les közelében egy szürke foltot, melyről az első pillanatban azt hittem: itt a süldő! Talán két-három másodperc kellett, amíg lenyugodtam, és a „gombolyagban” felismertem egy jól megtermett borzot. Nem sokat időzött szomszédságomban, csendesen eltűnt a hátam mögött jobbra, egy hosszan elnyúló vadvédelmi kerítést takaró keskeny, de sűrű bokorsorban. A kerítés északi és nyugati oldala a magasles mögötti sarokban találkozott, ezért a lesen ülve mindenkor komoly esélyem lehetett arra, hogy a tőlem balra lévő domboldalból kiváltó állatokat észrevegyem. Szemből is kedvező volt a helyzet. A vetés egy földút és a patak felé lejtett, a kettő között sűrű növényzet húzódott. A patakon túl újabb mezőgazdasági földek kezdődtek az egyre emelkedő domboldalon, amelyeket fasorok és egy kiserdő tett változatossá.

...erdőn, mezőn, vízen...

Hét óra után már a kereséshez készülődtem, amikor messze előre, egy távoli vetést szegélyező facsoportnál mozgást vettem észre. Távcsovembe néztem és láttam, hogy szarvasbikák állnak a fák között, majd elindulnak a patakparti kiserdő irányába. Az adrenalin keményen dolgozni kezdett! Azonnal eszembe jutott, hogy aznap még elejthető a szabálytalan, „selejtes” agancsot növesztő szarvasbika! Ritka vadászszerencse lenne – gondoltam –, ha átjönnének a kiserdőn és a patakon, majd a les előtti vetésen keresztül próbálnák meg elérni pihenőhelyüket. Akik nem ismerik a vadászat szenvedélyét, azoknak nem lehet elmagyarázni azt a különös érzést, ami akkor keríti hatalmába a vadászt, amikor megpillantja a vadat, de még nem tudhatja, hogy mi történik majd a következő percekben. Valószínű olyan évezredes, évmilliós szunnyadó ösztönök ébredeznek bennünk ilyenkor, amelyek sokakban már nem is találhatók. Tíz-tizenöt percig nem történt semmi, a szarvasok minden bizonnyal békésen elidőztek a kiserdőben, mintha néhány hónappal azelőtt nem mentek volna öltre egymással. Ennek ellenére távcsovemmel folyamatosan kutattam a patakpartot. Sokadik vizsgálódásom alkalmával először ingadozó száraz ágakra hasonlító mozgást véltem felfedezni, majd egyre határozottabban rajzolódtak ki az agancsok a magas gazban. Jöttek a szarvasok! Elsőnek egy fiatal bika lépett ki, tőlem kevesebb, mint száz méterre, és elindult balra a vetésen keresztül. Őt egy jóval idősebb követte, amely már elhullajtotta királyi fejdíszének egyik ágát. Szorosan mögötte felbukkant a harmadik, amely egyszerűen lenyűgözött. Nem volt kapitális példány, biztos voltam abban, hogy agancsának súlya nem éri el az öt kilót, azonban mind a két agancsszára a középpág után, ötven centiméteresre becsült dárdában végződött. Csak egy pillantást vettem a mögötte jövőkre. Úgy láttam agancsuk nem volt igazán nagyobb, és alakjuk miatt egyik sem jelenti azt a veszélyt a többiekre, mint a dárdás, amelynek ágak nélküli hosszú agancsszára képes mélyen behatolni a másik testébe. Súlyos, olykor halálos sebet is ejthet a jobb genetikai adottságú, erősebb vetélytársakon, mert olyan ez, mintha a középkori lovagi viadalon az egyik vitéz lándzsája egy méterrel hosszabb lenne a másikénál. Villámgyors döntés után a céltávcső szálkeresztje már a dárdást követte. Amikor oldalra fordult, megérintettem az elsütő billentyűt. A találatot a szarvas felugorva jelezte, négy lába egyszerre emelkedett fel a földről, majd visszaesve vágta kezdett. Felálltam, és azonnal ismételtam. A második – mint utóbb kiderült már felesleges – lövésre a szarvasbika tűzben rogyott. Fegyveremet letettem és csak álltam, néztem a nyolcvan, kilencven méterre fekvő állatot. Nem tudom semmihez sem hasonlítani azt az érzést, ami akkor eluralkodott rajtam. A meghatottság, az öröm, a megrendülés és a tisztelet olyan különleges keveredése, amire nincs megfelelő szavunk. Különös érzések kavargtak bennem, mint amikor a szél színes levelek százait forgatja körbe- körbe. Eljátszottam azzal a mesészerű gondolattal, hogy

...erdőn, mezőn, vízen...

Diana, a vadászat istennője próbára tett, és megjutalmazott, amiért úgy cselekedtem, ahogy azt elvárta tőlem. Előbb két süldőt „varázsolt” a vetés közepére, de lövésemtől megvédte őket. Elégedetten szemlélhette az esti keresést, és örömmel nyugtázhatta, hogy a kutatást reggel is folytatni szándékoztam. Hogyan gondolhattam volna az utolsó nap reggelén szarvasokra? Mégis ez történt, és nem lehet véletlen, hogy a korábban sosem látott, a többiekre halálos veszélyt jelentő dárdás szarvasbika útja pont akkor felém vezetett.

KAMARÁS KLÁRA:

VÉTYEMI ÓSBÜKKÖS

Hol vannak a táncoló nimfák?
Fürge koboldok víg seregét ne keresd...
Már csak a fák... csak a fák... ők őrzik a tájat,
Őrzik a csendet, a békét és a magányt.

PÉTER ERIKA

Szódabikarbóna

Fél éves házasságok voltak. A lány szülei úgy döntöttek, hogy felújítják a régi házat s átépítik a lakást.

– Ha tudtok, gyertek, segítsetek! – érkezett a levél.

A fiatalok a munkálatok idejére kivették első közös szabadságukat. Nászútra úgysem futotta volna, így hát összeszedtek két hétre való ruhaneműt és vonatra ültek.

Mire hazaértek, már hatalmas rendetlenség volt az udvaron: téglák és homokkupacok, hosszabb, rövidebb deszkák és oszlopok borították a jobb napokat látott kert helyét. A házat már majdnem teljesen lebontották, csak egy kis szobácska és a régi leányszoba volt ki-s bejárható. Az utóbbit konyhaként s raktárként, a kishálózatát meg hálóhelyiségként használták.

A két egyszemélyes heverőt akrobatikus mozdulatokkal lehetett csak megközelíteni.

Az egyik ágyon a fiatalok, a másikon a szülők aludtak. Esténként fáradtan az zuhantak ágyba. Szorosan összebújva, egymást átölelve is jól aludtak, csak a szülők egy-egy erőteljesebb horkantása riasztotta fel időnként őket.

Egy hét elteltével azonban fáradtság ide, fáradtság oda már nagyon kínozták őket a vágy.

Anyuka rossz alvó volt, az ágyuk meg igencsak nyikorgós. Két napig sóhajtoztak egymás mellett, mire valamelyikük megtalálta a kézenfekvő megoldást.

– Ki kell mennünk az udvarra! –

Igen ám, de épp azon az éjszakán zuhogni kezdett az eső. Kiosontak a konyhába. A sötétben apró tárgyakat kellett kikerülniük, üres és félig telt sörösüvegeken kellett átlépkedniük.

Kéz a kézben, eltökélten haladtak céljuk felé. Az ajtót is sikerült egészen csendesen becsukni.

A helyiséget félhomályba burkolta az utcai lámpafény, így egyszerű volt kitapogatni a hokedlire helyezett régi lópokrócot. Óriási sóhajtasok közepette óvatosan letették a földre, illetve csak tették volna, amikor hirtelen ajtónyitást hallottak.

Az ajtóban Anyuka állt.

– Mi baj van gyerekek? – kérdezte riadtan, miközben felkattintotta a villanykapcsolót.

A fiatalok szétrebbentek. Az első pillanatban meg sem tudtak szólalni. Az ifjú férj végre megtörte a csendet:

– Anyuka! Én... nagyon rosszul vagyok! – dadogta égő arccal, majd így folytatta:

– A gyomrom! Nagyon fáj a gyomrom! Szódabikarbónát keresünk! –

– Lehet, hogy megártott az a sok sült szalonna! – csóválta a fejét Anyuka majd lázas kutatásba kezdett. Kész csoda, hogy abban a nagy felfordulásban valamelyik fiók alján megtalálta a szódabikarbónát. Még egy pohár vizet is öntött a vejének, majd összekeverte a porral s odanyújtotta a „betegnek”. Az ifjú férj hősiesen lehajtott.

– Ez biztosan használni fog! – állapította meg Anyuka, miután visszavonultak a közös szobába.

Az elsősegélynyújtás sikeres volt, reggelre elmúlt a gyomorpanasz.

A fiatalok már rég nem voltak fiatalok, ám sok év múltán is gyakran emlegették a titkos jelszót:

– Kérsz egy kis szódabikarbónát? –

MESE

MESE

MESE

NYIRI PÉTER

Gáspár

Gáspár, a bölcs király egyedül állt a bástyafalon, s az éjszakát kémlelte. A csillagokat fürkészte, az ezernyi apró, szikrázó fénypontot... hosszan nézett az elérhetetlen távolba, s szívét mélységes szomorúság töltötte el. Önvád mardosta, torka kiszáradt, öreg térdei megrogytak. Nemrég vette hírért a jeruzsálemi történeteknek, döbbenet hallotta, hogy a názáreti ácsot, kit sokan a Messiásnak hittek, a koponyahegyen keresztre feszítették. Gáspár akkor is úgy figyelte az égboltot, sok-sok évvel ezelőtt, amikor a csillag feltűnt a magasban. És ő felmálházta tevéit, maga mellé vette embereit, és elindult messzi földre, Betlehem városába. Hosszú útján két másik bölcs uralkodóval találkozott, s ő együtt borult le velük József fia előtt a barlang félhomályában. Gazdag ajándékaikat lerakták a jászol mellé, elmondták jókívánságaikat, majd otthonukba tértek. S bár később hallottak ezt-azt a nagy csillag szülöttéről, sohasem látták többé a názáreti gyermeket. Gáspárt lelkipurdalás gyötörte, megtántorodott, két remegő karjával a kőfalnak támaszkodott. Ó, ha visszaforgathatná az idő meg nem álló kerekét, ha újra hódolhatna a kisednek! Nem hagyná el őt, mellette maradna, gazdagságát reá áldozná, segítené, védelmezné, hogy a szeretet fia betölthesse sorsát, akadályok s gáncsok nélkül. Hát nem ezt kellett volna tennie? Nem azért küldte őt Betlehembe a csillag, hogy minden vagyonával, tudásával segítse a Megváltó útját? És miként cselekedett ő... és Menyhért és Boldizsár? Letették az aranyat és mirhát, s elhagyták a gyermeket. Vajon ha akkor ott maradnak és melléje állnak, most megkínózva, holtan feküdne a szikla mélyén? Gáspár, a megtört öregember nem aludt azon az éjszakán. És a következő két éjjelen sem. Harmadnapon hírnök érkezett... Gáspárhoz rohant, térdre ereszkedett, s örömtől eltelve, nevetve kiáltotta: – Feltámadott! Gáspár, a bölcs király csendben állt egy darabig, majd nyugodalmas, határozott hangon így szólt: – Hozzátok a tevéket... indulok Jeruzsálembe! S amikor a szolgák elsiettek, még hozzátette: – És többé nem hagyom el Őt!

MESE

MESE

MESE

MESTER GYÖRGYI

Zümi, a náthás méhecske

Már megint üres puttonnyal tért vissza a kaptárba Zümi. És ez napok óta így megy. Haszontalan, lusta méhecske! - mordult fel mérgesen a kaptár őre.

Előbb-utóbb a királynőnek is a fülébe jut, és akkor aztán lesz haddelhadd! Talán még a kaptárból is eltanácsolják, és akkor mehet világga. Árva méhecske lesz, nem lesz hol álomra hajtania a fejét. A társai nélkül elpusztul, és mivel a virágpor gyűjtéséhez nem fűik a foga, ráadásul még éhen is hal.

Ilyen és ehhez hasonló szörnyű gondolatok fordultak meg a kaptár őrzőjének a fejében, és ez olyannyira elszomorította, hogy már nem is haragudott, hanem kis híján sírva fakadt, annyira sajnálta a majdan hontalanná váló, éhező kis méhet.

De azután tovább gondolkodott. Talán lehetne segíteni a dolgon, talán nem annyira elvetemült, és még jó útra téríthető, az a szegény méhifjonc. Már az apját is ismertem kiskorától fogva - füzte tovább gondolatmenetét az ő -, és egy jó ismerős leszármazottjának kötelességünk segíteni.

Végül azt találta ki, hogy mivel ő nem hagyhatja el az őrhelyét, majd megkéri az egyik dolgozó méhet, tartsa már szemmel ezt a haszontalan kis méhpalántát, mivel is foglalkozik a virágpor gyűjtése helyett. Mivel üti agyon azt a rengeteg időt, amit a virágzó gyümölcsösök, a tarka mezők, szénaillatú rétek, árnyas cserjések fölött keringve tölt el.

Napközben, amikor a kaptár bejáratánál strázsált, többször is eszébe jutott a lusta méhecske. A nap végeztével, vajon milyen híreket kap Zümi felől?!

Hát ez is bekövetkezett. Véget ért a munkaidő, a méhek sűrű rajokban, csapatostul tódultak a kaptárhoz, nem volt könnyű rendet teremteni közöttük. Mindegyik a másíknál előbb, gyorsabban akart megszabadulni a terhétől, kiüríteni a virágpor gyűjtésére használt kis puttonyt, és menni, élvezni a jól megérdemelt pihenést.

Már gyérült a raktárba igyekvők száma, amikor feltűnt az ismerős, akivel megfigyeltette a lusta méhecskét. Na, mondd már, mit tudtál meg - súgta oda halkan, ám sürgetően a hírhozónak. Csendben meghúzódtak a kaptár bejáratának takarásában, de úgy, hogy azért lássák, nem akar-e idegen betolakodó bejutni a kaptárba.

Biztosan nehéz elhinni, de ez a Zümi az egyik legszorgalmasabb, legrendesebb méhecske, akit valaha láttam - fogott hozzá mondandójához a hírek hozója. Mindenüvé követtem, amerre csak szállt. A kaptárból való kirepülése után, azonnal egy virágzó repcetábla felé vette az irányt. Nem csavargott az el semerre, hajtotta a munkavágy. Rátelepedett az első sárga virágra, és kezdte besöpörni a virágport a batyujába, amikor hirtelen egy nagyot tüsszentett. Ettől az összes virágpor a levegőbe repült, kárba vészett, mert ugye szemenként azt már még egyszer összeszedni képtelenség.

Először csak arra gondoltam, pech, szerencsétlenségére épp akkor jött rá a tüsszentés, amikor a munkához fogott.

Továbbra is szem előtt tartottam, és követtem, amint továbbrepült egy újabb virágra. Itt már odáig jutott, hogy a gyorsan összekotort virágpor már majdnem megtöltötte a bugyrát, amikor egyszer csak megint megrázkódott, nagyot hancizott, és ettől nem csak a virágpor szóródott szét, de még a bibén lévő nektár is kicsurrant a fűbe.

Aztán csak szállt, repült szegény kis Zümi egyik helyről a másikra, de egyik virágnál se járt sikerrel. Mindenütt kárba vészett a fáradsága, mert szétprűszkölte a drága virágport.

Még beszélgettek volna tovább, azonban épp akkor ért a bejárathoz a „lusta” méhecske. Szégyenkezve fordította ki a batyuját, mutatva annak üres belsejét, hogy ma se sikerült elvégeznie a rá bízott feladatot.

Na, hadd nézzelek csak meg jobban - szólt rá a kapus. Ha jól látom, pirul az orrod, és kissé mintha nedves is lenne. A szárnyaid is olyan csapzottak, izgatottan verdesnek. Szerintem, te beteg vagy. Megfáztál, nemhiába aludtál a kaptár szélén az elmúlt napokban. Meghűltél ebben a kora tavaszi hideg időben.

Közbenjárok az érdekedben, pár napot maradj idehaza. Majd segítesz nekem a kaptár őrzésében. Aztán ha meggyógyultál, mehetsz vissza dolgozni.

A méhecskének az aggódó szavak, a gondoskodás nagyon jólesett. Meg is fogadta, és otthon maradt néhány napig, természetesen, a királynő engedélyével.

Nagy várakozásokkal indult neki a negyedik nap reggelén, hogy társaival együtt kirepüljön az napi munkaterületükre, a virágba borult gyümölcsösbe.

És láss csodát! A cseresznyefa virágaiból annyi virágport meríthetett, amennyit csak akart. Egyszer sem csavarintotta meg az orrát a korábban oly gyötrő tüsszentés. Boldogan röpült virágról-virágra, aztán ahogy megtelt a puttonya, már fordult is vissza a kaptár felé. Aztán újra ki, a rétre.

Aznap ő gyűjtötte a legtöbb virágport, és végre mindenki dicsérte, ajnározta.

Örömeiben táncra perdült a levegőben, és közben olyan szépen zümmögött, hogy még a gondokkal terhelt királynőt is felderítette, és valamennyi társát megmosolyogtatta...

Egy tulipán életrajza

„Amikor először tettem említést arról, hogy megírom az életrajzomat, a környezetemben lévő tulipánok mind nevetésben törtek ki, mondván, írni csak az tud, akinek papírja és tolla van.

Hát ezekkel én valóban nem rendelkezem, viszont ezért is írok gondolatban. Hiszen akinek „feje” van, az ugye képes a gondolkodásra. Mivel ezt az érvemet senki nem tudta megcáfolni, hozzá is fogtam a megvalósításhoz.

A kezdetekről szinte semmi élményem nincs. Az akkor történeteket valaki másnak kellene megírnia, aki már akkor is ott volt, amikor a lényemet rejtő hagymácskát a kertészkedő kedvű öreg hölgy ledugta a földbe, és gondosan rányomkodta a porhanyós talajt.

Valószínű, a tavaszi nap, és a májusi langy esők együttesen keltették bennem az első bizsergető érzést, mely a testemet formázó zöld szár gyors növekedését eredményezte. Kellemesen csiklandó emlékeket elevenít fel a levelek kibújása is, de az igazi mámorító érzés akkor fogott el, amikor a szoros bimbóból kibontakoztak a szirmaim.

Jaj, hogy mit aggódtam a színük miatt! Vajon szűziesen tiszta, de jellegtelenül fehérek lesznek, esetleg rikító sárgát kell viselnem életem végéig? Leginkább persze a piros után áhítoztam, mert az a legszebb szín, a tűz színe, ráadásul fiatalos külsőt is kölcsönöz. Szerencsém volt, piros lettem.

A környezetemben persze mindenféle szín előfordult, még cirmos is akadt a szomszédok között, de hamarosan rájöttem, így voltunk szépek.

Életem, társaimmal együtt, az előkertben folyt. Ez afféle díszkert volt, középen sziklacsoporttal, benne a kövek között apró, pozsgáslevelű zöldek, és kis tarkaszirmú virágok bújtak meg. Mi, tulipánok, félkörben fogtuk közre a kis halmot, tömött sorokban álltunk egymás mellett és mögött.

Amikor fújt a szél, mint színes pillangók tengere hajladoztunk jobbra és balra, félő volt, hogy egyszer csak fölrepülünk. De miért is akartuk volna elhagyni a szülőhelyünket?

Mögöttünk öreg ház fala magasodott, előttünk rozsdás kerítés emelkedett, de mindez nem zárta el előlünk a világot. Nem csak a szél susogta el minden nap a kert távolabbi részének híreit, a rovarok is rendszeresen látogattak bennünket. Néha kis féltékenykedés is kitört közöttünk, amikor egy-egy méhecske gyakrabban látogatta meg valamelyik társunkat, mint a többit, de azután hamar helyreállt a békesség.

Kutyát, macskát nem tartott az öreg hölgy, gyerek se volt már a háznál, nem kellett tartanunk attól, hogy letarol, eltipor, vagy kitépked bennünket bárki.

Szép volt így ez az élet.

Kár, hogy e pár hét gyorsan eltelt. A napsugár még ugyanúgy csókol, a szellő hordja a híreket, s az eső is meghozza nap mint nap a felüdülést, de a testem már lankad. Félek, hogy egykor élettől duzzadó, hetykén feszülő, mára meglazult piros szirmaim egyszer majd mind lehullanak.

De mi lesz azután?

Néhány öreg társunk azt mondja, hagymáikat korábban szíromhullás után a földben felejtették. Ők állítják, több ilyen szép tavaszt is megérték. De vajon valóság ez, vagy csak beteljesületlen vágyakozás?

Érzem, gyengülök. Egy remegéssel utolsó, legszebb szirmom is földet ér, álom borul rám, és nem tudom, csak remélem, hogy jön még számomra is új tavasz...”

MESE, MESE... ..VÉGE

KARAFFA GYULA

A madarak kirepültek

a madarak kirepültek
lőhús kapható a közeli hentesnél

hogya szakadna meg
a folytonosság
ha enni kell
menni kell
tenni kell
kell
ennél több

ha emberek akarunk maradni
vágjunk ki minden fát
hegyezzük meg
üssük a földbe magunk köré
hogya hozzánk ne férjenek
a vadlovak
hogya hozzánk ne férjenek
a motoros fűrészek

az nyer aki elsőre
vagy aki lőhúst eszik
nekik soha nem kell védekezniük
szivarvéget sose szednek
egész havannákat pőfékelnek
aztán eldobják a szétrágott csutkát
hogya a magunkfajták összeszedjék
zsigerből élnek és gondolkodnak
ők a zsigeri gondolkodók
az élet császárai
urai akik
lóbőr dzsekikben
lóbőr kamászlival
lóbőr tolltartóval
lóbőr mappával a kezükben
lebegve járnak
fél méterrel a föld fölött

egyébként tudjátok hogya
a föld csak azért gömbölyű
hogya visszataláljunk oda
ahonnan elindultunk?

ezt mondta volna apám is
ha élt volna
de nem mondott semmit
mert nem élt
nagyanyám kemencéjéhez
nagyapám kaszájához több közöm
volt mint hozzá
pedig apa nélkül olyan az élet
mint lőhússal a létezés
vagy nikkelszam(ov)árral
az úrutazás

gondolkodtatok már azon
hogya lőhúst egyetek?

CSELÉNYI BÉLA

délben mint varjú

délben mint varjú
lenézek emeletes ágyamról
nincs egy vízszintes sík
ahová leszállhatnék
könyvek és tárgyak
tértelen pózban
halmozódnak a szeméttel
mikor lesznek bár
fedelek közé rekesztett
naplóim könyvtári rendben
s mi lesz
másfél évtizede legépeletlen
de világháló előtti verseimmel
melyek úgy lapulnak valahol
mint '69-ben
a csak '70-ben előhívott
'68-as tekercs
leszálllok végül
egyetlen barna fotelemre
nyújtózkodás
gyógyszerek
nyújtózkodás
kávéfőző híján
csuporral megyek a közértbe
automatától kunyerálni
három adag kávét
haza viszem
piros csuporban
mint az alamizsnát
megmosolyognak
bevágom magam
a barna fotelbe
és akkor eloszlik a depresszió
leszárad rólam a csüggedt letargia
vetítek
jön '69 nyara
papírból vágok ki
csápoló kezét

VÁLTOZATOK FORDÍTÁSRA — 9.

ALLEN GINSBERG

Newark [New Jersey], 1926. június 3. — 1997. április 5., Manhattan [New York]

The Shrouded Stranger

Bare skin is my wrinkled sack
When hot Apollo humps my back
When Jack Frost grabs me in these rags
I wrap my legs with burlap bags

My flesh is cinder my face is snow
I walk the railroad to and fro
When city streets are black and dead
The railroad embankment is my bed

I sup my soup from old tin cans
And take my sweets from little hands
In Tiger Alley near the jail
I steal away from the garbage pail

In darkest night where none can see
Down in the bowels of the factory
I sneak barefoot upon stone
Come and hear the old man groan

I hide and wait like a naked child
Under the bridge my heart goes wild
I scream at a fire on the river bank
I give my body to an old gas tank

I dream that I have burning hair
Boiled arms that claw the air
The torso of an iron king
And on my back a broken wing

Who'll go out whoring into the night
On the eyeless road in the skinny moonlight
Maid or drowd or athlete proud
May wanton with me in the shroud

Who'll come lay down in the dark with me
Belly to belly and knee to knee
Who'll look into my hooded eye
Who'll lay down under my darkened thigh?

1949

VÁLTOZATOK FORDÍTÁSRA — 8.

A leples bitang

Csontjaimon csupasz hús
Ha tüzes Apolló sarkantyúz
Ha Fagyjankó kirúg rám
Zsákvászon a lábkapcám

Hamu hús és hó pofa
Sínek közt lötyögök ide-oda
Hulla a város az út kopár
Alszom a töltés oldalán

Levesem bádog csajkában
Cukrom a mások markában
Közel a síthez a Tigris-sor
Jól élek a szemetes kannákból

Korom az éj és vakul a szem
A gyár belében odalenn
Mezítláb rovom a puszta követ
Gyere és hallgasd nyög az öreg

Futok és félek pucér srác
Szívem hidege híd alatt ráz
Visítok rakpart paraszadon
Testem egy gáztartálynak adom

Lángol a hajam álmomban
Tüzel a karom és karmom van
Vas-királyé a törzsem
Szárnyam lecsüng törötten

Kurválkodók az éjben
Vak úton csontos holdfényben
Szűzek szajhák férfiak
Vétkezettek leplem alatt

Ki tapad rám ha nő a sötét
Hashoz a has és térdhez a térd
Ki tekint csuklyás szemembe
Ki tapad zúzos ölemre?

Orbán Ottó fordítása

A csuklyás csavargó

Ráncos irhám a puszta bőr
Ha tüzes Apolló hátamra dől
S ha Fagyjankó nyakon ragad
Zsákba csavarom tagjaimat

Arcom hó a husom hamuszín
Kószálok a pálya sínein
Ha az utca sötét és néptelen
Vasuti töltés a fekhelyem

Csajkából szürcsölök levest
S csemegét se vagyok szerezni rest
A Tigris közben a sit körül
A szemétdödrökből kerül

Éjjel mikor senki se lát
A gyár sötét jonhain át
Meztélláb rovom a köveket
S hallom hogy nyögnek az öregek

Lapulok mint pucér kölök
A híd alatt szívem dübörög
Ha látok a parton némi tüzet
Ócska gáztartályba heveredek

Álmodok lángoló haját
S hogy dárdám az égbe csap
Királyi páncél mellemen
Két vállamon tört szárny pihen

Ki szajhálkodni megy éjszaka
A város világtalan útjaira
Atléta széplány vagy ócska cafat
Eljátszhat velem a csuklya alatt

Ki fekszik le a sötétbe velem
Hasa hasamon térde a térdemen
Fátylas szemembe ki néz bele
Kék combom alá ki feküdne le?

Somlyó György fordítása

VÁLTOZATOK FORDÍTÁSRA — 8.

Allen Ginsberg (1926–1997) sok-sok termékeny és nagy pillanattal, megtisztító és mintegy közösségi ihletformával, szuggesztív „alkotói” eseményben való részvétel észleleteivel lepte meg olvasóit s hallgatóit. Épp itt a lényeg: abban, hogy olvasóit hallgatóivá avatta. Nemcsak a felolvasóestjein jelen lévő hallgatóit – ezek az alkalmak voltak az úgynevezett beatkötészet kiemelkedő alkalmai –; az amerikai beat irodalom attól ugyan eléggé távol állt, amit beat-rock-pop zenének hívunk, a metrika, a ritmika, a hangképletek s hangerősségi fokok erős érvényesítésével azonban hű is maradt hozzá.

Az itt röviden leírt modell Ginsbergnek talán legkiemelkedőbb verscsoportját jegyezte el a maradandósággal: ez a *Howl and Other Poems* (1956); *Üvöltés és más költemények* (ennek a kötetnek a címadó *Üvöltés* a legerőteljesebb darabja). A típusnak egy korábbi, lágyabb, oldottabb változata valósult meg az itt következő versben: *The Shrouded Stranger*-ben.

Két költőnk dolgozta ki a vers két magyar szövegét. Voltaképp mindketten a Ginsberg-recepció első hullámát jelezték. Általánosságban annyit elmondhatunk, hogy Somlyó valamennyire dal-, sőt sanzonszerűbbre fordítja azt is, ami pedig érdes, darabos Ginsberg verseiben.

A szó- és hagyományválasztás stilisztikája is e jellemzés mellett szó. A negyedik strófában: „Éjjel mikor senki se lát / A gyár sötét jonhain át / Meztélláb rovom a köveket”. Talán a *jonh* szó itt a legsokatmondóbb. Ez a szó kiavult a nyelvünkéből. Előfordult már Ó-magyar Mária Siralomban. Egyik régiebb szótárunk szerint: „A régi nyelv kihalt szava, a. m. belső rész, gyomor. (dr. Balassa József: *A magyar nyelv szótára*, Budapest, 1941, I. kötet, A–K, Grill Károly Könyvkiadóvállalata, 373. o.)

Ginsberg költeményét valamiféle újromantika mozgatja, erre az irányzati származtatásra utal a kettősségek, az ütközések sűrű szövedéke is a versben. Maga a félig epikai, félig drámai főalak is ellentétekből áll össze: lovagi, nemesi karakterjegyek vegyülnek egyházi attribútumokkal, valamint, és talán legfőképpen a társadalmon kívüli helyzet és viselkedés jegyeivel.

Somlyó György magyar változata patetikusabb, tágasabb végletekben mozog, mint a következő nemzedékhez tartozó Orbán Ottóé. Stilisztikumában is nemritkán romantikus költeményként hat. Orbán Ottó munkája csibészesebb és hányavetibb. De mindketten sugallatosan valósítják meg magyarul is dac és gyöngédség, hősi és zsvány-romantika, Apolló és Fagy-Jankó blake-i és withman-i eredetű látomásköltészet alig egyeztethető szélsőségeit.

És ha csak az efféle, nagyjából még mindig általánosabb jellegű kérdésekben és megállapításokban sikerül is dűlőre jutnunk, még mindig ott vannak az izgalmasabbnál izgalmasabb részletkérdések. Pl.: a szerkezetileg egész hasonlatosan, de szemantikailag igen eltérően szóló lezárás végső soron két nagyon különböző megoldást kínál, vagy pedig inkább szinonim megoldásokat ad?

Ki tapad rám ha nő a sötét
Hashoz a has és térdhez a térd
Ki tekint csuklyás szemembe
Ki tapad zúzos ölemre?

Orbán Ottó fordítása

Ki fekszik le a sötétbe velem
Hasa hasamon térde a térdemen
Fátylas szemembe ki néz bele
Kék combom alá ki feküdne le?

Somlyó György fordítása

Bárdos László

SÁRKÖZI LÁSZLÓ

[A *Belső világ* szonettkoszorúból]

Vég

Bogdán Jánosnak

És várok éjsötét tölgyek közt valahol,
földbe süppedt sírnál; pillangó araszol
körbe és virágkertet alkot, zakatol
a csend, ám nyugvást kriptacsend sem adhatott:

élő borostyán ropog minden téglán
és dől a fal, repedésein szél jár,
ormán tüdőbajos vasangyal: vért hány.

Ide jutunk; hidegbe hull a csiszolt
beszéd. Hívnanak, de munkád másokra vár
és tested foltjait nem látja szemed
s egykor lágy, érzéki ajkadnak piros

vonálára nem tapad többé soha más,
mint e föld önző csókja és majd felelsz
némán, miként nagy álmok tanúja; a hold

Civilizáció

Némán, miként nagy álmok tanúja a hold;
alig él itt virág a világ elpakol;
későn rebbensz már, tetted vádlón jósol:

életed – hazug mennyi! vagy a dörgő pokol!
Szerelmek fölött nem rózsáág bóköl;
"szentimentális" szél ipari gázt sodor:

csavar orrot, belet s míg tudóm lélegez,
bomló agyam üvölt és elgondolkodom:
mint Neander-völgyi, kinek a képére
kiült véletlen az értelem végzete:

téboly! s büszkén lettünk tékozló észlénnyek!
Hogy mindezekről örök-messze szálllok,
keresem kicsiny Otthonomat régen, mert
megfásultan már, megnyugvásra vágyom;
az álmok zöld és néma völgyét járom.

Mesterszonett

Az álmok zöld és néma völgyét járom,
hol fekete holdtól barna minden árnyék.
Huszonkilenc évem nem több: szédült játék.

Fáj a fény és dideregve megyek én
és kitalálom új, saját kis világom:
szabad akarat s vágy, élni mint sirályok,
ám a mélybe száll velem a szenvedély.

A zord tél is őszi egyre-másra bennem,
utam – kopott holló – fejemen trónol,
míg szívem újra múzsájának hódol;
Test és Lélek Univerzuma a versnek.

Fiatal vagyok: életem csak hóbert
és várok éjsötét tölgyek közt valahol
némán, miként nagy álmok tanúja; a hold.

NYERGES GÁBOR ÁDÁM

Ideje van

Ideje van megint, mint már annyiszor,
és nem vagyok készenlétben,
hiszen mióta az eszemet tudom,
mást soha sem, csak a kényszert értem.

Hiába tudom, hogy szeretni kéne
és gondolni másokra is,
ha nem ér semmit, bárhogyan teszek.
A tett is az, ha az ok hamis.

A csendet megtörni egyre kevesebb
lesz már valódi alkalom.
Csak hallgatom, amit erre hoz a szél,
kopogó esőt csukott ablakon.

Hát most készülj, lusta szív, akkor is, ha
rég veszett ez az ügy veled.
Kint már hó keveredik az esőbe
és a nyakunkon az ünnepek.

(megj.: A Vörös Postakocsi, 2013. ápr.)

KETTKÓ ISTVÁN

Látomás esőben

az idő heroldjait várom hátha üzennek értem
hazulról a galambok melyek begyén jóllakottan
nyújtózik a nap és ásít egyet ebéd után
a toronyban a nagyharang de csak kentaurok
robognak a homályos délután esőszagú terére
patáik alatt szántássá válik a zöld gyp
arcomra fröccsen borzalmas táncuk sara
visszhangzik kiáltásaiktól a tér
megremegnek a sietve bezárt ablakok üvegei
a függönyök mögött riadt arcok bújnak egymáshoz
szikráznak a paták zörögnek a csontok
majd megelégtelve a részeg duhajkodást
gyorsan elvágtnak a város felé

KÉPZŐMŰVÉSZ, KÉPZŐMŰVÉSZET

PÓSA EDE
festőművész

Szakmai önéletrajz:

A vajdasági Magyarokanizsán születtem 1947-ben. Az Építészeti középiskolát Szabadkán, 1968-ban fejeztem be. 1969-től Zentán éltem és dolgoztam mint önálló tervező, melyre államvizsgát tettem. Zentán ismerkedtem meg Tripolszky Gézával, a Múzeum igazgatójával, valamint a zentai Művésztelep vezetőjével Ács József festőművésszel. Ők karoltak fel mint kezdő festőt és vettek a Művésztelep soraiba.

Ekkor magánúton két évig látogattam az újvidéki Tanárképző Főiskola képzőművészeti szakát, ahol művészeti szaktanárom Bogumil Karlavaris volt. Diplomát nem szereztem, nem tartottam fontosnak, én tanulni jártam a Főiskolára, munkám mellett.

1982-től szabadművészként dolgoztam, mint belsőépítész-tervező és képzőművész-festő, melyre a belgrádi Művészeti Egyesület adta ki az engedélyt, addigi munkásságom alapján, (kiállítások, katalógusok, referenciák)

A zentai Művésztelepen sokat dolgoztam Ács József festőművésszel, akit szintén tanáromnak tartok. Nősülésem utáni európai utazásaim, híres Múzeumok, Képtárak és Kiállítások látogatása, mint tanulmányaim voltak.

Festészetem kezdett kialakulni, az alföldi táj hangulata ragadott meg.

A képzőművészeti technikák közül, leginkább a száraz pasztellt kedvelem.

Munkáim közel állnak az impresszionista felfogáshoz, lírai hangvétellel. Festézetem alapelemei a színek, melyek érzelmet, emléket, magányt és örömet egyaránt kifejeznek.

A szabadkai „Q” csoport egyik alapító tagja voltam, valamint oszlopos tagja a belgrádi Djura Jaksic képzőm. Csoportnak.

1992-ben Szegedre majd Tolnamegyébe, Kistormásra költöztem feleségemmel, hogy messze elkerüljük az akkor kirobbant balkáni háborút.

1994-től a B. Mikli Ferenc festőművész vezette , bajai Rudnay Kör tagja , valamint a szekszárdi Bárka Képzőm.Csoport tagja lettem.

1999-ben Balatonboglárra, majd 2001-ben Balatonszemesre költöztem, ahol most is élek feleségemmel és alkotok.

2003-ban tagja lettem a MAGYAR ALKOTÓMŰVÉSZEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK (MAOE).

A megkedvelt szárazpasztell technikával dolgozom , mostanában az Embert körülvevő belső tér, az Enterier foglalkoztat, az ott lelhető apró részletek a fontosak. Ezek a kis részletek, valamint a beszűrődő fények, a festményeim hangulatát fokozzák, adják meg.

Elismerések:

1974. Munkásfestők Találkozója ADA , ezüstérem, 1979. Munkásfestők Találk. KÚLA, ezüstérem, 1991. Akvarellfestészet , ZENTA, második díj, 2003. Miniatur kiállítás, különdíj.

Közös tárlatok:

Közösen a csoportokkal, valamint az esztergomi Pasztellbiennálén már három alkalommal.

Egyéni kiállításaim:

1983-ban az első önálló kiállításom a zentai Múzeumban, utána minden évben 1984-88 ig a Galéria No1-ben Zentán, majd külföldön: 1987 BONN, KORCSULA, 1988 JATE Klub , SZEGED, BUTTENWIESEN (NSZK), 1992 Paksi Atomerőmű Üdülője B.FÜRED, 1993 Erkel F. Műv. Ház GYULA, 1994 Juhász GY. Műv. Központ SZEGED, Kölesdi G., 1995 Kapoli múzeum , B.LELLE, SZENTENDRE, Népház Gal. TATABÁNYA, 1996 TAMÁSI Gal. Megyei Könyvtár, SZEKSZÁRD, Volán El. Rt, BUDAPEST, 1998 Quasi Gal. PÉCS, Városi Gal. BAJA, 1999 B.LELLE, TAMÁSI ,SZÉKESFEHÉRVÁR, BÁTASZÉK, 2000 SOPRON, 2001 Hozam Klub SZOLNOK, Kék és Vörös Kápolna B.BOGLÁR, 2002 Latinovics Műv. Ház B.SZEMES , B.FÖLDVÁR, 2003 Műv. Ház Gal. BONYHÁD, 2004 TREND GAL. NAGYKANIZSA, MEGYEHÁZA KAPOSVÁR, VOLKSBANK GAL. KECSKEMÉT, LUDVIG GAL. B.PEST, MOSAIK-ART GAL. B.AKALI, HONVÉDSÉGI KLUB VÁRPALOTA, 2005 MKB GAL. SZ.FEHÉRVÁR, MŰV.KÖZP. TAB. 2006 Nagykanizsa- Petró Galéria, Székesfehérvár-Képcsarnok , Zalaegerszeg- Buday Galéria, Budapest- Scheffer Galéria.

Több írás jelent meg kiállításaimról, képeimről ; hírlapokban valamint eddigi , immár 35 éves alkotói munkásságomról a „ KORTÁRS MAGYAR MŰVÉSZETI LEXIKON”-ban , Prohászka László tollából.

Balatonszemes, 2007 . 02. 15.

Pósa Ede

PÓSA EDE

Fehér virágok

40x70 cm, pasztell

PÓSA EDE

Hajnalban

30x65 cm, pasztell

PÓSA EDE

Pesti est

60x50 cm, pasztell

PÓSA EDE

Somogyi tél

40x70 cm, pasztell

PÓSA EDE

Nyári emlék

32x48 cm, pasztell

HEPP BÉLA

Hozz egy dalt

Egy dalt hozz el nekem. Éppen olyan legyen,
ahogy vad moraj kél a távoli hegyen,
és tisztán, valómban legbelül dörögjön,
mint mikor az utcán az a Nagy Örök jön,

egy dalt, ami úgy kap lágyan karba engem
hogy minden gondomat azonnal feledjem,
röptessen szalagos, színes, széles hátán
tavaszi szelekben szálló papírsárkány,

egy dalt, ami távoli, vad vizekre csalhat,
ne találjak benne békét, sem nyugalmat,
hullámai fojtsák háborgó lelkemet
míg tiszta kék mélye magába nem temet,

dalt, amitől bennem kinyílnak a rónák
végtelenjei, s hogy egyetlen lakóját
megkérdezhessem: Te, sosem hallott pásztor,
milyen édes-búsan fájó nótát játszol...

Egy dalt hozz, amiben felolvad az este,
hogy ős-önmagamban halkán térdre esve
elhiggyem, hogy ott, fenn, az a tiszta mélykék
a jövőt jelenti, nem a lélek végét,

egy dalt hozz el nekem, csepp tündérek csendjét,
hogy büszke szívembe újra visszacsenjék
az egyetlen választ ezen a kék bolygón,
csak egy dalt hozz... és a Te hangodon szóljon.

BODÓ CSIBA GIZELLA

Néző-pont

Semmi sem túl sok,
Semmi sem túl kevés
Ha az rád fonódó ragaszkodás
Ha az lefejtő elengedés!

Semmi sem túl sok,
Ha adhatok fehér éjszakán
Semmi sem túl kevés
Ha egy percet szántál reám.

Az Idő

Az Idő nem ló, amit ostorral kell hajtani,
nem ló, amit zablájánál feszítve
visszatarthatsz, olyan gyeplő a kezeden,
ami ha meghatározod napi távolságodat,
engeded, hogy haladjon egyenletes,
ritmusos vidám kocogással meg fogja tenni
a távot, elér a kitűzött célhoz.

A hegymenetben erősíteni fog, a lejtőkön
könnyebb tempót vesz fel, ha szeretettel
irányítod mindent megtesz, hogy célodhoz
vigyen.

Az Idő-gyeplő a kezeden van!

(Hiszen valószínűleg „csak” földi-szinten
létező fogalom!)

2013.

Vándorlás

Útjaim kanyarogtak pokol-kanyonokban,
Vagy a hőnek, légnek ballon kosarában
fellegeket simogatva siklottak
mintha mozdulatlanok lennének
Andok magas fennsíkjai felett,
Mosolyogva néztek utánunk
Szelíd, fehér gyapjasok
S csak azt vettem észre,
Hogy pokol és menny között
Királyi ludakkal vándorolok,
Hol az ékív első helyén
Hol az áramlat védelmében
Társaim mögött,
Vezettem, vagy vezetve voltam
Földi-égi utakon
Pokol és menny között!
Mindent megjártam,
Minden belém épült,
Mindenütt leszúrtam vándorbotom
De nyomában nem tört fel forrás,
Sosem tudhatom, hogy
Lesz-e és merre - holnapom.
Talán Ti sem tudjátok,
Talán nem gondoltok bele,
A pokol tornácán álltok
Vagy indultok csillagos mezőkön
- mondhatnám; mi dolgom vele?
Talán annyi, hogy értem is
Nyúlhatna kezetek, mint egy vakért
A járdaszigeten,
És mennénk szelíden egymást vezetve,
Hogy egyetlen bárány se tévedjen el
E végtelen világi réteken!

Bp. 2014. március 1.

K É P E S L A P O K

SZ. PÓRDY MÁRIA

Stockholmi képeslap

Az Arlanda repülőtér épületében a királyi pár, XVI. Károly Gusztáv király és Szilvia királyné Isten hozott! feliratú óriás poszttere üdvözölt. Hivatalos programra érkeztünk a svéd fővárosba. Kollégánóm szerint mi is fogadhatnánk így a hozzánk érkezőket. Szerinted hány évenként kellene cserélni a poszttert? – néztem rá vigyorogva. Másként nem tudnád elképzelni, csak személlyel? – kérdezett vissza. – De. Valami állandó, Budapestet és egyben az országot szimbolizáló háttérrel. – Például igen, – válaszolta. – És, – tette hozzá – idegenforgalmisoknak ajánlom az ötletünket.

Szállodánk és a hivatalos program színhelye Nacka önkormányzat területén volt. (Érdekességgént említem, hogy a svéd **kommun** és az angolra fordítása: **municipality** szó magyar jelentéséről a neten oldalakon keresztül vitáznak, hogy magyar jelentése a *községnek* vagy a *közösségnek* vagy az *önkormányzatnak* felel-e meg. Részemről maradok az önkormányzat mellett) A fővárostól keletre fekvő Nacka önkormányzat nyugati része még Stockholm közvetlen vonzáskörzetéhez tartozó kertváros. Az önkormányzat a nevét arról a Nacka-tanyáról kapta, ahol a 16. században a korona rendeletére vízimalmokat kezdtek el építeni.

A területen azóta laknak, hogy az utolsó jégkorszak idején az első hegycsúcs szigetként kiemelkedett a tengerből. A viking korszakban (i. sz. 800–1100 között) gazdálkodással és halászattal foglalkozó lakosságának a száma megközelítette a százat. A statisztika szerint ma kb. kilencvennégyezer ember él Nackában. Dániai hajósok leírásaiból ismert, hogy ez a terület a 13. század végétől fontos közlekedési régió, itt alakult ki a fővárosba vezető fő vízi útvonal. A következő századokban számos vendéglátóhely épül a partokon. A 18. században már nem csak az utazók térnek be a sziget Stockholmhoz közelebb eső vendéglőibe, hanem a pihenni vágyó városlakók is kezdik felfedezni a házas ellátás örömeit. A kicsi épületek átalakulnak sokkal mutatósabb, kényelmesebb, nagyobb befogadó képességű vendéglátó helyekké.

Nacka krónikájában számon tartják, hogy 1719-ben, a nagy északi háború idején, amikor az orosz erők felégették Svédország keleti partvidékét, a sok csata közül egyet Nacka keleti részén Stäketnél vívták, ahol a svédek sikeres ellentámadást hajtottak végre a Stockholm elfoglalására készülő orosz erők ellen.

Az 1970-es években a szigeten, amerikai mintára, kísérletet indítottak megelőző pszichoterápiás módszerek alkalmazására, amelybe a helyi lakosságot is bevonták. A sikeres rendszert azóta más településeken is bevezették.

Nacka önkormányzatának fő bevételi forrása a szolgáltatás. Stockholm egyik leglátványosabb bankettek és rendezvények szervezésével-rendezésével foglalkozó cége itt található (vacsora a mólón vagy a színes fényekkel sejtelmesen megvilágított sziklabarlangban, a víz felé teljes üvegfalú éttermek és a tágas konferenciatermek, amelyek előtt a karnyújtásnyira elhaladó hatalmas hajók döbbenetesen izgalmas látványt nyújtanak). De, legalább olyan nevezetes Nacka strandja is és 2010-től az új szálloda, a Marina Tower Hotel.

KÉPESLAPOK

A sziget nyugati csücskében, a vízparton áll ez az elegáns, 11 emeletes üzleti és konferencia szálloda, amelyet egy régi lisztmalomból alakítottak át. A gyönyörű, vöröstéglás épületet az érkezésünk évében adták át. Minden részlete a modern, de a régit is magába ötvöző építészet jól sikerült gyermeke volt. Külsőre megtartották a malomépület formáját és kinézetét, az épület dombnak támaszkodó hátsó, alacsonyabb részét – a homlokzatnál alacsonyabb szintig – bővítették emelet-ráépítéssel, illetve beépítették a tetőtereket. Ahol a belső építészeti adottságok engedték, megtartották az ablakok formáját és méretét, a régi malombelső egy-egy részletét, a nyílások ívét a falban, a malomhelyiségek boltozatait a nagyobb terekben, ahol jól érvényesültek.

A szobám tágas, a berendezése minden kényelmet kielégítő. Fürdőköpeny és papucs az ágy mellett, ingyenes vezeték nélküli nagysebességű internetkapcsolat, síkképernyős televízió, rádiós óra, az íróasztalon hangpostával ellátott közvetlen telefonvonal. Kérésre hipoallergén ágyneműre cserélthetném a meglévőt (de, szerencsére, nincs rá szükségem) és naponta takaríttathatnék (porszem nincs a szobában, minek?). A fürdőszoba igazi skandináv dizájn, amilyeneket eddig csak lakberendezési katalógusokban láttam. A gyógyfürdő szolgáltatást nem vettem igénybe, de ha akkor már működik a hamam (csak két évvel az otlétünk után adták át a török fürdőt)) biztosan kiprobálom.

A szállodából csodás kilátás nyílik a szemben lévő Djurgarden szigetre, amely a stockholmiak, valamint a belföldi és külföldi turisták által egyaránt kedvelt szabadidő-szórakoztató központ. A sziget a korábbi századokban királyi nyaraló és vadászterület volt. A Rosendal Palace ma már nyitva áll a látogatók előtt. A családok kedvelt másik úti célja a Tivoli Gröna Lund, Svédország legrégebbi, 130 éves vidámparkja a harmincnál is több látnivalójával. Akik szeretnek sétálni és kedvelik a történelmet, bejárhatják a szabadtéri múzeum skanzenjét vagy ellátogathatnak a híres Vasa Múzeumba. A vörös színű, fából épített malmot, amely formájában, anyagában nagyon különbözött a magyarországiakétól, ködben rejtőzködve és napsütésben is megörökítettem a szállodánk előtti partról és fentről, a dombtetőről is.

A repülőtérrel kora dél körül érkeztünk meg a szállodába. A rövidre szabott otlétünk ezt az egyetlen délutánt engedte meg, hogy Stockholm belső kerületeiben is szétnézzünk. A szigetről gyalog indultunk a város felé. A szálloda előtti széles vízi út a híd felé haladva a sziklák fogságában összeszűkült. Felette kétsávú híd feszült. Az egyik sáv végében furcsa vasszerkezet magasodott, olyan volt, mint a markológép ágaskodó pofája, mielőtt a földbe harapna.

A hídra felérve közelebből is szemügyre vettük a hatalmas – maradjunk a vaspofánál – szerkezetet, de egyikünk sem tudta kitalálni, hogy ezt a vasbordákból álló monstrumot mire használhatják/használhatták, miért ez a különös forma. Aztán másnap, amikor a nackai rendezvény központ konferenciatermében az ablakok előtt méltóságteljesen úszott tova a sokemeletes tengeri hajó, felrémlt az összeszűkült vízi út képe a híddal, kezdtem sejteni a vaspofa szerepét. A neten rá is akadtam, láttam működés közben, ugyanis ez hídfelvonó szerkezet volt. A vaspofa a nyakán lévő hatalmas beton ellensúlyok süllyedése hatására felemelte a híd mindkét sávjának csatorna feletti elemét, hogy a nagy hajó, kicentizve ugyan, de átjuthasson a hídon túlra. Sajnos, további adatra nem leltem az emelő szerkezetről, pedig igazán említésre méltó és szép mérnöki munka volt. A felnyitható híd építését a 19. század végére, illetve a 20. század elejére becsültük.

A hídról a város felé tekintve, a távolban a házak fölé emelkedve hatalmas fehér félgömböt pillantottunk meg. Első ötletként csillagvizsgáló kupolájának gondoltuk, de sürgősen elvetettük, mert nem jellemző, hogy sűrűn lakott helyre telepítik az ilyen létesítményeket. Egyszerűbb lett volna megkérdezni valakit, de rajtunk kívül mindenki kocsival közlekedett a hídon. Az első biciklista előtt hatalmas csápolással álltuk el az utat. Nem tudom, mit gondolt rólunk, mert mintha rést keresett volna közöttünk, ahol elslisszolhat. Aztán letámasztotta a lábát, megadta magát. Elmondta, hogy az a

KÉPES LAPOK

távoli, fehér labda alakú épület a Stockholm Globe Arena, vagy újabb nevén az *Ericsson Globe*, a világ legnagyobb félgömb alakú építménye. A koncerteken 16 ezer látogatót tud befogadni, a jégkorongmérkőzéseket majdnem 14 ezer ember nézheti meg. Az aréna a napot jelképezi és nemrég nyitották meg a Skyview nevű siklóvasutat, amelynek gömb alakú, nap körül keringő bolygókat jelképező üvegfalú kabinjaiban szállítják a látogatókat az épület tetejéig, az aréna külső fala mentén. Javasolta, ha van időnk, feltétlenül próbáljuk ki. A köszönésünket sem várta meg, tovakerekedett. Ne mondj elhamarkodott véleményt – nézett rám tettetett szigorúsággal kolléganőm – végül is válaszolt a kérdésünkre.

Lementünk a hídról és Södermalm délkeleti partján elindultunk a félgömb irányában. A sziklán túl a vízpartok kiszélesedtek. A túloldalon, vagyis a szállodánk oldalán modern építésű házak magasodtak egymás mögött egészen a dombtetőig és hosszasan elnyúlva a város irányába. A part mentén nagyjából egyforma magas, 1980 körül épült lakóházak mellett gyalogoltunk és hagytuk magunk mögött egyre távolabb a hidat. A házak sorát széles utcák, zöld gyepűs terek szakították meg, de ebben kora délutáni órában csendes volt a rakpart.

A kerékpárút kötésben rakott téglalap alakú térkövekkel volt burkolva, és vaskorlát választotta el a rakpart forgalmi részétől. A hosszú úton csak néhány biciklis húzott el mellettünk.

A sima, halvány lazac színű járda egy oszlopsoros épület előtt véget ért, bazalt kockaköböl ívesen burkolt felület váltotta fel. Az épület homlokzatból kiugró négy szintet tartó oszlopok mintha a földből nőttek volna ki. Az oszlopok között folytatódólagosan egyforma, kb. 10–15 cm magas, deszkalécéből készített dobogó húzódott egészen a házfalig. Csak az oszlopok közé akasztott vaslánc jelölte, hogy mögötte magánterület van.

Az ottani szokás szerint a terasz hosszúságú, osztott ablakokon nem volt függöny, a kíváncsiskodóknak bepillantást engedve az üveg mögötti világra. A lakások teraszait kovácsoltvas paravánok, virágokkal teli, nagy, de nem magas fém virágládák, vagy több soros virágtartók határolták. A teraszokon rattanból, kovácsoltvasból vagy fából készített kerti bútorok, napozók, közöttük nagy cserepekben növények, virágok. Rejtély maradt, hogy a teraszra hol jöttek ki a tulajdonosok, mert semmilyen nyitható részt nem láttunk az üvegezett felületen. Valószínűleg az utcáról ápolták a növényeiket és a járdáról, a láncot átlépve ültek be foteljeikbe.

A közelben horgonyzott a sárkányfejjel díszített thai hajó, amely étteremként működött. De ott jártunkkor minden csendes volt, egy teremtetett lelket nem láttunk, az asztalok, székek összecsukva pihentek a hajó oldalához simuló nyitott teraszon.

Utunkat keresztben nagy épület zárta le, mögötte magas felüljáró rendszer. A sziget belseje felé tartottunk, gyomrunk már elkongatta az ebédidőt. Étkező helyet, jobb híján boltot kerestünk. Az Ericsson Globe a hátunk mögé került, korgó gyomrunk miatt nem akartunk visszafelé menni. A forgalmas Götgatanon végre gusztusos szendvicseket árusító boltra akadtunk, és az sem vette el az étvágyunkat, hogy közel kétezer magyar forintért fogyaszthattuk el késői ebédünket egy közeli játszótéren.

A következő sziget, a Gamla Stan felé tartottunk. A széles Götgatan a Medborgar tér után elkeskenyedett, szép, patinás épületek váltották egymást az utcában. Innen nyílt az Urvädersgränd utca, amelynek 3-as számú házában lakott 1770 és 1774 között Carl Michael Bellman, korának ismert és kedvelt költője, aki költeményei egy részét megzenésítette és dalban is előadta. Érdekességük, hogy a dalok tovább élnek, mai svéd zenészek feldolgozták és lemezekre kiadták, nem csak svéd nyelven, hanem például olaszul, franciául, angolul. A part felé lejtő mellékutcában hamarosan megpillantottuk a magasban a Katarinahissen (Katarina felvonó) tetejéhez épített Gondolent (Gondolát). Olyan volt, mint egy kinyújtott, nagyon hosszú kar, 38 m magasban, amelyet vasszerkezet támasztott alá. Ebben lift közlekedett 2010-ig és vitte fel a vendégeket a kilátó-átjáróba, valamint az alatta lévő étterembe. Mindkét helyről páratlan kilátás nyílt Södermalmra, a közeli

KÉPES LAPOK

Gamla Stanra (vagyis az Óvárosra) vagy távolabbi szigetekre és a vízre. A lift és a hozzákapcsolódó gyaloghíd megépítésére 1881-ben adott a város engedélyt azzal az indoklással, hogy ez a megoldás megkönnyíti majd a két sziget között lévő szintkülönbség miatti közlekedést. Két év múlva átadták a létesítményt, 1915-ben elektromos meghatásra tértek át. Ötven év múlva, amikor az átjáró leszakadt, a lakosság követelésére azonnal újjáépítették, ahogy a mai formájában látható. 2010-ben biztonsági okok miatt bezárták. Mi sem láttunk közlekedő liftet, de az étterem fogadott vendégeket, akik a Gondola másik végét „tartó” épületből jutottak be.

És ettől a helytől nem messze nyílt a Fiskargatan, amelynek 9. számú épületébe költöztette megálmodója, Stieg Larsson a Millenium trilógiájának főhősét, Lisbeth Salandert, akit a regény, illetve a mozirajongók „A tetovált lány”-ként ismernek. A sors nem engedte meg az írónak, hogy megérje könyve megjelenését (a trilógia és a belőle készült film világsikeréről nem is szólva), 50 éves korában 2004-ben szívinfarktus vitte el. A ház előtt naponta rajongók csoportjai hallgatják átszellemülten az idegenvezetőiket és időnként felpillantanak a ház felső emeletére, hátha!...ki tudja?...Talán,... mégis,... egyszer... Lisbeth megjelenik az ablakban.

Az Óváros keleti partja mentén nézelődtünk. Innen csodáltuk meg a Storkyrkant, a késő gótikus katedrális, a királyok temetkezési helyének, a Riddarholm templomnak a tornyát. Aztán pár lépéssel később az 1754-ben – a középkori és 50 évvel korábban leégett reneszánsz Tre Kronor helyett – román stílusban épített, olaszos külső díszítésű királyi vár hatalmas épülettömbjét fényképeztük totálban és zummolva, hogy az őrségben álló katona díszes ruháját is tökéletesen megörökítsük. Körbejártuk III. Gustav csonka gúla-szerű lépcsőzetre emelt, magas alapzaton álló alakját. A király több ízben viselt hadat az oroszok ellen. 1790-ben a svéd hajóhad legyőzte az orosz flottát és a győztesen hazatérő király ezen a helyen lépett partra. Két évvel később a testőrségének fellázadt tagjai az Operában tartott álarcos bálon a védtelen királyt lelőtték. (Verdi Álarcosbáljának ez az esemény volt az ihletője.)

A Citybe vezető hídról szemügyre vettük a Parlament nem régen felújított és két új épületszárnnal bővített épületét. Zetevóval állandóan látogatható a nyári időszakokban, télen viszont csak hétvégeken. A karzatról 500 látogató figyelheti a képviselők tanácskozását. Még öt óvárosi épület tartozik hozzá, amelyeket földalatti átjárók kötnek össze. Gyönyörködünk a 19. század végén neoklasszikus stílusban épült Opera elegáns homlokzatában.

A belvárosba már nem volt erőnk bemenni, a négy és fél óras gyaloglásban nagyon elfáradtunk. Elvándorogtunk a hajókikötőhöz, de a jegypénztár nem volt nyitva. Nem tudtuk azt sem, melyik mólótól indul visszafelé a szállodánkhoz hajó, mert csak svéd és finn nyelvű tájékoztatást láttunk, abból viszont semmit nem tudtunk „kiolvasni”. Pechünkre rajtunk kívül más nem várakozott hajóra. Csak tébláboltunk, vártuk, hátha valaki feltűnik, akit megkérdezhetünk, hogy egyáltalán van e még hajójárat visszafelé. A távolból hajót láttunk közeledni és mintegy varázsütésre néhány ember megjelent a kikötőben. Tőlük megtudtuk, hogy a távolból a kikötő felé tartó hajó az utolsó járat és ki fog kötni a szállodánk előtt.

A hajó kb. tíz percig szelte a vizet a szigetek között, aztán lelassult és beállt a szállodánk előtti mólóhoz. Vízen ennyi ideig tartott a visszaút!

Másnap a délelőttünk még szabad volt, de már hajóval sem mertük megkockáztatni az utat a belvárosba. A mólóról fényképeztük az Gamla Stan, a Kungsholmen, a City oly közelinek tűnő tornyait és a parti szállodákat. Inkább a környéket jártuk. Felmentünk a szálloda mögötti dombra, próbáltuk kitalálni a tornyos épületegyüttes rendeltetését (Bevallom itthon is sokat kutakodtam a netem, de nem találtam rá adatot, talán stratégiai fontossága miatt?!). Elsétáltunk a sziklából álló domb előtt, amelyen az épületegyüttes állt. Előtte kőkerítés húzódott, amely szokatlan módon (hiszen előző napi sétánk során még hivatalos épület előtt sem láttunk ilyent; kivéve a királyi vár homlokzata előtt, a kétoldali lépcsősor fenti találkozásánál az alig észrevehető alacsony kerítést a

KÉPESLAPOK

kapubejáróval) drótkerítésben folytatódott. Közelről jól látható volt, hogy a toronysisak alatt, mint a világítótornyokban, körben ablaksor szolgál megfigyelésre, esetleg jelzőfény adására.

Sétánk közben találkoztunk lengyel ismerőseinkkel, akik szintén a környékkel ismerkedtek. Az utolsó konferencia óta másfél év telt el, a sok mondanivaló berekesztette a további felfedező sétánkat, visszaindultunk a szállodába.

A konferenciateremhez busszal vittek és hoztak az ülés mindkét napján, pedig nem tűnt távolinak a szállodától, maga az buszozás sem tartott tovább öt percnél. A résztvevők köszöntése, a konferencia idejére vonatkozó gyakorlati tudnivalók ismertetés során a vendéglátók felhívták a figyelmünket, nem tanácsolják, hogy a szigeten gyalog induljunk útra, mert veszélyes. És mindenkit kérnek, a tanácskozás helyére és vissza a szállodához mindig várjuk meg az értünk jövő buszokat. Ez eléggé mehökkentően hangzott, de az okról vagy okokról nem beszéltek. Magunk között találgattunk, de rákérdezni nem tartottuk ildomosnak.

Az első napi fogadás a híres Vasa múzeumban volt, amelyet este hétkor kizárólag a mi tiszteletünkre nyitottak ki, a látogatási idő ugyanis ötkor véget ér. A Vasa egy gyönyörű tengeri hajó neve, amelyet a svédek a lengyelek elleni háborúra terveztek és építettek meg (a 30 éves háború idején, 1626–1628-ban), mindössze két év alatt (a szokásos 8-10 év helyett). A hajó eredeti építője még az építés közben meghalt. Akkoriban nem készültek tervrajzok a hajók építéséhez, a Vasához sem, a szükséges tudás a mesterek fejében létezett. A tanítvány viszont, aki folytatta a munkát, nem rendelkezett annyi tapasztalattal és elismertséggel, hogy ellent mert volna mondani a királynak, aki megparancsolta a hajó méretének nagyobbítását. A szokásos 8 ágyú helyett 64-et helyeztek el, (biztos győzelemre akartak menni!), ezért magasítottak a hajón a második ágyúfedélzet építésével, amely emiatt instabilissá vált. A kikötőből való kifutása után aztán annak rendje-módja szerint egy kis szélről megdőlt, az ágyúcsövek nyitva hagyott nyílásain befolyt a víz, és a hajó az oldalára dőlve elsüllyedt a kikötőben. 50 embert temetett maga alá 30 m mélységben, 1628-ban. Az ágyúk nagy részét még akkor kimentették (búvárharangokkal), a hajó viszont 300 évig a tengerben maradt. A Balti tenger sós vize konzerválta a hajótestet. 1957-ben fedezték fel, 1961-ben emelték ki. 17 évig tartott a konzerválása, utána még kiszárították, majd 7 emelet magas épületet emeltek köréje. A hajó 98%-át, a berendezési tárgyainak nagy részét is sikerült megmenteni. 1990 óta látogatható, és ma is állandóan ellenőrzik, és gondosan javítják, ahol kell. A múzeumi kalauzunk elmondta, hogy nagyon sok pénzbe kerül az állagának megóvása. Az épület alsó szintjén, ahol a hajó áll, állandó félhomály van, ezért nagyon nehéz volt elfogadható minőségű felvételt készíteni róla, mert az automata gép kis teljesítményű vakuja, még ha lehetett volna használni is (de nem illett!), annyi, mint halottnak a csók (persze, nagy volt a kísértés és néhányan többször is villantottak).

A küldetésünk a konferencia utolsó napjáig szólt, este már hazarepültünk, ezért nem tudtunk részt venni a másnapi, a szigeteket végigjáró hajókiránduláson, sem a szervezett Óvárosi sétán. Ha nem indultunk volna a megérkezésünk napján gyalogtúrára egyik szigetről a másikra, Stockholmból csak annyi maradt volna, amit a repülőtérrel jövet-menet a taxi ablakából látunk.

Ami nekünk is meglepetés volt, sok küldött, hozzánk hasonlóan, az ülés befejezése után rögtön útra kelt, ők sem maradtak a vendéglátók által szervezett további programokon. Pedig a kapcsolatokat erősíteni vagy építeni elsősorban ezeken a rendezvényeken lehet. Általános látvány, hogy a konferenciák, tanácskozások szüneteiben mindenki a mobilját tartja a fülén, még kávé/tea ivás közben is. A korábbi évek, ilyenkor szokásos jó ízű beszélgetéseinek már csak az emléke él.

K É P E S L A P O K

Hazafelé a repülőtéren piros és fehér Dala lovacskákat vettem, magamnak és ajándékba is. Ezek a különböző nagyságú, fából faragott, piros, fehér, kék, fekete színű, jellegzetes motívumokkal díszített lovak mára Svédország szimbólumává váltak. Nevüket Dalarna tartományról kapták, ahol a főleg bányászatból élő emberek ilyen játékokat készítettek a gyerekeiknek már az 1600-as évektől. Mivel nagyon kelendők, tömegáruként is gyártják, de az eredetei Dala lovakat népművészek készítik. A ló hasa alatt megtalálható a művész neve vagy az eredetiségre utaló címke. A kicsi lovacskáimon nem volt semmi jelzés, de anélkül is kedves jószágok voltak.

Nemrég, a születésnapomra – igazi meglepetésként – kaptam két eredeti, nagyon jó állapotú, tenyérszerű nagyságú fekete–ezüstfehér és piros–kékfehér nyergű lovat. Mellettük a kicsi stockholmi pirosom olyan, mint Gulliver az óriások országában. Jól megvannak egymás mellett. Lehet valami titkuk, mert elég a szememmel végigsimogatnom őket, azonnal jókedvre derítenek.

VICZAI HENRIETTA

Megsárgult fénykép

Egy ember áll az alkonyatban,
Felette a levelek,
Már félhomálytól kapálódzik
Az aszfaltcsíkos jelenet
Az estében.

Alig múlt el negyed nyolc,
Párosával suhannak a bogarak,
A karcos szél is kikezdi
A szűkre húzott vállakat.
Egy emléknek

Hódolnak a várakozók,
Zsebre vágják a sugarat,
A múltó nyárból görcsös ujjuk
Egy-egy morzsát kikutat,
De eszmélnek

Megérkezik a 22-es.
Nincs több gyöngyszem mára,
Felszálllok hát én is velük,
Kinek se neve, se száma.
És mesélek.

MÁNDY GÁBOR

Köhögősök

Az influenzajárvány előtti hetekben nem tudtam beadatni a védőoltást, mert éppen egy homloküreg-gyulladásból voltam kilábalóban, és az orvos nem javasolta. Amikor aztán a járvány kitört, szigorú óvintézkedéseket léptettem életbe. Bevásároltam egy halom konzervet, több kiló burgonyát, száraztésztát, hagymát, paradicsomot, otthon készítettem magamnak egyszerű ételeket. Amikor a készletem kezdett fogyatkozni, akkor a közeli, szabadtéri piacon pótoltam a hiányt. A barátaimmal és a családdal mobiltelefonon és az Interneten tartottam a kapcsolatot, és aggódva olvastam a járványjelentéseket - melyik megyében mennyivel nőtt az orvoshoz fordulóik száma, és mennyi a halálos áldozat. Persze tudom, az egyén halála mit sem jelent a nagyobb társadalomnak, de a lét vagy nemlét kérdése már Hamletnek is komoly fejtörést okozott. Úgy döntöttem, amíg tudok, megpróbálok életben maradni, és majd csak utána töprengek azon, hogy érdemes volt-e, vagy sem.

A járvány lassan kezdett alábbhagyni, de én továbbra is óvatos maradtam. Ügyeim intézése végett néha kénytelen voltam igénybe venni a tömegközlekedési eszközöket, de összerézztem, ha valaki köhögött vagy tüsszentett.

És az emberek köhögtek, jobbra-balra, az áruházban, a gyógyszertárban, köhögött a kínai büfés és aki árulta a zsömlét a piacon. Én pedig ha valahol köhögést észleltem, azonnal megpróbáltam felmérni az irányt, a távolságot, az intenzitást, és ezzel együtt a veszély mértékét. Ehhez tudni kell, hogy a bacilusok nem pusztulnak el azonnal, akkor is ott lebegnek a levegőben, ha valaki a szája elé teszi a kezét. Vagy rátapadnak a kéz bőrre, és baj van, ha egy ilyen fertőzött tenyér után fogom meg a kapaszkodó fogantyút vagy az üléstámlát. A legnagyobb veszélyt az jelenti, ha valaki csak úgy beleköhög a levegőbe. Akkor a bacik szétlövellnek az utastérben, mint egy golyószóró lövedékei vagy egy atombomba gombafelhője. És ki haragudna egy kisgyerekre, akinek még soha sem mondták, hogy "tedd a kezed a szád elé"? Vagy a háziasszonyra, akinek bevásárló szatyrokkal van tele mindkét keze, amikor rájön a köhögési roham? Némelyik ilyenkor is igyekszik, kétrét görnyedve, szinte a saját hasába köhög vagy tüsszent. De olyan férfi is akad, akinek mindkét keze köhögés közben is a nadrágzsebében van. Ott hordja. A régi szokásokon néha megváltoztatatlanok.

A végállomáson még könnyű. Kiválasztok magamnak egy olyan ülést, ahol senki sem köhög az arcomba, és lehetőleg az ablakból sem vág be a hideg levegő. De ahogy az utasok kezdenek felszállni, drámaian romlik a helyzet. Mögém ül valaki, és hirtelen köhög egy nagyot. Van még hely, gyorsan átülök oda. Közben gondosan ügyelek arra, hogy az iménti személy ne hogy megbántódjon. Az új helyen látványosan vizsgálom az ablakot, a szellőzőnyílásokat, a világítást, mintha csak ezek miatt ültem volna át.

Azután fokozatosan megtelik a jármű, és egyre nehezebb változtatnom. Egy köhögés a hátam mögött, a távolság 3 méter, de a szélirány nekem kedvező. Három köhögés előtttem, a távolság 6 méter, a szélirány viszont kedvezőtlen, hiszen ahogy megy a busz, a bacilusok úgy sodródnak felém. Ajjaj, hurutos köhögés két óránál, a távolság öt méter, és az objektum közeledik. Azután tüsszentés, egészen közelről. Ez majdnem eltalált. Nem bírom tovább idegekkel. Látom, hogy új, üres villamos áll be a végállomásra, átszálok rá. Ám ott is előlről kezdődik minden.

A metrón is ugyanezek a jelenetek játszódnak le. Köhögnek, tüsszögnek, a legváratlanabb pillanatokban és irányból. Kiszúrok magamnak egy szép arcú középkorú hölgyet. Ő is visszanéz. Még románc is lehetne a dologból, ha nem köhögne el magát, miközben mindkét keze az ölében nyugszik. Felpattanok, és átmegyek a kocsi másik végébe. Ott csodálkozva fogadnak, megint elő kell vennem az aggodalmaskodó trükköt, nézem az ablakot, a szellőzést és a lámpát. Lehet, hogy az arcomon már látszik az örültség jele, vagy legalább is valamiféle zaklatottság. Ez sem tragédia, az emberek ösztönösen távol tartják magukat az örültektől. De nem szabad túlzásba vinni.

Megállunk. Szemben velem leül egy mama a kislányával. Tünetmentes teremtés, gyönyörködöm benne. Addig, ameddig ő is el nem kezd tele szájjal köhögni. A mama is gyönyörködik benne, nem szól rá. A következő megállóban átszálok a másik kocsiba. Ülőhely is van. De a köhögősök újrakezdek. Balra 10 méter, jobbra 7 méter, szemben 2 méter. A kocsi másik végébe tekintek, de ott is fújja az orrát egy begyulladt szemű utas.

– De sok itt a beteg. Úgy látszik, ez a kórházi járat – mondom szellemeskedve a mellettem ülő idős úrnak.

– Ez a bolond időjárás az oka – bólogat. – Az egyik percben kánikula, a másikban fúj a szél, és esik az eső.

Nem akarom tovább feszegetni a témát, előveszek egy könyvet, olvasni kezdek.

Hirtelen elfog a rémület. Az orrom. Igen, az orromat csavarja valami. Ez egy készülődő tüsszentés! Megpróbálom visszatartani, de érzem, hogy nincs elég erőm. Kitapogatom a nadrágzsebemben a papírzsebkendőt, kiveszem, de nem bírom szétnyitni a redőket. A könyvet féltem, azt leteszem magam mellé, de kétségbeesetten kinyitom a táskámat, és beledugom a fejem. Olyan lehetek, mint a strucc a homokban. Sikerül, a tüsszentés befelé ment. Gyorsan behúzó a cipzárat, és a papírzsebkendővel megtörölöm a számat. A náthát bezártam a táskába. Majd egy lakatlan helyen kiengedem. Megkönnyebbülve szétnézek. De látom, hogy az utasok arrébb húzódnak, ketten le is szállnak.

– Mi az, be vagytok tojva? – mondom magamban. – Járvány van, én is megkaptam, ti is megkapjátok. És különben is, ez egy kórházi járat!

KŐ-SZABÓ IMRE

A fogas

Ő egy fogas, ruhafogas, mégpedig álló és köznyelven, thonet fogas. A színe sötétbarna. Nem szereti ezt a színt, sohasem szerette. Amikor még az esztergapadra feltették azt az élettelen fát, melyből az álló részt faragták ki és nyiladozni kezdett értelme, már eldöntötte, milyen fogas akar lenni. Körülnézett és látta sorban a thonet fogasokat, volt közte szürke, faszínű, barna és fehér, a fehér tetszett a legjobban. Mondták ott, hogy ez inkább kórházi fogas. Ezzel ő azonban nem törődött.

Emberben is van ilyen!

Amikor összerakták, már, mint a hajlított lábait és a kalap és kabáttartó részt, arra számított, hogy a fehér festőbe viszik. Aztán jött egy ember, felpakolta őt meg legalább tíz társát és a barna pácolóba került. Szomorú lett, már nem tudott tiltakozni sem és bánatosan várta sorsát a raktárban.

Ember is van így!

Aztán szállítómunkások jöttek a raktárba, összeszedtek vagy húsz ilyen hasonló barna fogast, felrakták egy teherautó platójára és elvitték őket vidékre. Akkor avattak egy főiskolai kollégiumot és ő a 6-os szobába került. Az első lakók fiúk voltak. Hárman laktak itt, mert háromágyas volt a szoba. A fiúk mindig kiabáltak, állandóan szólt a zene, lányok is betértek ide, ügyesen tudták ezek a fiúk szervezni a dolgokat. Sokszor maradtak kettesben, már, mint egy fiú és egy lány. A szoba zárját valaki elrontotta, az ajtót nem lehetett bezárni, de kellett az a tizenöt perc intimitás, hogy biztosan zavartalan legyen minden. Ilyenkor őt, a fogast használták retesz kitámasztónak. Látott ilyenkor sokkmindent, már a végén szakértő is lett a látottakban.

Emberben is van ilyen!

Az évek során lakott ő már több földszinti szobában, az utóbbi időben egy nyári nagytakarítás után, felkerült az emeletre. Itt lányok voltak, de ezek a szobák kétágyasokra szabottak. Szeptemberben, amikor bekerültek a hallgatók, akkor pár hétig az elosztás szerint aludtak, laktak a kollégisták. Aztán, mintha egy láthatatlan kéz, amikor megkeveri a kártyákat, ők is összegabalyodtak, alaposan.

Embereknél is van ilyen!

A fogast többször javították, a sokfajta megpróbáltatás nem használt neki. Több évi szolgálat után, már eléggé kopott volt, a festék, az a barna, sok helyen hiányzott. A fa részek is kivirítottak, olyan volt így, mintha terepruhába lenne, kint a harcmezőn. Ez utóbbi rendben is lenne, hiszen látott ő itt elég harcot, bekerítést, kilövést, sérülést, elvérzést.

Emberben is van ilyen!

Azért mindig túlélte, fogas maradt, az eredeti állapotában. Csak a színe nem volt az igazi. Sajnos azonban őt is utolérte a vég, már, mint a szolgálat befejezése. Jött egy nagy felújítás, a főiskola szerzett pénzt egy pályázaton. Ennek a vége az lett, hogy több tárgytársával, asztalokkal, székekkel, ágyakkal ő is selejtezésre került. Köznapi nyelven, nyugdíjba helyezték. Szívesen maradt volna még, de nem lehetett.

Emberek is vannak így!

Egy darabig a kollégium alagsori tárolójában állt árván és elhagyatottan a mi fogasunk. Nem történt semmi, csak a szép napok jutottak eszébe, amikor még történtek

dolgok a szobákban, nappal vagy éppen éjjel, természetesen vagy éppen lopakodva. Ezeket a történeteket többször is végig pörgette, szinte újra élte. Ilyenkor izgalommal telítődtek még megmaradt hajlított fa fogasai, lábai. De aztán ez is elmúlt, jött az üresség.

Emberrel is van ilyen!

Nagytakarítást rendeltek el, ami nem kellett azt kiselejtezték. A fogast egy fiatal, ott dolgozó fickó vette meg, arra gondolt, egy kicsit megreparálja és jó lesz az ő albérleti szobájába, fogasnak, hiszen nem tudja ruháit, kabátját hová akasztani. Kifizette azt a néhány forintot, és vitte magával. Több évig állt ennek a srácnak a szobájában. Tanúja volt egy-egy barna, szőke, vagy éppen vörös hajú leányzó szerelmi vallomásának, érzelmi kitörésének. Egyszer kétszer elhanyagolt férjes asszonyok, lopva szerzett boldog és kielégülő óráinak. Szóval így nyugdíjasan, itt sem unatkozott.

Emberrel is történik ilyen!

Aztán egyszer ez a fogassal bíró fiatal fickó is megelégte egyszerű, szürke, sivárnak mondott életét, úgy döntött, megnősül. Ez a tény aztán felkavarta az állóvizet. Volt dolga, anyakönyvvezető, esküvő, költözés, cipekedés. Vitte minden holmiját, agyon gyötört ágybetétjét, amely aztán a közeli kukában landolt, felesége utasítására. A fogas is követte, de ő a lakásba, csendben, öregesen, kíváncsian.

Az ember is tesz ilyet!

A fogas az előszobában kapott helyet. Szépsége nem nyerte meg a ház asszonyának elismerését, ezt tudta az első perctől kezdve. Titkon arra is számított, mint az öregek, hogy egyszer, a megfelelő alkalomkor, kipenderítik innen. Egyelőre jó volt, mert minden olyan tárgyat, amit nem tudtak a lakásban felakasztani, a fogason kapott helyet. Sokszor a kabátok, táskák, ernyők olyan súllyal húzták thonet karjait, hogy majdnem beleszakadt.

Az öregemberrel, asszonnyal is történik ilyen!

Felújították a lakást pár év múlva. Nemcsak a falak kaptak új meszelést, pár bútor is távozott. A fogas a pincébe került. Tudta, ez a vég, innen már nincs más, csak a fűrészes, a balta, a temető, a tűz. Elhamvasztják és kész! Urnába már nem kerül, minek, jobb esetben, mint fahamu, egy kerti gyümölcsfa tövét lazíthatja, porrá égett testével.

Az emberrel is történik ilyen!

A fiatal fickó is öregebb lett. Közben született lánya is felcseperedett, oly annyira, hogy már önálló életre vágyott. El is költözött a szomszédos városba, ahol sikerült lakást szerezni. De most ő volt a kezdeteknél. Az a kevés bútor, amely összegyűlt indulóként, csak pangott a lakásban. Fogas sem volt, szeget meg nem lehet csak úgy a falba verni, hogy azon lógjanak a kabátok. Itt gondoltak, még egyszer utoljára a fogasra. – Apa, hozd el, és ha már fested az ablakot, meg az ajtókat, van fehér festék, kend át! A végén teljesült az élet elején áhított vágy: a fogas, fehér fogas lett! De már mindez, későn történt...

Az emberrel is előfordulhat ilyen!

PÁVEL COLTON ISTVÁN

Nem leszek

szép istennőm
ó hát
nem leszek tovább
az önmagát
féltő
költő
leszek
helyette
ő
erős
tölgy
a védőernyő
a világ
súlyát
is magamra húznám
csak könnyebb
legyen
neked
és
férfiként
én
majd bármit elviselek
hogy akként
is szeress

ÓDOR GYÖRGY

Az igazságosság érdekében

Amikor reggel felébredtem,
kiültem az erkélyre sütkérezni,
legyen valami szíнем, ha netán kériк,
elmélázva rádöbbsentem, nem is úgy van,
ahogyan gondolom. Nekem jár a nyugdíj,
tengődhettek belőle, de azért sokan vannak
munka meg kenyér nélkül. Ebben a formában.
Ezért aztán éktelen haragra gerjedtem,
leültem a számítógép elé és leírtam, hogy
ez azért mégiscsak sok, arra gondolva,
seggbe kéne itt rugdosni valakiket.
Utóbbiról lemondtam a humanizmus nevében,
de amikor az asszony elém tette a reggelit,
no, akkor neki odamondogattam,
hogy nincs elég citrom a teában, ilyen
feketét meg a kávézókbán szoktak felszolgálni,
ezt a lötytyöt igya meg, aki főzte,
a vizes virslit meg dobja a kutyának.
Mivel ő jobban ismer, mint a rossz pénzt,
csak mosolyogva nézett rám,
ettől aztán teljesen megnyugodva
újra kiültem az erkélyre és jólesően
nyugtáztam, most jó világ kezdődik,
legalábbis én mindent megtettem érte.
Előhalásztam egy szivart a zsebemből
és elégedetten elpöfékeltem.

Játszótér

Játszik a labdával a szél,
oly könnyű a labda megint.
Ha megkérdik, mondom, azért,
mert az ember balga, legyint.

Nem látja, hol van a távol,
a távolban mit fúj a szél,
lehet a labda akárhol
és az ember így újra fél.

Hol félelem van, az élet
kis elszálló léggömb csupán.
Játsszon a labda a széllel,
hogy lássuk, mi lesz ezután!

PROSSZER GABRIELLA JÚLIA

VIHAR NAXOS SZIGETÉN⁵

(küzdő lélekkel)

regényrészlet

Már gyermekként tudtam, hogy semmit nem akarok kihagyni, hozzon bármit is az élet, én tárt karokkal, nyitott szívvel fogadom. Akkor is, ha a többség és az átlag szerint ez félelmetesen vakmerő életfilozófia.

Így éltem a Múltban, így élek az ITT és MOST-ban és így akarok a Jövőben is élni.

De ne szaladjunk ennyire előre...

Az ITT és MOST-tól még pontosan 32 esztendőre vagyunk: 1980-ban.

„Az utolsó görögországi esténken egy táv-irat érkezett Magyarországról, mely tragédiák sorozatát indította el az életemben.”

... Klárával a hajnali géppel hazautaztunk. Berki Kálmán temetésére.

A kövesdi református (Homok-dombi) temető sebtében frissen vakolt ravatalozója 1980. augusztus utolsó szombatján zsúfolásig megtelt gyászolókkal. A falu minden lakója eljött - talán csak az ágyhoz kötött betegek nem. Jöttek Újvárosból, a megyétől, sőt két kormányhivatalnok is leutazott a fővárosból Kálmán bácsi temetésére.

Egyikük Bernáth Ferenc volt, akit 6 éve neveztek ki a Művelődésügyi Minisztérium egyik osztályvezető helyettesének és – számomra egyáltalán nem meglepő módon - gyors karriert futott be: hat év alatt az államtitkárságig vitte.

A Bakony Vendéglőben vacsoráztunk. A másik minisztériumi pasas hatvan körüli –, cseppet sem „elvtársas”, finom úriember.

Ahogy asztalhoz ültünk, azonnal elkezd udvarolni Klárának. Nem tolakodóan, de határozottan.

– Klárika, ön feketében is egy Tündérkirálynő be-nyomását kelti!

Ferenc jólelkűen nevetett. – Géza bátyámnak, elmondása szerint egy szegedi boszorkány jutott. Bár én a professzorasszonyt inkább gondolnám valami szláv istennőnek... Ladának, mondjuk.

Dr. Erdőháti Géza kuncogva ingatta a fejét. – Elfogult vagy Ferikém, de nálad érthető ez az elfogultság. Az én Esztévem szellemi tudományos világa, magas fokú intelligenciája, s talán hiánytalan műveltsége mindig, minden korban rajongókká bűvölte s bűvöli a magadfajta naiv és romantikus lelkű ifjoncokat. S ha külsőségeit tekintve Esztévem nem lehetne Lada a szépség és szerelem orosz istennője, még Laga, a hideg vizek, források istennője bizonyosan Ő...

– Aki ezüstös palotában lakik, amelyen a föld összes vize átfolyik – tettem hozzá, kiegészítve Laga istennő lexikális adatait, miközben magam is cigarettára gyújtottam a többiekkel. Maggi és Rapszék (Anna és Ágoston bácsi) tartoztak még az asztaltársasághoz. A vak véletlen (amiből szerintem látó sincs, de mindegy) hozta úgy, hogy éppen Maggi és Klára közé kerültem, ami egyrészt igen kellemes volt, másrészt viszont ez által éppen Annával és Ferencsel kellett szembeülnöm, akik – egyforma indíttatásból ugyan, bár messze nem egyforma hevességgel – végig fixíroztak. Attól, hogy nagyon is jól ismertem őket, csak még jobban zavarban éreztem magam és irultam-pirultam, mint valami elsőbálos leányzó. Elsősorban persze Anna szemtelen és kacér pillantásai készítettek pirulásra, de Ferenc vissza-fogottságában is vonzóan szexis somolygása sem hagyott kétségeket afelől, hogy mire gondolhat...

⁵ Prosszer Gabriella Júlia készülében lévő regényének részlete

– Esztét, mily bűbájos név – jegyezte meg Anna két slukk között.

Géza úr persze azonnal szolgált magyarázattal:

– A feleségem két keresztnévének összevonásából magam alkottam, még hajdan, jegyességünk idején. – Láthatóan büszke volt a művére, s én azt gondoltam, teljes joggal az is lehet. Bár nem árulta el a két keresztnévet, én Eszterre és Évára tippeltem magamban... Azt hiszem arra várt, hogy kitaláljuk. Egyféle játékossággal nézett kör-be. Anna két mély szippantás után némi gonoszkodó élvezettel azonban gyorsan véget vetett a szomorú hangulatot oldani képes játéknak.

– Eszter és Éva. Evidens.

É Már akinek – mondtam meggondolatlanul. Majd egy lélegzetvételnyi szünet után még hozzátettem: – Szerintem zseniálisan ötletes.

– Mint mindaz, ami nőből van alkotva, ugye erre gondolsz Angyalom?

Szívem szerint jól bokán rúgtam volna ezer wattos mosolyú „édes-Annámat” a szándékos és félreérthetetlenül kötekedésnek szánt megjegyzéséért, de attól tartottam, hogy esetleg a balján ülő férje vagy a jobbján ülő Ferenc bokáját találja el az ezüstcsatos amerikai cipőm hegyes orra... No, és Maggi is nyugtató gyöngédséggel szorította meg az asztalon idegesen megránduló kézfejemet.

A pincér – Árki Laci – kiosztotta az étlapokat, felvette az ételrendelést és mielőtt távozott volna, egy finom mozdulattal a fülemhez hajolt és belesúgta: – Gratula Gábiel. Látom sikerült már becserkészned erdeink legszebb szarvasünőjét.

Nem lehetett számomra kétséges, hogy Laci az erdésznőre célzott.

– Hülye! – sziszegtem oda neki, miközben próbáltam szélesen vigyorogni is hozzá, de nyilván kevés sikerrel, mert Klára aggódva tette kezét a karomra és megkérdezte:

– Baj van, szívem? Mit mondott a pincér?

Összeszorítottam a fogaimat, hogy elfojtsam legnagyobb zavaromat leplezendő vigyoraim egyikét. Megráztam a fejem, majd nyilván-valóan félrevezetés céljából komoly érdeklődést kezdtem tanúsítani az étlap iránt, bár őszintén szólva cseppet sem voltam éhes.

– Csak azt mondta, halat ne válasszunk. Nem friss.

Kegyes hazugság volt.

Klára megnyugodott.

Miután egy másik pincér kihozta az előzőleg már leadott italrendelést, Géza úr feltartja a borospoharát, és kijelenti: – A társaság gyönyörű hölgyeire!

Mindannyian mosolygunk, fenékig ürítjük a poharainkat.

SASS ERVIN

utazók

a két szó kéz a kézben jött
estébe hajló fák között
az öröm arca fényesen
csillogott át a réteken
a bánatos szótlán lépett
és a végtelenbe nézett

felettük madarak szálltak
hívogatták a csodákat
az öröm meg énekelte
a bánat a sírba tette
a két szó ment kéz a kézben
egyik a másik volt régen

SASS ERVIN, *Velencei gondolák*, 2010, Békéscsaba, Magyar Téka Erkel Sándor Könyvesház

VERASZTÓ ANTAL

Mozaik

Rám öregszenek az évek,
se tér, se korlát nem
akadályozza őket.
Ahogyan eső után a víz,
időm is lassan elszivárog.
Itt állok szerény jussommal
vihar utáni sóhajtásnyi szélben,
Krisztus eljövételét várva.

Versféle

Örse születésnapjára bontogatott szavak

Ma is szeretek veled az égre nézni
miattad folytatom magam
Te vagy nekem a nagy jutalom.
Hosszú utakat jártam végig
az egymás után születő napokon
Te vagy nekem a nagy jutalom.
Ahol gyermekként járhattam volna veled
olyan helyekről álmodom
Te vagy nekem a nagy jutalom.
Csodává bomlottak előttem a napok
még egy váltás túlélésre lenne szükségem
Te vagy nekem az utolsó reménységem.

Ezüstfényben

Verseidben az Időt legyűrve
dúsan áradó szavakban
ott van minden, ami szép:
emlékek, öreg házak ablakfénye.
Ahogy virágaid, elé térdepel a Nyár,
a pipacsbimbókba rejtett vágyak.
Az időtlen szavak közt susogó szél,
s az is, amikor kicsorog a fény
a nappal tenyeréből, s az álom
visszahozza szemünkbe a kék eget.

BALOGH ÖRSE

Kétsorosak

Lelki nyugalmam kellős közepébe
belezuhanál, mint egy kéve.

*

Lépteimtől úgy hasad a csend,
mint agyonmosott gúnyán a szakadás

*

Eresz alján úgy csüng a Tél,
mint öreg rokolyán a csipkeszél.

*

Kivágtam egy öreg fát árnyékostól,
pedig húsölhettem volna.

*

A tegnapok torlaszai miatt
nincs visszaút!

*

Csak az elképzelt bűnökért
kérem szívetek bocsánatát.

Libikóka

Létünk felével a mában,
másik felével a túlvilágban
hintázunk!
Föl, le! Föl-le!
LE!

Kötésminta

Egy sima, egy fordított,
ez egy egyszerű kötésminta.
Nem köpönyeg, amit csak
úgy kedvtelésből fordítgatnak.
A mának, tegnap a háta.
a sorokat ismétljük...

DEDIK JÁNOS

Micike

A magányos Pirikének egy váratlan telefonhívás miatt, sürgős ügyben el kellett mennie a Földhivatalba. Te jó Isten most mitévő legyek. A kis Micikémet csaknem vihetem magammal. Három hónapos korára való tekintettel, hivatalos helyen megfordulnia, kicsit korai lenne még! Különben sem tudhatom előre, hogy ott mennyit kell várnom, és mennyien lesznek előttem! Manapság az ügyintézés nem egy egyszerű dolog!

– Mitévő legyek, édes Istenem? Ugye Micike egy félórát kibírod kaki nélkül, netán a pisilést is el tudnád halasztani egy jó ideig. Csak ennyit kérek, ugye ez nem egy nagy kérdés. Tudom! Azért pelenkát is készítek neked, ha netán a finom reggeli tejezske mégis ki akarna jönni! Ha jó kislány leszel máskor is mehetsz egy kicsit szomszédolni. Hü de rohan az idő!

– Mi legyen! – Így meditált Pirike félhangosan, mikor egy hirtelen gondolat után becsöngetett a szomszéd-asszonyhoz.

– Drága Bendéné! Jaj, még idegességemben köszönni is elfelejték, ne haragudjon, de olyan zaklatott vagyok! Tudom, hogy maga szereti a gyerekeket, ezért merek magához fordulni, nem vigyázna egy félórát az én drága Micimre! Tudja nagyon sürgős ügyben, el kell, rohanom a Földhivatalba, csak egy aláírás miatt, sietek, ahogy csak tudok vissza.

– Jó, jó szomszédasszony, de később nekem is el kell mennem. Tudja, ma van az én uramnak a születésnapja. Valami finom vacsorát szeretnék neki összehozni, na meg egy kis apróságot venni neki, valami kis ajándékot, hadd lássa az emberem, nem feledkeztem meg róla.

– Én nagyon sietek vissza, még ha akarnék, sem tudnék az én drága Micimtől sokáig távol maradni.

– Hát nem bánom, csak aztán nehogy a férjem azt higgye, hogy gólya hozta kisbaba az ajándéka. Igaz ez már késő, de tudja szomszédasszony, hogy a férfiak milyen hiszékenyek. Még képes lenne félreérteni a dolgot, siessen. Nagyon, hogy el tudjak menni.

– Száguldok, ígérem Evett, ivott, pisilt, a széklet is rendben, nem lesz gondja vele, látja most alszik! Ugye Mici jó kislány leszel! Nagyon hálás leszek magának érte!

Pirike elviharzott abban a biztos tudatban, hogy minden rendben, és első maximum második lesz a Földhivatal ügyfélfogadó irodájában. Nagy meglepetésére, nemhogy második de talán tízen is lehettek előtte.

Ahogy az idő múlt, egyre jobban toporgott idegességében. Már háromnegyed órája is eltelt, de még mindig voltak előtte vagy heten.

Bendéné várt – várt türelmesen, de egyre idegesebb lett, ahogy a konyhafalán lógó órára nézett. Nem jön, nem jön! Hol a csudába lehet ennyi ideig? Pedig nekem mennem kell, a csarnok bejáratánál vár a barátnőm! Mit gondol rólam, én nem szoktam elkésni.

Egy kis idő múlva megszólalt a telefon. – Hol vagy Bende Piroska, meddig várjak rád? Csak nincs valami bajod? – Szomszéd gyerekére vigyázok, nem jött érte még az anyja! Minden percben itt lehet, várj egy kicsit még.

– Mit vacakolsz, add be a házmesterékhez, az anyja ott megtalálja, ha már ilyen felelőtlen és elhagyja a gyerekét! Vagy most teszed éppen tisztába, míg én itt a csarnokban válogatom a kocsonyának valót!

– Jó az ötlet, rohanok máris, addig nézelődj valami ötletes ajándék után a férjemnek.

– Kulcsárné kedves, hallgasson meg egy pillanatra, kérem! Itt hagyhatnám Micikét, tudja a szomszédom a harmadikon. Az anyja mindjárt itt lesz érte, rögtön jön, csak nekem meg el kell szaladnom! – a csarnok előtt várnak

– Jó, jó én úgyis ráérek. Menjen csak!

– Köszönöm, nagyon köszönöm, ezzel elrohant.

– Jól van Micike, el leszünk egymással, pláne, ha üres a pelus? Jó, Jó ne pityeregj, csak felteszem a teavizet, és máris játszunk, addig cumizzál egy kicsit. De hol a cumid? Anyád még erre sem gondolt, micsoda egy anya!

– Halló, halló Kulcsárlakás, te vagy drága anyucikám? Hát nem ismered meg a lányodat, én vagyok Jucikád!

– Honnan hívsz kislányom Kanadából?

– Dehogyan Kanadából, itt vagyok a Férihegyi reptéren, gyere gyorsan értem taxival, nincs magyar pénzem.

– Ez nem lehet igaz, drága kislányom öt év után hazajöttél! Rohanok, szaladok, viszek pénzt, várjál a bejáratnál! Jaj a gyerek, jaj a teavíz! – megyek már!

– Gyere a kettes terminálhoz.

– Jaj Istenem! – itt a Micike, mit tegyek? – az anyja meg sehol. Nem várhatok tovább, mennem kell a kislányom vár! Gyere Mici megyünk a szomszédházba, a Szelesi házmester csak vigyáz rád egy kicsit, míg anyád megjön.

– Jó napot, jó napot Szelesi úr a feleségét keresem, hogy nincs idehaza!

– Te jó Isten most mi lesz?

– De mért ilyen izgatott? – és ez a baba? Csak nem az unokája, megjött a lánya, gratulálok, feleségem nevében is.

– Most ne kérdezzon semmit, fogja Micikét nekem rohanom kell, mindjárt jön érte az anyja, majd ő mindent megmagyaráz.

Szelesi József házmester áll a szolgálati lakás ajtajában, kezében egy három hónapos csecsemővel. Mit kezdjek veled te gyerek? – ja nem tudsz még beszélni, ajaj. De pisilni azt tudsz már érzem.

Eközben Pirike a futástól kipirulva, lihegve hazaér.

– Mi történt hiába csengetek a Bendéékhez! Nem nyit ajtót senki, Micikém hol vagy te drága kislányom, meg örülök, ha valami bajod lett, leugrok az emeletről. Halló 107 rendőrség, na végre, hogy felveszik! Eltűnt a kislányom keressék meg! Feleli egy kiszáradt torkú hang a vonal másik végén. Kapcsolom az eltűnt gyerekek osztályát.

– Nyugodjon meg asszonyom, a nevét és címét kérem.

– Igen, máris mondom.

Eközben Szelesi József házmester gondolataiba merülve azon töri a fejét, hogy mit mondjon, gyerekekkel a kezében a feleségének! Várok még egy kicsit, csak keresi valaki ezt a lánykát, csak meg jön az anyja, de ha van Isten akkor a feleségemet visszatartja a hazajöveteltől még egy darabig, máskor se siet haza talán most sem.

Ne sírjál picike, nem soká megjön az anyukád. Ne sírj, ha mondom! Gyere, átnézünk a szomszéd házba.

– Jó napot kívánok, legyen szíves, nézze meg ezt a sírómasinát, talán ismeri is...

– Hát persze, hogy ismerem Ez a gyerek a harmadik emelet szomorítója.

– Na, gyere Mici cipelhetlek gyalog. Szelesi házmester megnyomta a csengőt.

– Drága Micikém csakhogy megvagy! Életem, tündérem, drágaságom, bogaram.

Ebben a pillanatban egy erős rúgással belökték az ajtót, és két állig felfegyverkezett rendőr a még sírógyereket kezében tartó férfi felé fordult.

– Tedd rá a bilincset, szólt a kemény parancs. Szerencse, hogy időben érkezünk!

– Halló Kapitányság! Itt Szeles 12 őrmester jelenteni szeretnék!

– Halljuk Szeles mi történt?

– Százados úrnak tisztelettel jelentem, a gyermekrablót elfogtuk, a bűnjelet a kezében tartja. További parancsra várunk!

BÁRDOS LÁSZLÓ

Közép felől

Utánanéztem a zenének
(térhatás, láthatás):
helyet foglalva a középben, épp jobb felől
csapott felém a vonósbaszusok futama.
Volt, nincs. (Pedig tudtam, előre.)
— Szembenézve majdnem megtántorodtam:
egy asszony, öregasszonyra váltan,
csupa ráncba burkoltan, ki is ő, ki volt még
egy hónapja? Ej, rák, vagy aki adta,
mely gyors a te munkád! S mikor ellép,
egy kissé imbolyog, de a maga lábán jár,
meglehet, nálam is fürgébb. Hátra-felől
igyekszem összefoglalni. — S amint volt, nincs, elillant
(mint ama „légy fia”), máris kerekébb a futamodó nyolcadoktól
a concerto, és benne s kívülről ott ülök, a kellő
középen. Illan a tétel, már ez a harmadik, éppen
öt perc lehet hátra belőle. Hátra csak ennyi:
egy agyhalál ideje, mégis milyen röpké,
valósággal megziháltat, oly igen-igen
kapaszkodnék beléje. Mennyire bánt,
hogy, ha véget ér. — Utána,
utána ered a nézés, utcaszélen, a házfaltól
támogatva, és ered, imbolyog egyre előre, tovább,
azok a lépések biztosak, egy az irányuk,
mégsem foglalhatók össze. Mindinkább kirajzolódik,
s bár *csak feledném*, látszik egyre jobban,
jobb és bal felől, és előre-hátra,
s mindenfelől közeleg.

FETYKÓ JUDIT

Berti, meg azok a dolgok...

(az írás korábban megjelent a Kaláka internet periodikán <http://www.kalaka.com/>)

1.

Napok óta esett az eső, az öregember lassan egy hete hiába várta, hogy az őszi kerti munkákat befejezze. Kénytelen volt átültetni a kerítés mellől az évelők egy részét, az új szomszédnak nem tetszett a növények közelsége a fala mellett. Bezzeg a régiek, akivel több évtizedig itt laktak, annak nem volt velük semmi baja... Az öregember személyes sértésnek vette, hogy ez az új szomszéd az ő gondosan ápolt növényeibe belekötött. Minden reggel felvette a kinti, a kerti ruhát, aztán fél délelőttig várt, hogy végre átültesse az utolsó krizantémot, floxot, margarétát, klemátiszt, meg a többit –, de az eső csak nem szűnt –, majd látta, hogy hiába vár, átöltözött egy másikba, az is kopott volt, de az volt a benti.

Az időt ki akarta tölteni valamivel, talált is elfoglaltságot. Előszedte a régi, ki tudja miért meghagyott újságokat, volt belőlük bőven, a fél kamra azzal volt tele. Kirakta az előszobába, onnan tovább, végig a gangon, az eresz alatt, ki a faskamrába. A valamikor fontosnak tartott újságok lapja megsárgult, töredezett, most rendkívül messzinek és megfoghatatlannak érezte azokat az idők, amikről azokon a sárga töredező lapokon írtak. Mikor elfogytak az újságok, a „majd valamire jó lesz” mindenféle dobozban gyűjtött kacatok kiválogatása is véget ért, az időjárás még továbbra is beszorította a házba.

Hiányzott a szokott napi ritmus. Kivetette az ágy, legkésőbb hat órakor felkelt. Mosakodás, kávé, vagy tea, reggeli, az asszony ott tüsténkedett körülötte – ő sem bírt soká aludni –, kiszolgálta az urát, megemlegették az időt, meghallgatták a híreket. A postás kilenc óra körül bedobta az újságot. A kutya ki nem állta a postást, hangos ugatással fogadta a férfit, egyben jelezte, hogy itt a napilap. Berti kiment érte, és még váltott pár szót az utca végéből visszafelé jövő postással, az időről, az árakról, meg hasonlókról. Az újságot a konyhaasztalra tette, majd délután, ebéd után elolvassa... a délelőtt a kerté szokott lenni, most meg itt téblábol, az eső már megint beszorítja a házba, az őszi reggel meg egyre később virrad, a délután egyre rövidebb, a kinti munkák meg csak torlódnak...

Egy napon az asszony átment a hűgához, Bertinek meg eszébe jutott, hogy van három bőröndnyi papír a szekrény tetején, amit ki kéne válogatni, legalább az asszony nem szól bele, hogy az mind fontos, és ahhoz nem lehet nyúlni. Nemigen szokott ő ezek közt nézegetni, ha valami kellett, hivatalos ügyben, az asszony szedte le a bőröndöket, és keresgélte ki belőlük a szükségest. Most leemelve a bőröndöket, meglepődött azok súlyán, milyen nehéz is a papír, az egész élet, ami itt papírokban benne van. Még az is eszébe jutott, hogy alacsonynövésű, filigrán felesége alkalomadtán milyen könnyedén szedi le, majdhogy lekapja a szekrény tetejéről ezeket a bőröndöket...

Az ezerhétszázhetvenes évekből megmaradt keresztlevelek egészen színehagyottak lettek, de még jól olvashatóan mutatták az elődök adatait. A tinta feketesége kapott némi barnás árnyaltot, mintha a sárguló papír azt is átszínezte volna... Levelek; laposra zsugorodott kalap egy valamikor nagyapától; fényképek; közelmúltbeli, hatvan, hetven, nyolcvan év előtti keresztlevelek, tulajdoni lapok... ...még levelek, melyek egy-egy nagy rokoni vitakor jöttek, vagy épp az elküldött levelek másolatai. Esküvői értesítők, gyerekek keresztelőjére, diplomaosztójára, eljegyzésére szóló meghívók; borítékos gyász hírek a szemfedő (a szemfedőnek mondott anyag) egy pici darabjával (meg azzal a gondolat-darabbal, ahogy egyre elfogytak körbe, egyre kevesebben lettek a régiek, mintha már igaz sem lenne a sok rokon, barát, ismerős, akik akkor, a múlt mostjában oly végtelennek, kifogyhatatlannak tündek. Volt itt egy női ridikül, egészen kisméretű, könnyen kézbe

kapható, széltében vagy tizenöt, hosszában huszonöt-harminc centi hosszú; anyaga tán korabeli, hajdan vajszerű itt-ott apró-lukacsos festett bőr, vagy műbőr; nagy patenttel záródott, ezen a lehajló oldalán egy hosszúkas többágú csontból készült levél, mintha tulipánlevelek miniatürizálása lenne... Berti forgatta a kezében, sehogy nem jött fel emlékeiben, hogy a felesége mikor használta ezt a ridikült, aztán visszatette a többi holmihoz. Itt nem talált semmi kiválogatható, felesleges dolgot. Mégis igaza van az asszonynak, az mind kell, ami ezekben a bőröndökben van.

Megint kézbe vette a ridikült, emlék most sem bukkant fel, semmihez nem volt kapcsolható. Pedig az asszonynak sok ruhája volt, már leány korában is, később meg, mikor úgy alakult, az unokanővére Jersey-ből küldözte nekik a divatos női ruhákat, meg a kislány-ruhákat a lányának... meg persze öltönyt és ingeket is neki, a sógornak, hogy a háború utáni évek során kopottá vált holmik között legyen néhány új. Ezt a kis női táskát soha nem látta a felesége kezében... ...könnyűnek, üresnek érezte a ridikült, már tette volna vissza a többi holmihoz, mikor valami meg nem érthető, meg nem okolható belső rebbenés, borzongás járta át, és kinyitotta a vajszerű kis ridikült.

Első bepillantásra üresnek tűnt, de mikor az egymás mellé lapult rekeszeit is kinyitotta, színes, kézzel festett képeslapokat talált. Ő maga küldözte azt Erzsikének, még az udvarlása kezdetén. Legtöbbre még bélyeget sem ragasztott, mert a postán mindig lábatlankodott egy-két pulya, akik pár fillérért elvitték a lapot a kisasszonynak... pengőfillér... akkoriban egy jól tejlő tehén negyven pengő volt... Rácsodálkozott hajdani kézírására; a tintaceruzával, vagy tollal írt szavak széles betűívvvel íródtak. Mai írásához képest szinte idegennek tündek, bár a lapok emléke még ma is melegséget okozott a lelkében...

Aztán volt ott még valami más is. Ez a más két, az ötvenes évek közepéről származó levél volt, ami soha nem ért célba. Két világoskék boríték. Ezen az írása már szálkásabb lett, és ezek a borítékok tintával voltak megcímezve. Feje búbjától a talpáig elöntötte forróság, annyira hirtelen és váratlanul, és főleg olyan mértékben, hogy le kellett ülnie. Mikor ez végre múlni kezdett, idegesség tört rá, megizzadt, hideg veríték lepte el, majd dühöt érzett, és össze akarta tépne ezeket a leveleket... rádobta a ridikült és a két levelet a nyitott bőröndben lévő többi holmira. A borítékok maguktól szétnyílvá értek le a papirhalomra, és kicsúszott belőlük a sárguló levélpapír... ...az egyiken Berti szálkásodó betűivel jól olvashatóan látszott: *Drága Szerelmem!* A másikon meg egy dátum, mintegy kiemelkedve, kinagyítva, bár azt csak az emlék felerősödése nagyította fel: *február 23.*

Rácsapta a bőröndre a tetejét, elfordult a szoba másik végében lévő fotelhoz ment és leült. Ismét melege lett, majd izzadni kezdett. Elővette a zsebkendőjét, letörölte a homlokáról a verítéket. Ez a bőrönd! Ez a ridikült! Évtizedekig ott voltak azok a levelek...

Olyan hihetetlenül messzinek tündek azok az évek, mikor ezeket a leveleket írta... Meg a többit... Mikor is? Negyvenhét éves volt abban az esztendőben. Az idén meg a nyolcvanat tölti. Igen, már harminchárom éve ennek... Vajon az asszony mióta tudja? Hogy kerültek a kezébe ezek a levelek? Minek őrizte meg, ha soha nem vágta a szemébe, hogy te... te... És a lány? Ő vajon olvasta? Talán nem... ...mégis, inkább az a valószínűbb, hogy olvasta... ...vajon mit gondolt róla, az apáról, akinek a gyermeke születése előtt és közvetlenül megszületése után ilyen leveleket volt kedve írni... ...egy másik nőnek... ...valószínűleg olvasta, hiszen olyan hirtelen megváltozott, úgy megváltozott valamikor tizennégy-tizenöt éves kora körül... ...az idő elmosta ezt a nőt is mellőle, az asszony meg... ...az asszony bölcs asszony, mindig tudott hallgatni, ha kiderült valami nőügy...

Lassan megnyugodott. Hogy te micsoda marha vagy – villant fel benne a gondolat.

Hogy én mi? – tette fel magának a kérdést? Hogy én mi? – semmilyen válasz nem jött rá onnan, ahonnan az elébb kipattant a kérdés.

Összepakolta a bőröndöt, a leveleket gondosan visszatette a ridikülbe, aztán az egészet visszahelyezte a szerkeny tetejére.

– Megöregedtem... – mondta ki hangosan, csak úgy, magának.

2.

Eltelt majd egy hét, mire annyit javult az idő, hogy Berti a nap közepe táján ismét folytathatta a kerti munkákat. Kiásta a kerítés mellől a gyöngyvessző bokrokat, meg a trombitafolyondárt, és tisztes távolba a telekhatártól leültette őket. Míg az időjárás hátráltatta, bement a városba, és megérdeklődte a hivatnál, hány méter, hány centi most az a határ, ahova ő cserjét, fát ültethet a kerítése mentén.

Míg a városba járt, a főtéren összetalálkozott egy régi cimborájával, akivel a háború alatt együtt bujkáltak az utolsó, már kikerülhetetlen bevonulás elől. A barát sokkal öregebbnek tűnt a koránál, és Berti elégedetten nyugtázta, hogy ő maga még jobb állapotban van, mint a tőle fiatalabb barátja.

Ez a találkozás számtalan leüledett, szinte már feledésbe ment emléket kavart fel. A környéken majd minden épkezláb férfi kint volt a fronton. Ő még megúsza. Fizetett is érte eleget a sorozó tisztnek, hold számra adta, ajándékozta el a földeket, adott ő lovat, egész disznót, s ezt mind nem közvetlenül, hanem a döntéssel bírók közeli rokonainak... Így ment ez, míg mehetett. A szeszkoncessziót nem vették vissza tőle, pedig azt egy ungvári zsidó embertől kapta, az meg már ki tudja arra az őszre hol volt, talán már nem is élt... Faszéngázzal üzemeltette a kisteherautót, s a falubeli egyik árva legényke járt vele segíteni. Ez a fiúcska igen ügyes, szívós, dolgos és értelmes volt. Nem hiába. A jól sikerült szerelemgyerekek gyakran ilyenek – gondolta a férfi. Egyébként meg valójában a családhoz tartozott ez a Janika, nem volt ő árva, zabigyereknek született, csak sokkal szebben hangzott, ha árvának emlegették, Berti feleségének tág rokonsághoz tartozott.

De ősz volt, és a földeket be kellett vetni, még akkor is be kellett vetni, ha nem tudhatta, ő arat-e, vagy a háború... vetettek, és közben takarmányt árult, meg szeszt. Nem, ez még korábban volt – jutott eszébe. Akkor már csak az asszony árulta a takarmányt, és régen befejeződött a sör meg a szesz eladása... igen... az még a negyvenhármassal ősz volt. Negyvennégy elején már nem volt mese, be kellett vonulni. Akkorra senki ember fia nem merte megadni a felmentést. Bevonult. És sose ért oda a bevonulás helyére. Meg is kutatták a házat, hogy hol van. Az asszony sírt, de hallgatott. Hetekig ennek a cimborának az anyja bújtatta néhány faluval távolabb, a cimborát, ezt a Seress Gábort is keresték, mikor sikerült néhány nap szabadságra hazajönnie, utána nem tért vissza a frontra. Akkor még soha véget nem érőnek látszott az egész, jöttek-mentek a katonák, a katonavonatok... Aztán az erőviszonyok felborultak, az oroszok elkezdték visszaszorítani a német csapatokat és csatlósait.

Néha már áthaladt egy-egy német csapat a falun, a vert sereg első visszavonulói. Elszállásolták magukat a házakban. Náluk is megszállt néhány katona. Mosakodtak, kimosták a ruháikat, mutatták, az asszonyoknak, hogy főzzenek nekik. Főztek. Az udvarokban még volt néhány baromfi, abból főztek. A kamerádok néha még fizettek is a náluk lévő pénzzel, de annak már akkorra alig volt értéke. És a falu várta, mikor mennek már tovább... Bertiék is várták. Aztán Berti „bevonult”, és attól fogva el is tűnt... A front meg egyre haladt visszafelé, nyugatra... és megállíthatatlanul közeledett.

Mindenféle hírek terjedtek, amiknek valóságalapját nem lehetett tudni. Az asszonytól rég elvitték a teleses rádiót beszoigáltatás címen, és vittek minden igásállatot is.

A faluban egy rádió maradt, azt nagytitokban hallgatták, s közben ott lebegett felettük a félelem, hogy valaki elárulja, és akkor... Volt rá példa, még tizenhétből, hogy akad áruló, csak alkalmat kell találnia az árulásra. Az asszony, Erzsike apja kétszer is állt akkor az akasztófa alatt. Nála voltak a kastély kulcsait, és nem adta azokat ki az egymást kergető, egymással harcoló hol ide, hol oda tartozó helyi kis csapatoknak. Aztán mikor mindennek vége lett, és már cseh fennhatóság alá került a település, akkor az egyik „veres-katona” beállított az intézőhöz –, mert ő már akkor nem volt se veres, se fehér, de főleg katona nem volt (soha nem is volt az valójában, csupán az alkalom, a helyzet, és a váratlan hatalom lehetősége ajzotta föl annyira, hogy hős akarjon lenni, és elárulja, kinél is vannak a gróf kulcsai...).

– János bá-bátyám! – kezdte. – Ké-ké-ké ne egy kis kis legelőszél, valahol... van van egy egy tehénként... jó le-le- lenne jó lenne á-á-árokpart is, ha ki-ki-kijelölné –ne-ne-nekünk. Tu-tu-tudja, Já-já-jáos bá-bátyám, a gye-gyerekek... sokan vagyunk... – próbálta egy szuszra elmondani, mert

különben meg dadogós volt, és a faluban a Ba-ba-ballóknak nevezték, mert még a nevét is nehezen mondta időnként.

János bátyám, Dargó János uradalmi intéző nézte ezt a szerencsétlen Ballók Janit. Ott a sok gyerek a felesége alatt. Meg ráadásul ez volt, aki ráhozta először a vereseket, aztán meg a fehéreket. Majd mind a környékbeli falvakból került ki, állt össze. Ezek. Veresek. Fehérek. Ezek... nyomorultak...

Csend lett a nagy szobában. Az asztalon már világított a nagy százas petróleumlámpa, az intéző felesége felállt, és nézte az urát. Várta, mit fog felelni. Hiszen kicsibe múlt, hogy épp ezek nem akasztották fel a férjét, kétszer is a nyakába rakták a kötelet, és odacitálták az összetákolt akasztófához. Épp akkor volt gyermekágyas Ezsikéjével, ezek a... ezek meg forradalmaskodtak itt... még csoda, hogy egymással jobban el voltak foglalva, mint az intéző-akasztással... most meg idejön János bátyámozni...

– Szóval legelő kéne – mondta az intéző, és várt egy kicsit.

– Ké-ké-kéne... tu-tutudja, Já-já-jános bátyám.

Dargó hallgatott. Majd megkérdezte.

– Milyen katona is voltál te tizenhétben?

Ballók elvörösödött. Nagy nehezen kinyögte.

– Vó-vótam én én... fő-főleg ve-ve-veres katona...

– Aztán mit csináltak, mikor jöttek a fehérek?

– Hát... a az úgy vót, hogy hun ki a nyádból, hun be anyádba – eredt meg a férfi szava, és most alig szakította meg dadogással.

– Szóval a nádba...

Csend volt. Az asszony kimen a szobából, ismerte az urát, előre tudta, mi lesz.

– No, te Ballók, hát itt meg itt legeltethetsz, meg még kaszálhatsz is a jószágoknak. De beljebb be ne ereszd!

Bertinek most hirtelen ez a történet jutott eszébe. Meg midben alkalommal eszébe jutott a falusiaknak is, mikor nagytitokban hallgatták a rádió híreit, hogy valaki, tán ez a vén Ballók, akit már „hun ki a nyádból” jelzővel neveztek meg évek óta, vagy másvalaki, esetleg elárulja őket... Bertinek akkor is gyakran eszébe jutott, mikor Seress Gáborral bujkáltak, hogy bármi megeshet...

*

3.

Hazaérve nem bírta megállni, hogy el ne beszélje a feleségének, hogy a városban jártában a véletlen összehozta Seress Gáborral.

– El se képzeled, hogy megöregedett. Már hozzám képest...

– Nem vagy te olyan öreg. Egyébként is, sokkal kevesebbnek látszol, mint a korodbeliek. Hogy vannak Gáborék? A felesége? – érdeklődött az asszony, mert eszébe jutott a szőke, pirulós arcú Jolika, aki képes volt az ő Gábora után gyalog megtenni a falvak közötti utat a háborús időkben.

– Megvannak... Nem sokat beszélt az asszonyról. A lánya viszont elvégezte a főiskolát, zenetanár lesz.

A férfi emlékezetében felidéződött, ahogy Seress Györgyike zongorázik. Egy alkalommal ott voltak, és a nagylány a szobában gyakorolt. Hallatszott, hogy ez nem valami magának, élvezetből zenélés, hanem komoly gyakorlás. Időnként meg-megállt a zene, és ismétlődött majd a végtelenségig ugyanaz a futam. Kitartó leányka volt. A kis Livia is Bertivel volt, és egy idő után bekéretőzködött a nagylányhoz. Az ajtó résében Berti látta, ahogy a gyerek ámulattal nézi a zongorát, és figyeli a nagylányt. Györgyike belefáradt a gyakorlásba, a kicsivel rég óta jó barátságba voltak, igen jól el tudtak beszélgetni mindenféléről. A kislány gondolkodása szinte koravén volt. Még óvodás korú volt, de a felnőttekkel jól tudott beszélni, fogékony volt mindenre, a család nem is korlátozta, ha nagyok beszélgettek. Tán nem kellett volna, hogy ez a gyerek ilyen kiskorban úgy beszéljen és gondolkodjon, mint mi – jutott eszébe néha az apának, bár nagyon büszke volt a cserfes

kislányra, kisokosnak nevezte, mikor szépen akart hozzá szólni. Most épp kihallatszott a két lány beszélgetése.

– Megpróbálsz? – kérdezte Györgyike, és felállt a zongora előtt, a zongoraszékre mutatva.

– Meg – mondta a gyerek, hangja izgatott volt.

Györgyike megmutatta, hogy kell skálázni. A kicsinek az ujjai viszonylag hosszúak voltak, jóval magasabb volt, mint az öt-hat éves gyerekek. Félve tette rá a zongora billentyűire a kezét. Az első hang leütése után azonnal fel is kapta. Arcán mosoly jelent meg, egyszerre izgult és örült is a zongorának. Lassan ütögette a billentyűket, vagy tíz perc után lassan, de végigskálázott, nehezen ért el a billentyűzet két széléig. Ez így ment valameddig. Majd a nagylány megkérdezte, hogy mit szokott énekelni. A kicsi elgondolkodott és nem tudott válaszolni, mivel ő mindent énekelt, amit hallott, lehetett az gyerekeknek való ének, meg a nagyokéi, bármi, ami éneklehető volt. A legutóbb hallott operett dal jutott eszébe, de annak is a gyerekeknek átírt szövege. „Túl az Óperencián...” – kezdte el, a dalnak a kisgyerekek által énekelt „Túl az Óperencián, túl a tengeren, / élt egyszer egy svábbogár, félig meztelen...” szövegváltozatával. A nagylány ismételtette vele a bugyuta szövegre vett dallamot, és közben helyet cseréltek, Györgyike visszaült a zongorához, a gyerek egy székre, a nagylány minden ismétléskor egy hanggal feljebb vitte a zongorán a dal kezdőhangját. A kislány felfelnevetett, mikor hallotta, hogy most magasabban kell kezdeni, játéknak gondolta, de jól ment, ki tudta énekelni, amit a nagylány várt tőle.

Berti akkor hallotta barátja lányától, hogy ezt a gyereket taníttatni kéne énekre, meg valami hangszerre. Ezen sokat tűnődött, saját fiatalkori énekléssel kapcsolatos élményei idéződtek fel, amiket ő maga inkább danolásnak, danolászásnak, vagy nótázásnak nevezett. Főleg a templomi énekeket szerette, a görögkatolikus énektár valamennyi hangjának szövegét, dallamát tudta. De még a görögkeleti szertartás szerinti szláv szövegekkel is el tudta énekelni mindet... „Goszopnyin pomiluj” jött föl az emlékből a recitativ hang. Ő maga soha nem tanult meg hangszeren játszani, bár vonzotta a hegedű, és a falubeliek mulatságain néhány cimborája még tangóharmonikán is játszott, csak úgy, maguktól megtanulva a hangszer működtetését, ezekre minden alkalommal rácsodálkozott. Aztán az egyik cseh tanítónőt hallotta tangóharmonikázni, akinek játéka egészen más volt, olyan dallamokat zengetett ki a hangszerből, amelyeket a férfi később, francia filmek zenéjében hallott, vagy nagyritkán a rádióból. Ezzel a tanítónővel kapcsolatban más is felidéződött, attól az emléktől ma is megrongorog.

Hetek múlva hozta elő az asszonynak, hogy ez a Seress Györgyike azt mondta, érdemes lenne a kis Líviát zenére taníttatni. Az asszony meglepődött, mivel a férje nem szokott a gyerek tanulására gondolni, bár most, hogy jövőre már iskolába kell adni a leánykát, egészen megható volt az apától ez a dolog.

A férj várt, hogy a felesége mondjon már valamit erre a hírre. Az asszony sokáig latolgatta, tartogatta magában a véleményét.

– Énekel ez a gyerek mindent, amit csak meghall. Az rögtön a fülében marad. Olyan, mint anyád, meg a lánytestvéreid. Meg lehet próbálni. Polgár Józsika elsős korától jár szolfézsra meg hegedű órákra, majd megkérdelem Lalát, hol kell beíratni a gyereket a zeneiskolába.

Erzsike hangjában a férfi érezte, vagy csak beleképzelte az ő családjával, Mamukával, a lányokkal kapcsolatban a felesége távolítását, ha róluk beszélt. Mostanában ezen nemigen gondolkodott, de most, hogy a gyerekről volt szó, mintha az a távolságtartás erősebben hangzana az asszony szájából... Hangozhat az bárhogy, csak hagy beszéljen – summázta magában a férj. – Mégis az én családomnak van jó énekhangja. Livike onnan örökölhette... nem csoda... még a Majláth grófné is berendelte a lányokat a templomi kórusba énekelni, ő maga harmóniumozott, mikor meg az ifjúság elfáradt, a méltóságos asszony átváltott mulatós énekekre –, addig a faluban el sem bírták képzelni, hogy a nagyságos és kegyelmes grófné, akit mindkét cím megilletett, ismeri ugyanazokat a dalokat, nótákat, amit mulatságaikor, meg néha csak úgy magának a nép énekelt –, a lánycsapat ettől fellelkesedett, jó kinótázták magukat, utána meg ment a szentének, mint a karikacsapás. Ezen elmosolyodott. Szent ének, meg karikacsapás... hogy miket össze nem hord az ember esze... De az biztos, ez a gyerek igen jól énekel. De vajon majd az iskolában hogyan fog?

Néha visszatértek a gyerek zenei taníttatására, ha hangszerről volt szó, a zongorát emlegették. Talán mert a barát lánya is inkább zongorázott, de játszott az más hangszereken is. Eszükbe sem jutott, hogy valami kisebb, és a jelen szűkös körülményeiben beszerezhető, tárolható hangszeren tanulhatna a gyermek. Livia megérzett valamit ebből a jövőjét érintő tervezetéből, ami meg a skálázást illeti, csak úgy magának próbálgatta, amit a nagylány játékként énekeltetett ki vele.

Bertinek talán épp a szolfézs, a zenetanulás emlegetése miatt gyakran eszébe jutott Kveta, a cseh tanítónő... Hogy micsoda hangja volt ennek a Kvetinának. Új, ismeretlen dalokat énekelt, hamar megtanult néhány a helyiek által is danolt nótát, meg persze az operett-dalokat magyarul... Ott, a szekrény tetején lévő bőröndben a többi igen fontos holmi közt látta a nő fényképét, a többi kép között; rövid bubifrizurás haja oldalt be volt tűzve egy kék csattal, ugyanolyan kék, elől majdnem mély dekoltázsú ruha volt rajta. De csak majdnem mély volt ez a dekoltázs, hiszen a tanítónő nem hordhatott kedvére kihívó ruhát, még akkor se, ha lett volna rá kedve. A Kvetinka kedve... azon mell-képen a nő alakja nem látszik. A férfi emlékeiben élt a ritmikus járású, karcsú nő, aki az év minden szakában kitűnt a környezetéből. Egy időben Berti ezzel a nőalakkal aludt el, és ébredt föl, a nap minden percében vele, neki beszélt a gondolatiban. Egészen addig az időig, míg a távoli, másik, a nő szülőhelyéhez közeli kisvárosban látogatta meg évek múlva, a tanítónő új állomáshelyén. A férfi, talán a kora miatt, most már egészen másként látta azt a pillanatot. Ez is olyan történet volt, amitől a mai napig átforrósodik a teste... azt a pillanatot talán másként is lehetne volna folytatni... ...Kvetinka dülőre akarta vinni a dolgot, férjül kívánta a férfit, s az elutasításra előkapta táskájából a kicsike női pisztolyt, és rálőtt Bertire. Az izgalom, a remegő kéz elvétette a célt, s a nő a dühös, sértett szeretetből ijedt szerelmes lett, sikoltva, sírva ugrott a férfi nyakába. Berti elvette tőle a fegyvert, majd a nőt erősen markolta, percekig nem tudta, hogy most sarkon forduljon, és menjen, vagy vágja pofon, vagy... ...végül csókokba és ölelésekbe váltottak át ebből a felfokozott állapotból, napokig ki se léptek a házból, agyon szerették egymást... ...nem búcsúztak el. A férfi hazautazott, eztán soha többé nem találkoztak, nem írtak. Elmúlt valami. Bertinek visszatérően eszébe jutott, néha hetekig is kísértette a gondolat, vajon hogy alakult volna az élete, ha ezzel a nővel marad?...

*

4.

Itt, a városka szélén, ahol az ablakokból az északkeleti hegyvonulatra látott, s a látvány egyszerre hordozta a távol és közel érzését, a ház, a kis utca, melyben laktak, egészen kisvárosias, falusias volt, otthonosan érezte magát a férfi. A háború után az ötvenkilós csomagos kitelepítés elől jöttek át a határ másik oldaláról. Csupán a véletlen segítette hozzá a családot, hogy ne várják meg a kitelepítést.

Az apósáéknál volt beszállásolva a húszas években egy cseh csendőr, családostól, ott lakott majd egy évig, míg megépült nekik a csendőr-ház. A pulya együtt játszott az udvaron, a csendőr felesége óvónő, ami azon a tájon ismeretlen fogalom volt. Mikor az iskola egyik nem használt részéből leválasztottak egy részt, és oda került a falu óvodája, azt ez a fiatalasszony kezdte meg vezetni, a környékbeli polgárit végzett lányok, asszonyok közül keresett magához segítőt, akik eleinte ódzkodva mentek a kisdédóvóba, de mivel valamennyi fizetést is kaptak a polgári foglalkozáshoz, hát maradtak. A falubeliek közt élő tisztviselők, tanítók feleségei még akkor is, ha csak otthon a háztartást vezették, elvitték iskoláskor előtti csemetéiket az óvodába. Ott a gyerkőcök jobban hallgattak az óvónőre, meg a dadákra. Ezek a csehek hoztak valami változást, az óvodások is sok mindent megtanultak, amit a falusi pulya nemigen tud hatéves korára. Később a gazdák is járatták oda a kisgyerekeket, de főleg ősztől tavaszig, mert mihelyt a gyerek befogható volt valamire, be is fogták a ház, a föld körüli munkákra... Az iskolába járás más volt: akinek nem járt el a gyereke, az pénzbüntetést kapott, mert minden gyereknek kötelező volt az iskola, és nem volt az alól felmentés sem a vetés, sem az otthoni munka.

Hát ez a Jánicsku, a csendőr fia... ő volt az, aki meghozta a hírt. Valójában nem hozott ő semmit, egy a falu állomásán átmenő, ott néhány percig veszteglő vonatról lépett le a krampácshoz,

ahhoz az emberhez, aki a vagonok kerekeit ütögeti az állomásokon. Annak mondta, egészen halkán: mondd meg Dargó Erzsikének, egy hét múlva a határ másik oldalán legyenek. Ez a krampács a Ballók egyik unokája volt. Azé a Ballóké... és elment, mihelyt letette a szolgálatát, és átadta az üzenetet.

A háború végétől alkudoztak a hatalmak, a nép szinte semmit nem tudott, hogy mi történik felette. Jöttek hírek, hogy Szudétából a németeket ötvenkilős csomagokkal telepítették ki...

Néha hazajött egy-egy hadifogoly, azok mondtak mindenfélét, amiről beszéltek, hihetetlennek és valószínűtlennek tűnt; már hogy is van az a dolog, hogy a saját népét viszi táborokba a ruszki?... Berti felett elszálltak az évtizedek, mire a kezébe került egy könyv, az orosz területeken levő táborokról.

Akkoriban a faluban már egy rádió sem volt, arról meg hallottak, hogy olyanok is felkerültek a kitelepítési listákra távolabbi magyar területeken, akiknek köze sem volt semmilyen nemzeti mozgólódáshoz, csak épp most, már megint, nemzetiéi lettek. ...Így aztán kénytelenek voltak elhinni a Ballók hozta hírt. Az asszony éjjel-nappal sírt. Ami eddig biztos volt, az most mind időleges és valószínűtlen lett. Berti az első órák bénultsága után egyébként is keskenyre záródó ajkait egy vonallá szorította össze. Még a foga is belecsikordult, de tartotta magát. Nyugtatta az asszonyt, hogy még van egy hetük...

A férfi meg is találta a lehető legegyszerűbb és legkézenfekvőbb megoldást. A tél közeledtével, ősszel, míg még a sár nem fogja meg a kereket, úgyis el kellett kezdeni a gané kihordását a földekre. Az asszony zárta az ajtót, és befüggönyözte az ablakokat, csomagolt, aztán amit lehetett, felraktak a ponyvák közé a szekérre, a tetejét Berti megrakta trágyával, és elindult a határsáv felé. A földek nem ismerték az új országhatárt, a határt őrzők meg nem foglalkoztak a paraszttal, aki főleg alkonyatra, vagy épp esőben, ködben ért oda, és kezdte kiszórni a trágyát... Sikerült egy szoba-konyhára való bútort áthozni... a többi odaveszett, vagy széthordták a rokonok meg a falubeliek.

Eltelt vagy tizenöt év, mire haza lehetett látogatni. Útlevéllal. Akkorra már semmi sem volt az ő gazdaságából... a házban, amit béreltek, egy idegenből odakerült család lakott. Az asszony szeretne megnézni, most milyen, de Berti lebeszélte róla. Csak maradjon úgy, ahogy az emléken van. A falusiak örömmel, meglepődve köszöntötték őket. Míg beértek a rokonok házáig, majd mindenik házból kijött valaki, hogy élnek, itt vannak. A várt látogatás óriási ürt hagyott maga után, nagyobb, mintha meg sem történt volna. A látszólag kiesett idő a faluban nagyon is haladt.

Berti anyjával szemben lakott egy idős asszony, akiről azt tartották, hogy az évtizedek alig fogtak rajta. Takaros, nagy, üvegverandás háza volt. Mikor meglátta a férfit és a családját, rögtön átment köszönteni őket. Mamuka, Berti anyja helyet kínálta, de Móric Jolánnak nem volt leülhetnékje.

– Hát megjöttetek! – állt meg szembe a férfival, és hosszan nézett annak kék szemébe. – Holnap majd megkereslek benneteket.

Már ment is, a család bentről látta, ahogy a sudár termetű nőalak átmegy az út másik oldalán lévő portára. Erzsike megint valahogy furán, feszélyezve érezte magát. Berti ezt észrevette. Az asszony gyakran pillogott a kikeményített függöny résein a szomszéd házra, de az zárt volt, ablakai lefüggönyözve. Berti érezte, értette, mit érzett meg a felesége...

Csendesen beszélgettek. Jani, Berti öccse két éve ért haza a hadifogságból, csont-bőrre fogyva, a gyomra gyakran vérzett. Most épp jó periódusban volt, mert ez a gyomor baj félévente visszavisszatért, az orvos meg csak hümmögött, bár felírta a gyógyszert. Jani gyakran csak tejen élt, ha nem volt tej, a gyomra rögtön jelzett: baj lesz. Amit nem kellett beszolgáltatni, azt ő itta meg, leggyakrabban igen hidegre, majdnem jegesre hűtve... Ennek kapcsán szó esett a jégveremről, amit Berti építtetett az udvarra. A beszélgetés lassan elterelte Erzsike felsejlő, furcsa megérzésekkel zaklatott gondolatait Jolánról...

Az asszony még a bátyjéknál volt a kislánnyal, mikor Berti elhatározta, hogy ha csak egy pillanatra is, de benéz Móric Jolánhoz. A kapu nem volt bezárva, mire az ajtóhoz ért, az szinte magától kinyílt. A ház rozsmaring szagú volt, mint mindig... Berti belépett. Ment az asszony után a szobába. Ennek a szobának az ablakából rá lehetett látni a városig elterülő mezőkre, idelátszott a középhegység szélső vonulata. Álltak, nézték egymást. Szó nem hangzott el. Berti magához ölelte a

nőt, annak még mindig vékony volt a dereka, feszes a melle, hosszú haja befonva, körülfekve a fején, s belőle is levendula illat áradt, mint hajdan... a nő visszaölelte – szinte a szuszt is kiölelték egymásból –, majd eltolta magától. A férfi alig emlékezett rá, hogy került a szemközti házból a saját házukba. Beszéltek, és mégis mindenki távolinak és álomszerűnek tetszett a jelenben. Aztán elmúlt, ahogy a többi lelki túlrezgés... mire az asszony, meg a leánya megérkezett, minden olyannak volt, mint korábban...

Mamuka hozta az ajándékot.

– Ezt Jolán küldi neked, lányom, meg a kislánynak! – adta át az öregasszony a szépen becsomagolt ajándékot. – Mindég rátok gondol, ha meglátja a barackfavirágokat, ezt üzeni.

Kibontották a csomagot, az asszonynak egy szép selyemkendő volt, meg egy ridikül, a kislánynak hajtogatható mesekönyv, kiscipők, harisnyanadrágok, édesség.

Berti látta, hogy a felesége szemébe könnyek gyűlnek. Barackfavirágok... ó, azok a barackfavirágok!... a férfi elfojtott egy sóhajtást. Azok a virágzó barackágak azon a festményen voltak, ami itt maradt... akkor ez a kép Jolánnál van...

Bertinek otthon, az új otthonban, ha kipillantott az ablakon, és meglátta a hegyvonulatot, gyakran eszébe jutott az a másik szoba, az a végtelennek tűnő összeölelkezés...

Folytatjuk

Kiskunság (1-4)
fotó: **BODÓ CSIBA GIZELLA**